

Estonian version

V15.7.2020 – BVA (Kveloce)

Marcas visibles de maquetación; nueva portada.

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

TOOL4GENDER - TOOLS to support teachers and educational institutions in the prevention of GENDER violence

TOOL
4GENDER

Lastekaise Liit
National Institute for Gender Studies

Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only for the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

TOOLS to support teachers and educational institutions in the prevention of GENDER violence

Kokkuvõte

Kokkuvõte.....	8
Sissejuhatus.....	10
Hispaania.....	12
Küpros.....	18
Eesti.....	22
Itaalia.....	26
Rumeenia.....	30
Teoreetilised ja metoodilised lahendused.....	34
Head praktikad.....	38
Vanus 8-12.....	48
13-16 aastased.....	88
Lisa:	126

Kokkuvõte

Kokkuvõte

Käesolev materjal on projekti „TOOL4GENDER: *tools to support teachers and educational institutions in the prevention of gender violence*“ („TOOL4GENDER: *soolist vägivalda ennetavad töövahendid õpetajatele ja haridusasutustele*“) esimene väljund. See on Erasmus+ programmi projekt, mis põhineb eri riikide 5 partneri koostööl (Hispaania, Itaalia, Rumeenia, Küpros ja Eesti). Projekti eesmärk on tõsta teadlikkust ja harida erinevates valdkondades tegutsevaid spetsialiste (õpetajad, psühholoogid, sotsiaalpedagoogid, koolituskeskuste personal) soolise vägivalda, selle vormide ja leviku kohta ning seeläbi ennetada soolise vägivalda juhtumeid 8-16-aastaste seas, kasutades IKT vahendeid. Sellele lisaks püüab TOOL4GENDER võimaldada lastel ise tuvastada seksistlikku käitumist ja suhtumist, arendades selleks koolitussisu koondavat äppi, mille eesmärgiks on välja arendada ja toetada piisavat kognitiivset küpsust, mis vähendaks tulevikus toimuda võiva soolise vägivalda tõenäosust ning looks teiste inimestega tugevaid ja terveid suhteid. Antud töövahendite kogum (*Toolkit*) aitab ennetada soolist vägivalda koolilaste seas. Sellel eesmärgil on välja toodud kaks vanuserühma (8–12 ja 13–16), sest selles vanuses on lastel ja noorukitel erinev sotsiaalse käitumise iseloom. Vaatamata nendele erinevustele on täheldatav, et selles vanuses (eelpuberteet) võivad noortel tekkida esimesed suhted, mida sageli mõjutavad ebavõrdsed mudelid ning seksistlik käitumine, mis normaliseerib soolist vägivalda ning on tugeva IKT ja meedia kui sotsialiseerimise vahendite mõju all. Seega püüab *Toolkit* soodustada koolilaste ja noorukitega töötavate perede ja spetsialistide tegevuse koordineerimist, sest soolise vägivalda tõhus ennetustöö vajab erinevate hariduskeskkondade (formaalne, mitteformaalne ja informaalne haridus) koostööd.

Seetõttu on *Toolkit* (töövahendite kogum) vabalt alla laetav ning suunatud õpetajatele, psühholoogidele, seksuoloogidele, sotsiaaltöötajatele, kasvatajatele ning peredele. See sisaldab projekti erinevates partnerriikides oleva olukorra analüüsi, protokollide ja meetodiliste juhendite analüüsi, vanuse järgi jaotatud heade praktikate kogumit ning koolilastele suunatud ja nende jaoks välja töötatud täiendavaid vahendeid soolise vägivalda ennetamiseks.

Sissejuhatus

**olukord soolise vägivalla
osas**

Hispaania

Riigi üldiseloostus

La Spagna è un paese del sud-ovest dell'Europa. Comprende la maggior parte della penisola iberica e due arcipelaghi (Canarie e Baleari), nonché le città autonome di Ceuta e Melilla, nel Nord Africa, con una superficie totale di 505.990 km², essendo inoltre l'unico paese dell'Europa che confina con un paese africano.

La popolazione totale è di 47.007.367 abitanti (Istituto Nazionale di Statistica, 1° gennaio 2019), di cui 4500724 possono essere considerati bambini (di età compresa tra 0-19 anni), pari al 9,6%. Secondo la stessa fonte, i principali gruppi etnici o nazionalità sono (in ordine decrescente): Spagnoli (89,5%), marocchini (1,6%), rumeni (1,4%), cinesi (0,4%), Ecuador (0,3%), Bolivia (0,2%) e Venezuela (0,3%), essendo il restante 5% di origine eterogenea. A questo proposito, va sottolineato che la Spagna è diventata il quarto Paese dell'UE per quanto riguarda le domande di asilo (più di 54.065 nel 2018), e ha ricevuto il 51% degli arrivi via mare; tuttavia, solo una piccola parte, per lo più dal Venezuela, è stata approvata in quell'anno (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2019).

Lo spagnolo è la(e) lingua(e) ufficiale(i) del Paese, mentre altre quattro lingue sono considerate coofficiali nelle regioni corrispondenti (galiziano, basco, catalano e valenciano).

La Spagna è stata governata in passato sotto forma di Repubblica, essendo la più recente la 2ª Repubblica (1934-1936), interrotta dalla Guerra Civile (1936-1939). La Guerra Civile fu vinta dalla fazione nazionale, guidata da Francisco Franco; il regime di Franco (dittatura) durò fino alla sua morte nel 1975 e fu seguito dal periodo chiamato Transizione (1975-1978). In questo periodo, la Costituzione spagnola è stata elaborata e approvata ed è ancora oggi la legge più alta del Paese.

La Spagna è entrata a far parte dell'Unione Europea nel 1986. Inoltre, la Spagna è membro delle Nazioni Unite dal 14 dicembre 1955 e ha anche firmato l'Organizzazione del Trattato del Nord Atlantico (12 marzo 1982).

Riigikeeleks on hispaania keel, kuid lisaks on veel neljal keelel oma vastavates piirkondades kaasriigikeele staatus (galeegi, baski, katalaani, valentsia keeled).

Varem oli Hispaania valitsevaks korraks vabariik, viimati Teine Hispaania Vabariik (1934–1936), mille katkestas Kodusõda (1936–1939). Kodusõja võitsid parempoolsed natsionalistid, keda juhtis Francisco

Franco; Franco režiim (diktatuur) kestis kuni tema surmani 1975. a. Sellele järgnes üleminekuperiood (1975–1978). Sellel ajal töötati välja ja võeti vastu põhiseadus, mis on siiani ülimuslik.

Hispaania astus Euroopa Liitu 1986. a. Hispaania on ka ÜRO liige (alates 14.12.1955) ning alates 12.03.1982 – NATO liige.

Riigi klassifikatsioon

Hispaania valitsus on parlamentaarne monarhia, mida vastavalt 1978. a. Hispaania põhiseadusele juhib riigipeana kuningas. Seadusandlik võim on kahekojalisel parlamendil, mis koosneb saadikute kongressist ja senatist, mille eesotsas on valitsusjuht, keda toetab Ministrite Nõukogu. Kõrgemaks kohtuvõimuks on Ülemkohus (*Tribunal Supremo*).

Seadusandlik võim on *Cortes Generales* (parlament) käes, mille moodustavad saadikute kongress ja senat.

Lisaks sellele on Hispaanias kolmetasandiline valitsus: keskvalitsus, autonoomsed piirkonnad (17) ja kohalikud omavalitsused (munitsipaliteedid). Igal autonoomsel piirkonnal on suur suveräänsusaste muuhulgas sellistes valdkondades nagu haridus, tervishoid, sotsiaalteenused (riigil on riiklikud seadused ning piirkonnad täiendavad neid regionaalsete seadustega). Autonoomsete piirkondade valitsus põhineb parlamentaarsel süsteemil, kus on valitsusjuht ja ministrite nõukogu, kes annab aru ühekojalisele seadusandlikule assambleele. Seaduseelnõude ja nende kinnitamise protseduur on järgmine: valitsus esitab seaduseelnõu (*Proyecto de Ley*), mille kinnitab ministrite nõukogu ja mis seejärel saadetakse saadikute kongressile.

Lisaks sellele protseduurile võib ka saadikute kongress ja senat esitada seaduseelnõusid (*Propuesta de Ley*). Senati poolt esitatud seaduseelnõud saadetakse väljakuulutamiseks saadikute kongressile. Lisaks sellele võib autonoomsete piirkondade assamblee paluda valitsusel kinnitada seaduseelnõu läbi saadikute kongressi juhatuse. Senatil on õigus teha parandusi või vetostada eelnõu. Orgaaniliste seaduste vastuvõtmine, muutmise või kehtetuks tunnistamine nõuab seaduse viimasel hääletamisel kongressiliikmete üldist enamust (art. 82, III peatükk, Hispaania põhiseadus).

Noorte hulgas aset leidnud soolise vägivalda juhtumite statistika

VIOGEN programmi andmetel tõi viimane infoleht (2017) ära andmed 1380 14–17-aastase Hispaanias sündinud ohvri kohta, lisaks oli 257 ohvrit sündinud väljaspool Hispaaniat (allikas: VioGen süsteem (*Delegación del Gobierno para la Violencia de Género, 2017; Ministerio del Interior, 2007*)).

Hariduskeskustes läbi viidud uuring (Díaz-Aguado Jalón et al., 2014) näitas, et on suurenenud nende teismeliste tüdrukute arv, kes tunnistavad, et nende partner on neid väärkohelnud. Tuleb pöörata tähelepanu ka sellele, et vanemad inimesed kalduvad armukadedust õigustama armastuse väljendusena ning ei pea seda väärkohtlemiseks. Väärkohtlemisest arusaamisel tuleks arvestada ka interneti tähtsust ning poiste ja tüdrukute vahelist erinevust väärkohtlemise tõlgendamisel – poisid kalduvad 3 korda enam soolist vägivalda õigustama kui tüdrukud.

Kontroll on kõige enam levinud nähtus (28,8%): kellega tüdruk räägib, kuhu ta läheb... Sellest lähtuvalt on uueks tahuks nutitelefonide tähtsus kontrollivahendina (25,1%). Lisaks sellele on 6,3% tüdrukutest kannatanud mingil ajal seksuaalse suunitlusega surve all. Teisalt on 3% tüdrukutest teatanud enda füüsilisest väärkohtlemisest.

Riigi andmed soolise vägivalda kohta

Maaailma Majandusfoorumi andmetel (2018) jäi Hispaania globaalse soolise löhe indeksi tabelis 29. kohale, aga sama organisatsiooni poolt koostatavas soolise ebavõrdsuse indeksi nimekirjas (GI) jäi Hispaania punktiväärtusega 0,074 25. kohale (2018), näidates langevat trendi alates 2000. a., mis peegeldab paranevat seisut, sest see indeks peegeldab meeste ja naiste vahelist tulemuste jaotust.

Teiselt poolt aga sai Hispaania 70,1 punkti (100-st võimalikust) EIGE poolt koostatavas soolise võrdõiguslikkuse indeksi nimekirjas (2019), mis kasutab 2017. a. andmeid. Sellega jäi Hispaania EL-is 9. kohale. Kuigi see tulemus on 2,7 punkti EL-i keskmisest kõrgem ja tulemus on alates 2005. a. kuni 2017.

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

aastani 7,9 punkti võrra paranenud, peegeldades kiiremat soolise võrdõiguslikkuse arengut kui teistes EL-i liikmesriikides, on arvutustes kasutatavates valdkondades siiski suuri erinevusi: kui Hispaania sai parima tulemuse tervishoiu alal (90,1 punkti), siis kõige suurem sooline ebavõrdsus väljendub võimu alal (62,0 punkti).

Riikliku süsteemi kirjeldus soolise vägivalda valdkonnas

Põhilised seadused, mis käsitlevad soolist vägivalda Hispaanias:

Orgaaniline seadus 1/2004, 28. detsember, üldised soolise vägivalda vastased kaitsemeetmed.

Orgaaniline seadus 3/2007, 22. märts, naiste ja meeste tõhus võrdõiguslikkus. Seadus 4/2015, 27. aprill, kuriteohvri põhimäärus.

Kuninglik dekreetseadus 9/2018, 3. august, kiireloomulised meetmed soolise vägivalda vastase pakti väljatöötamiseks.

Kuninglik dekreetseadus 6/2019, 1. märts, kiireloomulised meetmed tagamaks naiste ja meeste võrdset kohtlemist ning võimalusi tööhõives ja töökohal.

Seadus 23/2014, 20. november, EL-is langetatud kriminaalõiguslike otsuste vastastikune tunnustamine Euroopa uurimismääruse reguleerimiseks.

Orgaaniline seadus 3/2018, 5. detsember, isikuandmete kaitse ning digiõiguste tagamine.

Orgaaniline seadus 2/1986, 13. märts, kaitsejõud ja ametid.

Enamus autonoomseid piirkondi on välja töötanud oma territooriumi jaoks erinevaid vahendeid ja seadusi.

Andaluusia piirkond: soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 13/2007, 26. november, soolist vägivalda ennetavad ja selle eest kaitsvad meetmed. Kuriteohvrite abistamine Andaluusias, 1998. a. loodi Andaluusia kuriteohvrite abistamise teenistus (SAVA). Tehniline meeskond koosneb järgmistest spetsialistidest: 18 juristi, 11 psühholoogi ja 9 sotsiaaltöötajat. Kokku on 38 spetsialisti (31 naist ja 7 meest). SAVA tegutseb kõikides Andaluusia provintssides.

Aragón: soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 4/2007, 22. märts, naissoost vägivaldaohvrite kaitse ja ennetustöö Aragónis. Kuriteohvrite abistamine Aragónis – kuriteohvrite abistamise keskused asuvad Zaragozas, Huescas ja Teruelis; need keskused loodi Aragóni valitsuse määrusega 8. mail 2018. a.

Kantaabria: soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 1/2004, 1. aprill, naistevastase vägivalda ennetamine ja ohvrikaitse. Kuriteohvrite abistamiseks tegutseb Kantaabrias kuriteohvrite abistamise keskus, mis on seotud Santanderi kirikliku dekanadiga. Kantaabria ohvriabi keskuse personali hulka kuulub justiitsadministratsiooni esindaja (menetlusjuht) ja Kantaabria Psühholoogia Kolledži poolt määratud psühholoog.

Kataloonia: soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 5/2008, 24. aprill, naiste õigustest juurida välja seksistlik vägivald. Kuriteohvrite abistamiseks loodi 1996. a. Kataloonias kuriteohvrite abistamise bürood (Justiitsministeeriumi struktuuri loomise dekreet).

Madridi piirkond. Soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 5/2005, 20. detsember, soolise vägivalda vastane seadus Madridi piirkonnas. Kuriteohvrite abistamiseks on Madridi piirkonnas Madridi kriminaalkohtu ohvriabi keskus. See keskus loodi vastavalt seadusele 35/99, 11. detsember, ning ta abistab nii vägivalda- kui seksuaalvabaduse ohvreid. Lisaks eksisteerib ka ohvri- ning tunnistajakaitse ja teiste ohustatud isikute kaitse keskus. Keskus loodi 2009. a. Madridi piirkonna prokuratuuri ja Madridi piirkonna koostöölepe alusel. Varsti see keskus kaob, sest tema loomise leping lõpeb.

Valencia piirkond. Soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 7/2012, 23. november, naistevastase vägivalda vastane üldseadus Valencia piirkonnas. Piirkonna nõukogu dekreediga 165/2016, 4. november, on loodud ohvriabi keskuste piirkondlik võrgustik; määrusega 12/2018, 5. juuni, loodi piirkondlikud ohvriabi keskused Carletis, Ontinyentis, Llírias, Picassentis ja Utielis.

Euskadi. Soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 4/2005, 18. veebruar, naiste ja meeste võrdõiguslikkus. Ohvriabi teenistus (SAV), loodi 1991. a., see koosneb erinevatest spetsialistidest (sotsiaaltöö, õigusabi, psühholoogia ja haldus), kokku töötab 14 spetsialisti. Tulenevalt SAV asukohast, tegutseb 4 keskust – Araba, Guipuzkoa ja Bizkaia, viimases on veel lisaks kaks keskust – Barakaldo ja Bilbao.

Galicía. Soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 11/2007, 27. juuli, soolise vägivalda ennetamine ja laiapõhjaline käsitus Galicias. Ohvriabi keskused asuvad üldistes kodanike abistamise ja ohvriabi keskustes, mis alluvad 7 Galicía linna kiriku dekanaatidele (A Coruña, Ferrol, Santiago, Lugo, Ourense, Pontevedra ja Vigo). Need keskused on Galicias loodud järgmisel õiguslikul alusel: Üldise Justiitsdirektoraadi resolutsioon, 5. veebruar 2004. a., millega loodi üldised kodanike abistamise ja ohvriabi keskused, mis tegutsevad Coruña ja Pontevedra linnade kohtute alluvuses; ja Üldise Justiitsdirektoraadi resolutsioon, 15. september 2008. a., millega loodi ühine kodanike- ja ohvriabi teenistus, mis tegutseb Ferroli, Lugo, Ourense, Santiago de Compostela ja Vigo linnade kohtute alluvuses.

La Rioja piirkond. Soolist vägivalda käsitlevad seadused: seadus 3/2011, 1. märts, vägivalda ennetamine, kaitse vägivalda eest ja ametkondade vaheline koordineerimistegevus La Riojas. Ohvriabi keskus loodi La Riojas 1999. a. Keskuses töötab 3 sotsiaaltöötajat, 4 psühholoogi, 2 juristi, 1 kriminoloog-jurist (vastutav), 3 haldustöötajat ja 1 sotsiaal- ja tööhõive tehniline töötaja. Igas kohtuharus on oma büroo (Logroño, Haro ja Calahorra), mis kõik asuvad vastavates kohtuhoonetes.

Navarra autonoomne piirkond. Soolist vägivalda käsitlevad seadused: piirkonna seadus 14/2015, 10. aprill, naistevastane vägivald. Seaduse üks osa käsitleb ohvriabi ning koostööd kohtuorganitega.

Astuuria. Soolist vägivalda käsitlevad seadused. Seadus 2/2011, 11. märts, naiste ja meeste võrdõiguslikkus ning soolise vägivalda väljajuurimine. Eksisteerib 2 ohvriabi bürood – Oviedos ja Gijónis. Kummiski keskuses töötab 1 psühholoog ning 1 menetluspetsialist. Bürood asuvad Oviedo ja Gijóni kohtupaleedes.

Teadlikkuse tõstmise kampaaniad

Peaministri, Ametkondade vaheliste ja Kohtusuhete ning Võrdõiguslikkuse Ministeeriumi (MPR) kodulehel on alljaotused (Võrdõiguslikkuse Ministeerium, 2019) teadlikkuse tõstmise kampaaniate kohta koos eri allikatest pärinevate materjalidega (valitsus, autonoomsed piirkonnad).

Tugevad ja nõrgad küljed

Tugevused:	Nõrkused:
<ul style="list-style-type: none"> Suurenenud tähelepanu soolise vägivalda nähtusele Olemas on plaanid, strateegiad ja seadused Juhtumite staatuse jälgimise süsteem VioGen 	<ul style="list-style-type: none"> Seaduserikkujate jälgimisega tegelevate isikute ressurss (täitevametnikud) Sisserändajate juurdevool (mõnedes piirkondades/linnades/kvartalites, kuhu sisseränne kontsentreerub). Sisserändajatest naised sõltuvad sotsiaalselt/majanduslikult oma partnerist/perekonnast – nendel on keerulisem vägivaldast teada anda. Lisaks on keeleprobleemid. Naistega käitumises aktsepteeritakse solvamisi, löömist, kontrolli, majanduslikku väärkohtlemist /eksploateerimist/kontrolli või isegi vägivaldset seksi (lähisuhte vägivald) – varjatud soolise vägivalda vormid Suhtumine ühiskonnas, et sooline vägivald on isiklik asi Poliitilised küsimused, näiteks Andalusias nõudsid parempoolsed parteid välja soolise

	vägivalla vastaste töötajate nimekirju (Saíz & Álvarez, 2019)
--	---

Secondo il programma VIOGEN, l'ultimo bollettino (2017) ha fatto 1380 vittime di 14-17 anni nati in Spagna, più 257 nati in altri paesi, secondo il sistema VioGen (Delegación del Gobierno para la Violencia de Género, 2017; Ministerio del Interior, 2007).

Uno studio condotto nei centri educativi (Díaz-Aguado Jalón et al., 2014) ha mostrato un aumento di adolescenti che ammettono di aver subito abusi dal proprio partner. Va inoltre evidenziata la giustificazione della gelosia da parte degli anziani come segnale d'amore, non come abuso, l'importanza di internet nella percezione dell'abuso e le diverse percezioni sull'abuso tra ragazze e ragazzi - la tendenza a giustificare la VIOLENZA DI GENERE è 3 volte più alta nei ragazzi che nelle ragazze.

Il controllo è il più frequente (28,8%): con chi parla, dove va... A questo proposito, la novità è l'importanza dello smartphone nel controllo (25,1%). Inoltre, il 6,3% delle ragazze ha subito pressioni a scopo sessuale a un certo punto. D'altra parte, l'abuso fisico è stato informato dal 3% delle ragazze.

Küpros

Riigi klassifikatsioon

Täidesaatev võim kuulub Eestis Vabariigi Valitsusele – see on kirjas 1992. a. põhiseaduses. Siiski on keeruline rääkida vaid ühest ja ühtsest täidesaatvast võimust, kuna täidesaatva võimu struktuur on mitmeharuline ning laiaulatuslike ülesannetega. Siseriiklikku ja välispoliitikat viib ellu valitsus ja kujundab parlament (Riigikogu). Parlament juhib ja koordineerib ka riiklike institutsioonide tööd ja vastutab täielikult kõige eest, mis jääb täitevvõimu valdkonda. Peaministri kinnitab parlament Vabariigi Presidendi soovitusel. Siiski on tähtsate riiklike küsimuste puhul parlamendil otsustav sõna ja seadusandlik võim (Eesti Instituut, 2000. a.).

Kõik seadused peavad enne kehtima hakkamist saama parlamendi (Riigikogu) heakskiidu. Seadusi võivad algatada vaid Riigikogu, selle fraktsioonide ja komisjonide liikmed ning valitsus. Enamik seaduseelnõusid tuleb valitsusest. Komisjonid ja Riigikogu liikmed esitavad seaduseelnõusid väga harva. Tavaliselt on valitsuse esitatud seaduseelnõud juba varem läbi arutatud ja seetõttu jõuab riigi poliitiline juhtkond otsuse kiiremini langetada. Peale seaduseelnõu esitamist võib selle menetluse kas peatada, vastu võtta või tagasi lükata, otsuse langetab Riigikogu (Estonica, 2019).

Riigi andmed soolise vägivalda kohta noorte hulgas

Justiitsministeeriumi (Kuritegevus Eestis 2019, s.a) andmetel registreeriti 2019. aastal 4119 perevägivallakuritegu, võrreldes 2018. aastaga 14% rohkem – kasvanud on nii teatamine kui perevägivaldajuhtumeid menetletakse rohkem. Iga teine vägivallakuritegu Eestis on perevägivallakuritegu. Vähemalt ligi 30% perevägivallakuritegudes on ohvriks lapsed või on lapsed vanemate vahelist vägivalda pealt näinud. Perevägivald on naistevastase vägivalda nägu: toimepanijatest 85% mehed ja ohvritest 81% naised. Perevägivalda tõttu hukkus 2019. aastal esialgsetel andmetel 5 inimest.

Riigi andmed soolise vägivalda kohta

Soolise võrdõiguslikkuse indeksi (EIGE, 2019) järgi on Eesti 59,8 punktiga 100-st võimalikust 17. kohal, kuid see näitaja liigub soolise võrdõiguslikkuse suunas ning alates 2005. a. on Eesti koht tabelis nelja koha võrra paranenud. Mõõdetavates valdkondades on Eestil kõrgem näitaja vaid ajaajotuses (74,7), mis näitab, et koduste tööde osas on Eestis rohkem võrdsust kui teistes Euroopa riikides. Sooline ebavõrdsus tuleb eriti

esile võimu ja teadmiste vallas ning tuleb rõhutada, et Eestil on EL-i üks madalamaid tulemusi tervishoiu valdkonnas.

Soolise ebavõrdsuse indeksi osas (ÜRO arenguprogramm, 2018) on Eestil GII väärtuseks 0,091, millega on Eesti 2018. a. indeksitabelis 162 riigi hulgas 21. kohal.

2014. a. läbi viidud uuring näitab, et alates 15. eluaastast on 33% naistest langenud füüsilise ja/või seksuaalse vägivalda ohvriks (EIGE, 2018), kuid need numbrid pole veel täpsed, sest naistevastase vägivalda osas valitseb Eestis ikka veel stigmatiseerimine ja kõikidest juhtumitest ei teatata (EIGE, 2016).

Riikliku süsteemi kirjeldus soolise vägivalda valdkonnas

Seadusandlikus osas on põhilisteks vahenditeks järgmised:

Riiklikus õigussüsteemis on olulised **Karistusseadustik** (2001) ja **Kriminaalmenetluse seadustik** (2003). Karistusseadustikus on välja toodud erinevad süüteod, mis on õigusvastased ja mille eest on ette nähtud karistus. Karistusseadustiku järgi antud teemaga seotud süüteod:

- **isikuvastased süüteod** (9 peatükk):
 - **eluvastased süüteod** (1. jagu) - tapmine (§ 113), mõrv (§ 114), provotseeritud tapmine (§ 115), lapse tapmine (§ 116), surma põhjustamine ettevaatamatusest (§ 117);
 - **tervisevastased süüteod** (2. jagu) - tervist kahjustavad süüteod (1.jaotis): raske tervisekahjustuse tekitamine (§ 118); vägivallateod (2.jaotis): . ähvardamine (§ 120), kehaline väärkohtlemine (§ 121).

Kehalise väärkohtlemise all (Karistusseadustik, 2001, § 121) tuuakse eraldi välja perevägivald. Kuna sageli on lähisuhtevägivald varjatud ja korduv, karmistati karistusi lähi- või sõltuvussuhtes kehalise väärkohtlemise eest 2014. aastal.

Raskendav asjaolu on isikuvastase süüteo toimepanemine täisealise poolt alaealise juuresolekul ning ka süüteo toimepanemine endise või praeguse pereliikme vastu: “süüteo toimepanemine isiku suhtes, kes on süüdlasest teenistuslikus või majanduslikus sõltuvuses, samuti süüdlase endise või praeguse pereliikme, süüdlasega koos elava isiku või süüdlasest muul viisil perekondlikus sõltuvuses oleva isiku suhtes” (sammas, § 58, lg 4).

Lastekaitse seadus (2014) sätestab riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutuste ning nende ametiisikute, avalik-õiguslike ja eraõiguslike juriidiliste isikute ning füüsiliste isikute kohustused ja ülesanded laste õiguste ja heaolu tagamisel, lastekaitse korralduse, lastega töötavatele isikutele seatud keelud ja piirangud, lapse kohtlemise põhimõtted, abivajava lapse, hädaohus oleva lapse ja perekonnast eraldatud lapse kohtlemise põhimõtted, riikliku järelevalve seaduse täitmise üle ja vastutuse seaduse rikkumise eest.

Ohvriabi seadus (2003). Loob aluse riiklikuks ohvriabiks, lepitustegevuseks ja naiste tugikeskuste loomiseks, terrorismiohvrite, inimkaubanduse ohvrite ja alaealistest seksuaalvägivalda ohvrite ohvriabi korraldamiseks, ohvriabis kasutatava psühholoogilise nõustamise kulude katteks ja kuriteoohvritele riikliku hüvitise maksmiseks.

Naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise Euroopa Nõukogu konventsioon (Istanbul Convention, 2011), ratifitseeriti Eestis 26. oktoobril 2017. a., jõustus 1. veebruaril 2018. a.

Vägivalda ennetamise strateegia aastateks 2015–2020 (Justiitsministeerium, 2015). Strateegia hõlmab lastevahelist vägivalda, laste kuritarvitamist, perevägivalda (lähisuhtevägivalda), seksuaalvägivalda ja inimkaubandust. Inimesed võivad vägivalda ohvriks langeda sõltumata nende sotsiaalsest ja kultuurilisest taustast, vanusest või soost. Vägivalda levik ja tagajärjed sõltuvad vägivalda tüübist ja ohvrite soost.

Lähisuhtevägivalda ennetamise tegevuskava 2019–2023 (Siseministeerium, 2019). lähisuhtevägivalda all kannatanu kaitse juhtrühma koostatud tegevuskava lähisuhtevägivalda vähendamiseks ning ennetamiseks Eestis aastatel 2019–2023. Tegevuskava toetub Pärnus läbi viidud lähisuhtevägivalda all

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

kannatanu kaitse projekti tulemustele ja järeldustele, mis kinnitati Vabariigi Valitsuse memorandumiga 2018. aastal.

Soolise võrdõiguslikkuse seadus (2004). Selle seaduse eesmärgiks on tagada naiste ja meeste võrdne kohtlemine nii nagu see on kirjas Eesti Vabariigi põhiseaduses ning edendada naiste ja meeste võrdõiguslikkust kui ühte põhiõigustest kõigi huvides ühiskonna kõikides valdkondades.

Võrdse kohtlemise seadus (2008). Selle seaduse eesmärgiks on tagada isikute kaitse rahvusest (etnilisest päritolust), rassist, nahavärvist, religioonist või muudest uskumustest, vanusest, puudest või seksuaalsest orientatsioonist tuleneva diskrimineerimise eest.

Haldusressurss:

- **Justiitsministeerium** koordineerib võitlust kuritegevuse vastu, sh kuriteoennetust, et vähendada kuritegevusega tekitatavat kahju ühiskonnale ja suurendada inimeste turvatunnet. Koordineerib vägivalda ennetamise strateegiat 2015-2020 ja viib seda ellu koos Haridus- ja Teadusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Siseministeeriumi, Sotsiaalministeerium koos oma allasutustega (Politsei- ja Piirivalveamet, Prokuratuur, Kohtuekspertiisi Instituut, Tervise Arengu Instituut jt). Lähtuvalt lähisuhtevägivalda ennetamise tegevuskavast 2019–2023 vastutab vägivaldaohvrite parema kohtlemise kriminaaljustiitsüsteemis ja lähenemiskeelu efektiivse rakendamise eest.
- **Siseministeerium** keskendub peamiselt uimastitarbimise, lähisuhtevägivalda ja liiklusrikkumiste ennetamisele. Vastavaid ennetustegevusi viib enamasti ellu Politsei- ja Piirivalveamet, sh toetades partnereid avalikus sektoris. Siseministeerium juhib Lähisuhtevägivalda ennetamise juhtrühma, kuhu kuuluvad Siseministeerium, Justiitsministeerium, Sotsiaalministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet, Sotsiaalkindlustusamet, Riigiprokuratuur, Harju Maakohus, Eesti Linnade ja Valdade Liit ning Eesti Perekarstide Selts.
- **Politsei** ülesandeks on karistusseadustiku 9 (isikuvastased kuriteod) sätestatud süütegude ennetamine samuti süütegude menetlemine ja karistuste täideviimine seaduses sätestatud alustel ja korras;
- **Vastavalt võrdse kohtlemise seadusele** vastutab **Sotsiaalministeerium** võrdse kohtlemise koordineerimise eest (seksuaalne orientatsioon, vanus, puuded) ning vastavate seaduseelnõude väljatöötamise eest. Vastavalt **soolise võrdõiguslikkuse seadusele** Sotsiaalministeerium nõustab võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamisega seotud küsimustes ning annab juhiseid seaduse rakendamiseks, analüüsib seaduste ja õigusaktide mõju naiste ja meeste seisundile ühiskonnas ja avaldab aruandeid naiste ja meeste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta.
- Lähtuvalt lähisuhtevägivalda ennetamise tegevuskavast 2019–2023 vastutab Sotsiaalministeerium ohvriabi seaduse muutmise eest, koos Sotsiaalkindlustusametiga sotsiaalprogrammide pakkumise eest lähisuhtes vägivalda kasutanud inimesele, lähisuhtevägivalda juhtumite hea praktika soovitusete väljatöötamise eest kohaliku omavalitsuse lastekaitse- ja sotsiaaltöötajatele.
- Sotsiaalkindlustusamet vastutab MARAC võrgustike käivitamise ja võrgustikes koostöö tegemise eest. Erinevate lähisuhtevägivaldaga kokkupuutuvate spetsialistide koolitamisega tegelevad mitmed osapooled: Justiitsministeerium, Prokuratuur, Riigikohus, Politsei- ja Piirivalveamet, Sotsiaalkindlustusamet, kohalikud omavalitsused.
- **Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik** on sõltumatu ja neutraalne ekspert, kes tegutseb sõltumatult, jälgib võrdse kohtlemise seaduse ning soolise võrdõiguslikkuse seaduse täitmist ja täidab teisi seadusest tulenevaid funktsioone.

Tugevad ja nõrgad küljed

Tugevused:	Nõrkused:
<ul style="list-style-type: none"> • Seadused ja strateegia • Riiklikud soolise vägivalda ennetamise struktuurid • Teadlikkus soolise vägivalda probleemist ja sellealased avatud arutelud ning ennetustöö tegevuskavade väljatöötamine • Kasvav riiklik statistika (kuid mitteregulaarne) • Teema kuulub koolide õppekavasse • Tugevad soolise vägivalda ennetustööga tegelevad MTÜ-d • Metoodilised materjalid õpetajatele • mitmed kiusamise ja vägivalda ennetusega seotud programmid, mis on loonud materjale mitmele sihtgrupile: lastesõimes, lasteaias ja koolis, spetsialistidele, lapsevanematele <p>Kiusamisest vabaks! (kiusamisestvabaks.ee), ja koolis Kiusamisvaba Kool (kiusamisvaba.ee).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vaatamata teadlikkusele soolise vägivalda kohta näitab statistika, et 1/3 naistest on kogunud füüsilist või vaimset vägivalda. 1/5 naistest on kogunud lähisuhtevägivalda. • Levinud on stereotüüpsed soorolliootused meeste ja naiste käitumise suhtes

Eesti

Riigi üldiseloostus

Eesti Vabariik asub Põhja-Euroopas Läänemere idakaldal, Eesti territoorium on 45 227 km² ja elanikkonna suuruseks on 1,325 miljonit elanikku (1.01.2019. a. andmetel), laste osakaal elanikkonnas (vanuses 0–19; 01.01.2019. a. seisuga) on sellest 278 650 inimest, moodustades 21%.

Eestis elab erinevaid etnilisi grupe: 68,5% eestlasi; 24,8% venelasi; 1,8% ukrainlasi; 0,9% valgevenelasi; 0,6% soomlasi; ülejäänud 3,4% kuuluvad teistesse etnilistesse gruppidesse.

Eesti pealinn on Tallinn ja riigikeeleks on eesti keel.

24. veebruaril 1918. a. kuulutati manifestiga „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele” välja iseseisev Eesti Vabariik, kuid aastatel 1940–1991 langes Eesti Nõukogude ja Saksa okupatsioonide alla. 20. augustil 1991. a. taastas Eesti oma iseseisvuse. 2004. a. mais astus Eesti Euroopa Liitu. Eesti on ka ÜRO liige (alates 17. oktoobrist 1991. a.) ning NATO liige (alates 29. märtsist 2004. a.).

Eesti on ühekojalise parlamendiga (Riigikogu) parlamentaarne demokraatia. Riigipeaks on president (alates 2016. aastast Kersti Kaljulaid), valitsusjuhiks on peaminister (alates 2016.aastast Jüri Ratas). Kõrgemaks kohtuvõimuks on Riigikohus.

Riigi klassifikatsioon

Täidesaatev võim kuulub Eestis Vabariigi Valitsusele – see on kirjas 1992. a. põhiseaduses. Siiski on keeruline rääkida vaid ühest ja ühtsest täidesaatvast võimust, kuna täidesaatva võimu struktuur on mitmeharuline ning laiaulatuslike ülesannetega. Siseriiklikku ja välispoliitikat viib ellu valitsus ja kujundab parlament (Riigikogu). Parlament juhib ja koordineerib ka riiklike institutsioonide tööd ja vastutab täielikult kõige eest, mis jääb täitevvõimu valdkonda. Peaministri kinnitab parlament Vabariigi Presidendi soovitusel. Siiski on tähtsate riiklike küsimuste puhul parlamendil otsustav sõna ja seadusandlik võim (Eesti Instituut, 2000. a.).

Kõik seadused peavad enne kehtima hakkamist saama parlamendi (Riigikogu) heakskiidu. Seadusi võivad algatada vaid Riigikogu, selle fraktsioonide ja komisjonide liikmed ning valitsus. Enamik seaduseelnõusid tuleb valitsusest. Komisjonid ja Riigikogu liikmed esitavad seaduseelnõusid väga harva. Tavaliselt on valitsuse esitatud seaduseelnõud juba varem läbi arutatud ja seetõttu jõuab riigi poliitiline juhtkond

otsuse kiiremini langetada. Peale seaduseelnõu esitamist võib selle menetluse kas peatada, vastu võtta või tagasi lükata, otsuse langetab Riigikogu (Estonica, 2019).

Riigi andmed soolise vägivalda kohta noorte hulgas

Justiitsministeeriumi (Kuritegevus Eestis 2019, s.a) andmetel registreeriti 2019. aastal 4119 perevägivaldakuuritegu, võrreldes 2018. aastaga 14% rohkem – kasvanud on nii teatamine kui perevägivaldajuhtumeid menetletakse rohkem. Iga teine vägivaldakuuritegu Eestis on perevägivaldakuuritegu. Vähemalt ligi 30% perevägivaldakuuritegudes on ohvriks lapsed või on lapsed vanemate vahelist vägivalda pealt näinud. Perevägivald on naistevastase vägivalda nägu: toimepanijatest 85% mehed ja ohvritest 81% naised. Perevägivalda tõttu hukkus 2019. aastal esialgsetel andmetel 5 inimest.

Riigi andmed soolise vägivalda kohta

Soolise võrdõiguslikkuse indeksi (EIGE, 2019) järgi on Eesti 59,8 punktiga 100-st võimalikust 17. kohal, kuid see näitaja liigub soolise võrdõiguslikkuse suunas ning alates 2005. a. on Eesti koht tabelis nelja koha võrra paranenud. Mõõdetavates valdkondades on Eestil kõrgem näitaja vaid ajajaotuses (74,7), mis näitab, et koduste tööde osas on Eestis rohkem võrdsust kui teistes Euroopa riikides. Sooline ebavõrdsus tuleb eriti esile võimu ja teadmiste vallas ning tuleb rõhutada, et Eestil on EL-i üks madalamaid tulemusi tervishoiu valdkonnas.

Soolise ebavõrdsuse indeksi osas (ÜRO arenguprogramm, 2018) on Eestil GII väärtuseks 0,091, millega on Eesti 2018. a. indeksitabelis 162 riigi hulgas 21. kohal.

2014. a. läbi viidud uuring näitab, et alates 15. eluaastast on 33% naistest langenud füüsilise ja/või seksuaalse vägivalda ohvriks (EIGE, 2018), kuid need numbrid pole veel täpsed, sest naistevastase vägivalda osas valitseb Eestis ikka veel stigmatiseerimine ja kõikidest juhtumitest ei teatata (EIGE, 2016).

Riikliku süsteemi kirjeldus soolise vägivalda valdkonnas

Seadusandlikkus osas on põhilisteks vahenditeks järgmised:

Riiklikus õigussüsteemis on olulised **Karistusseadustik** (2001) ja **Kriminaalmenetluse seadustik** (2003). Karistusseadustikus on välja toodud erinevad süüteod, mis on õigusvastased ja mille eest on ette nähtud karistus. Karistusseadustiku järgi antud teemaga seotud süüteod:

- **isikuvastased süüteod** (9 peatükk):
 - **eluvastased süüteod** (1. jagu) - tapmine (§ 113), mõrv (§ 114), provotseeritud tapmine (§ 115), lapse tapmine (§ 116), surma põhjustamine ettevaatamatusest (§ 117);
 - **tervisevastased süüteod** (2. jagu) - tervist kahjustavad süüteod (1.jaotis): raske tervisekahjustuse tekitamine (§ 118); vägivaldteod (2.jaotis): . ähvardamine (§ 120), kehaline väärkohtlemine (§ 121).

Kehalise väärkohtlemise all (Karistusseadustik, 2001, § 121) tuuakse eraldi välja perevägivald. Kuna sageli on lähisuhtevägivald varjatud ja korduv, karmistati karistusi lähi- või sõltuvussuhtes kehalise väärkohtlemise eest 2014. aastal.

Raskendav asjaolu on isikuvastase süüteo toimepanemine täisealise poolt alaealise juuresolekul ning ka süüteo toimepanemine endise või praeguse pereliikme vastu: “süüteo toimepanemine isiku suhtes, kes on süüdlasest teenistuslikus või majanduslikus sõltuvuses, samuti süüdlase endise või praeguse pereliikme, süüdlasega koos elava isiku või süüdlasest muul viisil perekondlikus sõltuvuses oleva isiku suhtes” (samas, § 58, lg 4).

Lastekaitseadus (2014) sätestab riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutuste ning nende ametiisikute, avalik-õiguslike ja eraõiguslike juriidiliste isikute ning füüsiliste isikute kohustused ja ülesanded laste õiguste ja heaolu tagamisel, lastekaitse korralduse, lastega töötavatele isikutele seatud keelud ja piirangud, lapse kohtlemise põhimõtted, abivajava lapse, hädaohus oleva lapse ja perekonnast eraldatud lapse kohtlemise põhimõtted, riikliku järelevalve seaduse täitmise üle ja vastutuse seaduse rikkumise eest.

Ohvriabi seadus (2003). Loob aluse riiklikuks ohvriabiks, lepitustegevuseks ja naiste tugikeskuste loomiseks, terrorismiohvrite, inimkaubanduse ohvrite ja alaealistest seksuaalvägivalda ohvrite ohvriabi korraldamiseks, ohvriabis kasutatava psühholoogilise nõustamise kulude katteks ja kuriteoohvritele riikliku hüvitise maksmiseks.

Naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise Euroopa Nõukogu konventsioon (Istanbul Convention, 2011), ratifitseeriti Eestis 26. oktoobril 2017. a., jõustus 1. veebruaril 2018. a.

Vägivalda ennetamise strateegia aastateks 2015–2020 (Justiitsministeerium, 2015). Strateegia hõlmab lastevahelist vägivalda, laste kuritarvitamist, perevägivalda (lähisuhtevägivalda), seksuaalvägivalda ja inimkaubandust. Inimesed võivad vägivalda ohvriks langeda sõltumata nende sotsiaalsest ja kultuurilisest taustast, vanusest või soost. Vägivalda levik ja tagajärjed sõltuvad vägivalda tüübist ja ohvrite soost.

Lähisuhtevägivalda ennetamise tegevuskava 2019–2023 (Siseministeerium, 2019). lähisuhtevägivalda all kannatanu kaitse juhtrühma koostatud tegevuskava lähisuhtevägivalda vähendamiseks ning ennetamiseks Eestis aastatel 2019–2023. Tegevuskava toetub Pärnus läbi viidud lähisuhtevägivalda all kannatanu kaitse projekti tulemustele ja järeldustele, mis kinnitati Vabariigi Valitsuse memorandumiga 2018. aastal.

Soolise võrdõiguslikkuse seadus (2004). Selle seaduse eesmärgiks on tagada naiste ja meeste võrdne kohtlemine nii nagu see on kirjas Eesti Vabariigi põhiseaduses ning edendada naiste ja meeste võrdõiguslikkust kui ühte põhiõigustest kõigi huvides ühiskonna kõikides valdkondades.

Võrdse kohtlemise seadus (2008). Selle seaduse eesmärgiks on tagada isikute kaitse rahvusest (etnilisest päritolust), rassist, nahavärvist, religioonist või muudest uskumustest, vanusest, puudest või seksuaalsest orientatsioonist tuleneva diskrimineerimise eest.

Haldusressursid:

- **Justiitsministeerium** koordineerib võitlust kuritegevuse vastu, sh kuriteoennetust, et vähendada kuritegevusega tekitatavat kahju ühiskonnale ja suurendada inimeste turvatunnet. Koordineerib vägivalda ennetamise strateegiat 2015-2020 ja viib seda ellu koos Haridus- ja Teadusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Siseministeeriumi, Sotsiaalministeerium koos oma allasutustega (Politsei- ja Piirivalveamet, Prokuratuur, Kohtuekspertiisi Instituut, Tervise Arengu Instituut jt). Lähtuvalt lähisuhtevägivalda ennetamise tegevuskavast 2019–2023 vastutab vägivaldaohvrite parema kohtlemise kriminaaljustiitssüsteemis ja lähenemiskeelu efektiivse rakendamise eest.
- **Siseministeerium** keskendub peamiselt uimastitarbimise, lähisuhtevägivalda ja liiklusrikkumiste ennetamisele. Vastavaid ennetustegevusi viib enamasti ellu Politsei- ja Piirivalveamet, sh toetades partnereid avalikus sektoris. Siseministeerium juhib Lähisuhtevägivalda ennetamise juhtrühma, kuhu kuuluvad Siseministeerium, Justiitsministeerium, Sotsiaalministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet, Sotsiaalkindlustusamet, Riigiprokuratuur, Harju Maakohus, Eesti Linnade ja Valdade Liit ning Eesti Perekarstide Selts.
- **Politsei** ülesandeks on karistusseadustiku 9 (isikuvastased kuriteod) sätestatud süütegude ennetamine samuti süütegude menetlemine ja karistuste täideviimine seaduses sätestatud alustel ja korras;
- **Vastavalt võrdse kohtlemise seadusele** vastutab **Sotsiaalministeerium** võrdse kohtlemise koordineerimise eest (seksuaalne orientatsioon, vanus, puuded) ning vastavate seaduseelnõude väljatöötamise eest. Vastavalt **soolise võrdõiguslikkuse seadusele** Sotsiaalministeerium nõustab võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamisega seotud küsimustes ning annab juhiseid seaduse rakendamiseks, analüüsib seaduste ja õigusaktide mõju naiste ja meeste seisundile

ühiskonnas ja avaldab aruandeid naiste ja meeste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta.

- Lähtuvalt lähisuhtevägivalla ennetamise tegevuskavast 2019–2023 vastutab Sotsiaalministeerium ohvriabi seaduse muutmise eest, koos Sotsiaalkindlustusametiga sotsiaalprogrammide pakkumise eest lähisuhtes vägivalda kasutanud inimesele, lähisuhtevägivalla juhtumite hea praktika soovitusete väljatöötamise eest kohaliku omavalitsuse lastekaitse- ja sotsiaaltöötajatele.
- Sotsiaalkindlustusamet vastutab MARAC võrgustike käivitamise ja võrgustikes koostöö tegemise eest. Erinevate lähisuhtevägivallaga kokku puutuvate spetsialistide koolitamisega tegelevad mitmed osapooled: Justiitsministeerium, Prokuratuur, Riigikohus, Politsei- ja Piirivalveamet, Sotsiaalkindlustusamet, kohalikud omavalitsused.
- **Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik** on sõltumatu ja neutraalne ekspert, kes tegutseb sõltumatult, jälgib võrdse kohtlemise seaduse ning soolise võrdõiguslikkuse seaduse täitmist ja täidab teisi seadusest tulenevaid funktsioone.

Tugevad ja nõrgad küljed

Tugevused:	Nõrkused:
<ul style="list-style-type: none"> • Seadused ja strateegia • Riiklikud soolise vägivalla ennetamise struktuurid • Teadlikkus soolise vägivalla probleemist ja sellealased avatud arutelud ning ennetustöö tegevuskavade väljatöötamine • Kasvav riiklik statistika (kuid mitteregulaarne) • Teema kuulub koolide õppekavasse • Tugevad soolise vägivalla ennetustööga tegelevad MTÜ-d • Metoodilised materjalid õpetajatele • mitmed kiusamise ja vägivalla ennetusega seotud programmid, mis on loonud materjale mitmele sihtgrupile: lastesõimes, lasteaias ja koolis, spetsialistidele, lapsevanematele Kiusamisest vabaks! (kiusamisestvabaks.ee), ja koolis Kiusamisvaba Kool (kiusamisvaba.ee). 	<ul style="list-style-type: none"> • Vaatamata teadlikkusele soolise vägivalla kohta näitab statistika, et 1/3 naistest on kogunud füüsilist või vaimset vägivalda. 1/5 naistest on kogunud lähisuhtevägivalda. • Levinud on stereotüüpsed soorollootused meeste ja naiste käitumise suhtes

Itaalia

Riigi üldiseloostus

Itaalia on riik Lõuna-Euroopas. Mandriosa piiravad põhjas Alpid. Läänest itta on Itaalia naabriteks Prantsusmaa, Šveits, Austria ja Sloveenia; ülejäänud territoorium, mida ümbritsevad Liguuria, Türeeeni, Joonia ja Aadria meri, läheb Vahemereni välja, võtab enda alla Itaalia poolsaare ja arvukalt saari (suurimateks on Sitsiilia ja Sardiinia). Vatikani Linnriik ja San Marino Vabariik on vabariigi enklavid, Campione d'Italia on aga ainus Itaalia enklav. Itaalia koguterritoorium on 302 072,84 km².

Itaalia rahvaarv on 60 359 546 (1.01.2019. a. andmetel), neist 29 384 766 on mehed ja 30 974 780 naised. Laste arv elanikkonnas (vanuses 0–19, 01.01.2019. a. seisuga) on 10 859 356, mis moodustab u. 18 % kogu elanikkonnast.

Itaalias elavad järgmised etnilised grupid (% kogu mitte-põliselanikkonnast): rumeenlased (23%); albaanlased (8,4%); marokolased (8,0%); hiinlased (5,7%); ukrainlased (4,6%); filipiinlased (3,2%); hindud (3,0%); bangladešlased (2,7%); moldovlased (2,5%) ja egiptlased (2,4%). Kogu mitte-põliselanikkond on kokku 5 255 500 inimest (7,8%).

Itaalia pealinn on Rooma ja riigikeeleks on itaalia keel.

2. juunil 1946. a. korraldatud riigiküsimuse referendumist alates on Itaalia parlamentaarne vabariik. Enne seda eksisteeris Itaalia Kuningriik, mis kuulutati välja 17. märtsil 1861. a. ning kestis kuni 1946. aastani, sealjuures 20 aastat valitses riigis fašism, mille kukutas II maailmasõda ja Vabadussõda.

Riigi klassifikatsioon

Täidesaatev võim kuulub Itaalias valitsusele, mille eesotsas on Ministrite Nõukogu esimees (peaminister), Ministrite Nõukogu moodustavad ministrid ja aseministrid. Kõrgeim kohtuvõim kuulub Magistraadile ja Magistraadi Kõrgemale Nõukogule.

Seadusandlik võim kuulub saadikutekojast ja senatist koosnevale parlamendile. Itaalia valitsus koosneb kolmest tasandist: kesk-, regionaalsest (tavaline ja oma põhikirjaga autonoomne) ning kohalikust tasandist (provintsid, linn-metropolid, munitsipaliteedid). Tavalistel regionidel on väike suveräänsusaste. Autonoomsetel regionidel ja autonoomsetel provintsidel on kõrge suveräänsusaste näiteks sellistes valdkondades nagu tervishoid, tööturg, sotsiaalsed teenused (riigis on põhilised seadused ning piirkonnad võtavad vastu oma regionaalseid seadusi). Regionide valitsus põhineb parlamentaarsel

süsteemil, kus võim kuulub eesistujale ja regionaalsele nõukogule, mis annab aru ühekojalisele seadusandlikule assambleele.

Seaduseelnõude esitamise ja vastuvõtmise kord:

Põhiseadus sätestab, et seadusandlikku funktsiooni viivad ellu kaks koda koos (art. 70). See tähendab, et seadus hakkab kehtima ainult siis, kui nii saadikutekoda kui senat on vastu võtnud seaduseelnõu identse teksti.

Seetõttu on seadusloome käik jagatud järjestikusteks sammudeks:

- Eelnõu esitamine (seadusandlik initsiatiiv).
- Kinnitamine kojast, kuhu eelnõu esimesena esitati.
- Teksti saatmine teise kotta ning selle kinnitamine kas samas sõnastuses või muudetud kujul: kui teksti muudeti, saadetakse muudatus ühest kojast teise niikaua, kuni mõlemad kojad on sarnase teksti ära kinnitanud (nn. süstikliiklus).
- Vabariigi President kuulutab seaduse välja (president võib seaduse ka parlamenti muutmiseks tagasi saata), seejärel avaldatakse seadus riigi ametlikus väljaandes.

Liikmelisus rahvusvahelistes organisatsioonides:

Itaalia on Euroopa Liidu asutajaliige, osaleb NATO-s, Euroopa Nõukogus ja OECD-s (Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon); Itaalia on ÜRO ja Schengeni lepingu liige. Samuti kuulub ta G7-sse ja G20-sse.

Riigi andmed soolise vägivalda kohta noorte hulgas

Kõik andmed soolise vägivalda kohta pärinevad ISTAT-ist, Rahvuslikust Statistika Instituudist <https://www.istat.it/it/violenza-sulle-donne/il-fenomeno/violenza-dentro-e-fuori-la-famiglia>

Vastavad andmed noorte kohta puuduvad.

Riigi andmed soolise vägivalda kohta

Istituto Nazionale di Statistica (2018) andmed näitavad, et 2018. a. suri 133 naist kiremõrva tagajärjel; tuleb täheldada, et meeste puhul on see arv vähenenud, naiste puhul on see jäänud aga samale tasemele. Nende 133 naise puhul oli 81% juhtudest tapjaks ohvrile tuntud inimene, enamasti praegune või endine partner (55%) ja 24,8% juhtudest sugulane (k.a. lapsed või lapsevanemad). Järgnev tabel annab ülevaate soolise vägivalda statistikast (2018. a. andmed).

Kuriteo toimepanijate ja ohvrite andmed on politsei edastanud Itaalia kohtuvõimule: vägivaldakuriteod, 2018. a.

	Kuriteo liik	M	N
Vägivallatsete arv, kellele politsei on protokolliga teinud/arreteerinud	Kiremõrvad	841	38
	Peksmine	7305	2473
	Jälitamine	11769	2376
	seksuaalvägivald	4782	78
Ohvrite arv	Kiremõrvad	213	121
	Peksmine	7824	6686
	Jälitamine	3505	11203
	seksuaalvägivald	352	4025

Allikas: I.stat

Soolise ebavõrdsuse indeksi järgi (ÜRO arenguprogramm, 2018) sai Itaalia 0,069 punkti, jäädes 162 riigi hulgas 12. kohale.

Soolise võrdõiguslikkuse indeksi järgi kogus Itaalia 100 võimalikust 63,0 punkti (EIGE, 2019), mis on pisut madalam näitaja kui EL-i keskmine, jäädes EL-i 14. kohale. Ajavahemikus 2005–2017 on Itaalia liikunud soolise võrdõiguslikkuse poole kiiremini kui teised EL-i riigid, parandades oma tulemust 12 koha võrra ning saades 13,8 punkti rohkem.

Tuleb rõhutada, et kõige enam esineb soolist ebavõrdsust võimu ja töö valdkonnas, kus Itaalia näitajad on EL-i kõige madalamad, mis peegeldab kõige kõrgemat töötuse määra just naiste hulgas ning ka ebaühtlast jaotust eri sektorite vahel. Näiteks on suur lõhe hariduses, tervishoius ning sotsiaalsektoris, kus töötab umbes 26% naistest ja 7% meestest; samal ajal kui ainult 6% naistest töötab teaduse, tehnika, ehituse ja matemaatikaga seotud aladel, kus on hõivatud 31% mehi. On märkimisväärne, et Itaalia edusammud soolise lõhe vähendamisel on seiskunud aja näitajate osas, mis peegeldab tõsiasja, et naised pühendavad ikka veel päevas märksa rohkem aega toidu valmistamisele, kodutöödele või hooldusele.

Riikliku süsteemi kirjeldus soolise vägivalla valdkonnas

Seadusandliku raamistiku osas tuleks silmas pidada järgmist:

- Seadus nr. 66, 15.02.1996. a. „Seksuaalse vägivalla vastane seadus“ (cp art. 609-bis-octies).
- Nõukogu eesistuja direktiiv „Naiste võimestamine ja vastutus. Naiste ja meeste valikuvabaduse ja sotsiaalse kvaliteedi tunnustamine ja tagamine“.
- Seadus nr. 269, 3.08.1998. a. „Prostitutsiooni, pornograafia ja laste seksiturismi kui uue orjastamise vormi ekspluateerimise vastased reeglid“.
- Seadus nr. 154, 5.04.2001. a. „Perevägivalla vastased meetmed“.
- Seadus nr. 7, 9.01.2006. a., „Naiste suguelundite moonutamise ennetamine ja keelustamine“.
- Määrus nr. 115, 20.05.2002. a. „Seaduskogumik õigusemõistmise kulude kohta“.
- Karistusseadustik: art. 583-bis (naiste suguelundite moonutamine).
- Seadus nr. 38, 23.04.2009. a. „Kiireloomulised meetmed avaliku turvalisuse ja seksuaalse vägivalla ja tagakiusamisega võitlemisel“.
- Seadus nr. 77, 27.06.2013. a. Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise konventsiooni (Istanbul, 11.05.2011. a.) ratifitseerimine ja rakendamine.
- Seadus femitsiidi kohta (seadusandlik dekreet nr. 93, 14.08.2013. a., mis konverteeriti seaduseks nr. 119, 15.10.2013. a., võitlus soolise vägivalla vastu).
- Artikkel 14, lõige 6 seaduses nr. 124, 7.08.2015. a., mis lisab lõike 1-ter peale lõiget 1-bis artiklis 30 seadusandlikus dekreedis nr. 165, 30.03.2001. a.
- Art. 1, lõige 16, seaduses nr. 107, 13.07.2015. a. „Riikliku hariduse ja koolitussüsteemi reform ning käesolevate seadusesätete muutmise delegeerimine“.
- Art. 24 seadusandlikus dekreedis nr. 80, 15.06.2015. a., „Soolise vägivalla ohvritele ettenähtud puhkus“.
- D. Seadusandlik dekreet nr. 212, 15.12.2015. a.
- DDL 2719, „Tsiiviilseadustiku, kriminaalseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seadusaktide muutmise perekuritegude ohvrite kasuks“.
- Seadus nr. 69, 19.07.2019. a., „Kriminaalseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste perevägivalla ja soolise vägivalla ohvrite kaitsmise seadusaktide muutmise“.

Haldustoimingute eest vastutab Ministrite Nõukogu juures asuv võrdsete võimaluste osakond. Vastu on võetud järgmised meeste poolt naiste vastu kasutatud vägivalla vastased tegevuskavad:

- Riiklik strateegiakava võitluses meeste poolt sooritatud naistevastase vägivalla vastu 2017–2020 (*Presidenza del Consiglio dei Ministri*, 2017)

- 2015–17: Seksuaalvägivalda ja soolise vägivalda vastane tegevuskava 2015–2017 (*Presidenza del Consiglio dei Ministri*, 2015)

Teadlikkuse tõstmise ja avalike kampaaniate osas on Võrdsete võimaluste osakond algatanud kampaania „*La parità di Tutti.*“ Eksisteerib ka mehi ja koole kaasav projekt „*Cose da uomini*“ (Fianco, 2015).

Tugevad ja nõrgad küljed

Tugevused:	Nõrkused:
<ul style="list-style-type: none"> • Suurenenud tähelepanu soolise vägivalda nähtusele • Hiljutised regulatiivmeetmed vägivaldaohvrite paremaks kaitseks (seadus 19/19) • Laiem informeeritus ning koolituskampaaniad • Politsei, juristide, arstide, ajakirjanike koolitusprogrammid 	<ul style="list-style-type: none"> • Vägivallavastaste keskuste vähene rahastus • Laialdased ja kinnistunud stereotüübid nii ühiskonnas kui tööturul • Jätkuv sooline lõhe • Vägivalla eraasjaks pidamine • Vägivallavastaste keskuste ebaühtlane paiknemine riigis • Võtmeisikute (õpetajate, sotsiaaltöötajate, meditsiinipersonali, kohtunike ...) koolitusvajadus • Vajadus pideva struktureeritud sekkumise järele noorte hulgas

Rumeenia

Riigi üldiseloomustus

Rumeenia on riik Kesk-Euroopa kaguosas Balkani poolsaare põhjaosas Musta mere läänerannikul, tema lõunapiiriks on Doonau jõgi. Riigi koguterritoorium on 238 397 km² ja rahvastik 20 121 641 inimest.

Rumeenias elab mitmeid erinevaid etnilisi grupe: rumeenlased (85,9%); ungarlased (6,5%); romad (3,3%); sakslased (1,73%); türklased (1,33%); vene vanausulised lipovaanid (1,13%), on aga ka bulgaarlasi, kreeklasi, tšehhe, poolakaid.

Rumeenia pealinn on Bukarest ning riigikeeleks on rumeenia keel.

Rumeenia sai Osmanite riigist sõltumatuks 10. mail 1877. a., kuid tunnustust leidis see alles 13. juulil 1878. a. Rumeenia moodustati 1859. a., kui Moldova ja Valahhia vürstiriigid ühinesid Ühendatud Vürstiriigiks, hiljem moodustati Suur-Rumeenia (Moldova, Rumeenia ja Transilvaania), mis kestis kuni 1918. a. detsembrini.

Rumeenia astus Euroopa Liitu 2007. a. jaanuaris.

Riigi klassifikatsioon

Rumeenia on rahvuslik, suveräänne, sõltumatu, unitaarne ja jagamatu riik. Rumeenia jaguneb kaheksaks ajalooliseks piirkonnaks: Transilvaania, Maramures, Crisana, Banat, Moldova, Muntenia, Oltenia ja Dobrogea.

Rumeenia on vabariik. Riik on üles ehitatud võimude lahususe ja tasakaalu põhimõttest lähtuvalt – seadusandlik, täidesaatev ja kohtuvõim konstitutsioonilise demokraatia raames. Rumeenia parlament on kahekojaline, koosnedes senatist ja saadikutekojast.

Vastavalt Rumeenia põhiseadusele võtab parlament vastu põhiseaduslikke seadusi, orgaanilisi seadusi ja tavaseadusi. Nii parlamendil kui valitsusel on seadusandliku algatuse õigus.

Vastavalt põhiseadusele esindab Rumeenia valitsus koos presidendiga Rumeenias täidesaatvat võimu. Valitsus on moodustatud ning tegutseb vastavalt põhiseaduse sätetele ning tegutseb eelnevalt parlamendi poolt kinnitatud valitsusprogrammi alusel.

Valitsuse eesotsas on peaminister, valitsus koosneb muutuvast arvust valdkondade ministritest, lisaks on arvukalt erinevaid valitsusasutusi ja ametkondi, kellel on täidesaatva võimu raames erinevat tüüpi alluvussuhteid. Rumeenia valitsus asub Bukarestis Victoria palees.

Riigi andmed soolise vägivalla kohta noorte hulgas

Rumeenias puudub statistika soolise vägivalla kohta, küll aga on olemas andmed perevägivalla kohta.

2015. a. registreeris Rumeenia Sotsiaalabi ja Lastekaitse Peadirektooraat riigis üle 13 546 lastevastase vägivalla juhtumi ja selliste juhtumite arv on viimase 5 aasta jooksul pidevalt kasvanud. Vastavalt Riikliku Lastekaitseameti statistikale leiab üle 90% laste kuritarvitamise, hooletusse jätmise ja ekspuuteerimisjuhtumitest aset perekonnas ning peaaegu veerand vägivalla lapsohvritest võetakse spetsiaalse kaitse alla.

Kõige levinum on vägivald noorte neidude vastu:

30% tüdrukutest vanuses 15–18 – füüsiline või seksuaalvägivald täiskasvanu poolt.

24% alla 15-aastaseid tüdrukuid – füüsiline või seksuaalvägivald täiskasvanu poolt.

Põhiliselt kasutatakse vägivalda naisisikute vastu ning seda tavaliselt füüsilise või seksuaalse rünnaku vormis.

Kui sooline erinevus ohvriks langemise juures on suhteliselt väike, s.t. tüdrukute vastu suunatud vägivalla juhtumeid on rohkem kui poiste vastu suunatud juhtumeid, siis vahe linnade ja maakohtade vahel on väga suur. Ajavahemikul 2012–2015 varieerus linnades lapsohvrite määr 37,8-st 44 ohvrini 10 000 lapse kohta, samal ajal kui maal olid need numbrid 53,3-st 67,9 ohvrini 10 000 lapse kohta.

Riigi andmed soolise vägivalla kohta

Rumeenias puuduvad statistilised andmed soolise vägivalla kohta, küll on aga andmed perevägivalla kohta.

Ajavahemikus 1. jaanuar kuni 31. mai 2016. a. töötas Rumeenia Sotsiaalabi ja Lastekaitse Peadirektooraat Dolj'is 290 aktiivse juhtumiga, millest 76% moodustasid hooletusse jäetud lapsed, 10% – emotsionaalselt väärkoheldud lapsed, 7% – füüsiliselt väärkoheldud lapsed ja 6% – seksuaalselt väärkoheldud lapsed. Vägivalla ohvriks langenud tüdrukute ja poiste osakaal oli võrdne.

Ajavahemikus 1. jaanuar kuni 31. mai 2016. a. Rumeenia Sotsiaalabi ja Lastekaitse Peadirektooraadi poolt Doljis registreeritud vägivalla lapsohvrite jagunemine vägivalla vormi ja soo järgi.

Kui vaadata vanuserühmi, siis näitavad 2016. a. esimese viie kuu andmed, et enamik Dolj'i maakonna lapsohvritest on noorukid (14–17-aastased), moodustades 37% kõigist Sotsiaalabi ja Lastekaitse Peadirektooraadi poolt kindlakstehtud ohvritest. Järgmisel kohal on lapsohvrite hulgas vanusegrupp 10–13-aastased, moodustades 20% kõikidest ohvritest.

Alla 2-aastaste osakaal kõikide lapsohvrite seas on ligi 16%. neis

2-aastaseid lapsohvreid (90% juhtumitest) on Sotsiaalabi ja Lastekaitse Peadirektooraadi poolt Doljis registreeritud kui hooletusse jäetud lapsed. Enamus väärkoheldud lapsi (füüsiline, emotsionaalne, seksuaalne väärkohtlemine) on vanemad kui 10-aastased.

Kui vaadata ohvrite elukohta, siis näitavad 2016. a. esimese viie kuu andmed, et 42% väärkohtlemise/hooletusse jätmise/ekspuuteerimise juhtumitest leidis aset linnades. Kui võtta arvesse, et 0–17-aastaste laste koguarvust Dolji maakonnas elab ligi 52% linnades ja 48% maapiirkonnas, siis on näha, et lastevastase vägivalla juhtumeid on maapiirkonnas märksa rohkem kui linnades. Seda näitab ka 2011.–2015. aastatel ohvriks langemise määra analüüs. Füüsilist ja emotsionaalset väärkohtlemist on rohkem linnades, maal on aga rohkem laste hooletusse jätmist.

Sotsiaalabi ja Lastekaitse Peadirektooraadi poolt Doljis registreeritud vägivalla lapsohvrite jaotus perioodil 1. jaanuar kuni 31. mai 2016. a., vägivalla vormid ja elukoht.

	Elukoht		Kokku juhtumeid
	linn	maakoh	
Vägivalla vorm	linn	maakoh	
Psühholoogiline väärkohtlemine	12	8	20
Emotsionaalne väärkohtlemine	18	12	30
Seksuaalne väärkohtlemine	8	8	16
Hooletus	81	140	221
Seksuaalne ekspluateerimine	2	1	3
Kokku	121	169	290
% koguarvust	41,7%	58,3%	100,0%

Riikliku süsteemi kirjeldus soolise vägivalla valdkonnas

Vastavalt EIGE (2016b) andmetele ei ole Rumeenias eraldi naistevastase vägivalla seadust. Siiski on seadus perevägivalla ennetamise ja sellega võitlemise kohta, mida muudeti 2012. a. (Seadus nr. 217/2003, muudetud seadusega 25/2012), see hõlmab verbaalset, psühholoogilist, füüsilist, seksuaalset, majanduslikku ja sotsiaalset vägivalda. Uus seadus on väljatöötamisel, et see vastaks Istanbuli konventsioonile. Samal 2012. aastal avalikustas Rumeenia valitsus riikliku perevägivalla ennetamise ja sellega võitlemise strateegia (2013–2017).

2014.a. veebruaris määrati Naiste ja Meeste Võrdõiguslikkuse Riiklik Amet (NAEOWM) uueks perevägivalla ennetamise ja sellega võitlemise vallas avaliku poliitika väljatöötamise ja elluviimise eest vastutavaks riigiametiks.

Tugevad ja nõrgad küljed

Tugevused:	Nõrkused:
<ul style="list-style-type: none"> - Eksisteerib soolise võrdõiguslikkuse strateegia, riiklik naiste ja meeste võrdõiguslikkust toetav ja perevägivalla ennetamise ja selle vastu võitlemise riiklik strateegia perioodiks 2018–2021. - Riiklikul tasandil tegutseb Naiste ja Meeste Võrdõiguslikkuse Amet, mis levitab infot ning viib läbi teadlikkuse tõstmise kampaaniaid soolise vägivalla tõrjumiseks. - Koolides levitavad MTÜ-d infot ja viivad läbi teadlikkuse tõstmise kampaaniaid, mis puudutavad soolist vägivalda, soolise vägivallaga seotud mõisted on lisatud kooliprogrammi. • - Psühholoogid koolitavad õpetajaid ja haridustöötajaid soolise vägivalla küsimustes, kes omakorda hakkavad lapsi ja noorukeid harima. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rumeenias ei ole soolise vägivalla kohta eraldi seadust. Seda käsitletakse perevägivalla all. - Soolise vägivalla alaseid koolitusprogramme viivad läbi psühholoogid, kes on spetsialiseerunud kliinilisele tööle, mitte aga soolise vägivalla küsimustele - Soolise vägivalla mõiste on Rumeenias veel vähetuntud, sageli seostatakse seda ainult perevägivallaga

Teoreetilised ja metoodilised lahendused

Teoreetilised ja metoodilised lahendused

Sooline vägivald hõlmab füüsilist, seksuaalset ja emotsionaalset väärkohtlemist, verbaalset väärkohtlemist ja muid teise inimese oma tahtele allutamise vorme ning võimutsevat käitumist. See on sotsiaalsetesse struktuuridesse juurdunud, peegeldades ebavõrdsust sugupoolte vahelistes suhetes ning legitimeerides meeste vägivaldsust ning allutades naised meeste kontrolli alla (Russo & Pirlott, 2006). Selle hulka kuulub ka naiste objektistamine – meedia esindatud võimsad kultuurilised jõud tugevdavad ja põlistavad meeste ülemvõimu ja seda peetakse alateadlikult täiesti normaalseks. Nõnda annab meedia ka lastele ja teismelistele sotsiaalsed vahendid, et kujundada arusaamu oma käitumise, sh. seksuaalse ja agressiivse käitumise, sobivusest. Samas on veel põhjalikult läbi uurimata, milline on nende tõeline mõju soolisele vägivallale.

Teoreetilised ja metoodilised lahendused

Kirjeldatud heade praktikate aluseks olnud meetodite ja/või teoreetilise tausta selgitus

Kuid on teada ka see, et lapsepõlves kogetud sooline vägivald on riskifaktor, mis suurendab taolise vägivaldse käitumise tõenäosust täiskasvanueas. Siiski ei järginud suurem osa neist, kes olid selle probleemiga lapsepõlves oma perekonnas kokku puutunud, sama malli siis, kui täiskasvanutena oma pere löid. On neli käitumisviisi, mida vägivalda ringist väljamurdmiseks lastele õpetada (Kauffman & Zigler, 1989):

- Mittevägivaldsete suhete loomine, mis aitab kujundada alternatiivseid tegevusi ja sotsiaalseid ootusi.
- Iga liiki vägivallast lahtiütlemine.
- Aktiivne pühendumine mittevägivaldsele käitumisele.
- Alternatiivsete oskuste omandamine, et toime tulla raskustega ning lahendada sotsiaalseid konflikte.

Need meetodid ja praktikad tuleb kätkeada kooliprogrammidesse, et ei taastoodetaks ülemvõimu-allasurutuse mudelit, vaid asendatakse see vastastikusel austusel põhineva mudeliga. Tulemused näitavad, kui võrd tugev on tendents neid mudeleid ja suhteid ka järgmistes põlvkondades taastoota, aga ka sama suurt potentsiaali neid muuta. Selleks aga on vaja suuta ette kujutada teiste võimaluste olemasolu. Just lapsepõlves ja noorukieas seatakse kahtluse alla kehtivad mudelid ja ootused, ning paralleelselt hakatakse selles vanuses sügavamalt iseendasse vaatama ning nõutakse enesele suuremaid vabadusi (Díaz-Aguado Jalón, 2009).

Käesolevasse projekti koondatud materjalid ja head praktikad hõlmavad kolme peamist osist: ühisharidus ja koostööl põhinevate suhete loomine; mittevägivaldse käitumise õppekava koostamine, kus käsitletakse vägivalda kõige sagedasemaid ilminguid; aktiivõppe ja osalusõppe metoodikate kasutamine. Valitud praktikate ja neid moodustavate elementide seosed on kokku võetud allpool toodud tabelis.

- **Ühisharidus ja koostööl põhinevate suhete loomine:** soolise vägivallaga seotud temaatikat tuleks õpetada ühishariduse põhimõtete järgi, nõnda et lapsed saaksid oma kogemusi vaadelda jagatud põhimõtete valguses, mitte aga selliste mudelite alusel, mis lähtuvad kummagi sugupoole erinevast staatusest ning taastoodavad seega ülemvõimu-allasurutusel põhinevaid suhteid. Ühtlasi tuleks näha ette rohkeid võimalusi koostööks ja isikutevaheliste tugevate sidemete loomiseks, mis omakorda tugevdavad ühiseid hoiakuid terves grupis. Eraldamine ja individuaalne lähenemine võib küll vähendada võimalusi konfliktide tekkeks, kuid vähendab samas ka võimalust näha mitmekesisust ning väidelda erinevate vaadete nimel. Tähtis on aidata poistel ja meestel mõista, et seksismi surve alt vabanemine on neile kasuks ja annab nende arengule ainult hoogu.
- **Mittevägivaldse käitumise õppekava koostamine on seotud sellega, et suuremat osa vägivalda vormidest peetakse ülemvõimu-allasurutuse mudeli peegelduseks.** See näitab, et eakaaslaste, õpetajate ja lapsevanemate suhtes vägivaldselt käituvad lapsed ja noorukid ongi seda meelt, et vägivald suhtes on normaalne ning see võib ilmneda rassismi, seksismi või ksenofoobia vormis. Taolised hoiakud on omakorda seotud selliste alternatiivsete oskuste puudumisega nagu empaatiavõime, meelehärmiga toimetulek ning enesekriitiline suhtumine ning nii kasutataksegi vägivalda kui ainukest teadaolevat viisi enese kehtestamiseks.
- **Aktiivõppe ja osalusõppe metoodikate kasutamine:** on üldiselt teada, et aktiivõppe meetodi kasutamine aitab õpitud teadmisi ja oskusi paremini kinnistada just läbi igale eri etapile kohandatud tegevuste kaudu. Meie *Toolkit* propageerib ka koostööd kõigi noorte harimisega seotud osapoolte vahel, näiteks perekond, õpetajad ja spetsialistid, kaasates nad kõik meie

Teoreetilised ja metoodilised lahendused

väljapakutud tegevustesse. Siin lähtume teoriast, mille kohaselt teadmiste omandamine toetub sotsiaalsele suhtlusele (Vygotsky, 1978), ning see loob hea tausta võrdsuse kultuuri tekitamiseks.

Head praktikad

Projekti TOOL4GENDER partnerid on läbi vaadanud hulga eri allikatest pärinevaid heade praktikate näiteid (veebisaidid, teiste õpetajate kasutatud võtted, institutsionaalsed kampaaniad soolise vägivalla vastu võitlemiseks), millest eeskujuga võtta ja rakendada neid teises hariduslikus kontekstis. Lapsevanemad ja spetsialistid võivad käesoleva projekti materjale kasutada nii nagu nad siin on esitatud või kohendada neid oma vajadustele sobivaks, võttes arvesse meie kasutatud ühishariduse metoodikat, iga maa eripära ja kultuurilist tausta, mistõttu võib olla vajadus mõnda elementi muuta.

Head praktikad

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

Heade praktikate näited on jagatud kahte vanuserühma: 8–12-aastased ja 13–16-aastased, arvestades nende vanuserühmade laste erinevat psühholoogiat ning sotsiaalset käitumist. Siiski saab mõningaid heade praktikate näiteid kasutada väikeste muudatustega mõlemas vanuserühmas. Esimese vanuserühma heade praktikad on peamiselt seotud enesekohaste oskuste arendamisega (enesehinnang, mina-käsitlus, emotsioonide väljendamine, soorollid), teises vanuserühmas tegeldakse rohkem konkreetsete kontseptsioonide formuleerimisega ja kinnistamisega (mis on armastus, armastuse müüdid).

Kõik praktikad järgivad ühtset ülesehitust, näiteks tuuakse välja kasud ja mõjud, ülekantavus, riskid või nende puudumine. Erinevate soolise vägivalla vormide käsitlemiseks on üks kõikehõlmav lähenemisviis. Heade praktikate näidete väljavalimiseks kasutatud kriteeriumid sõltusid ka vanuserühmast

Head praktikad

1. rühm: 8–12-aastased

- Soostereotüübid. Õpetada võrdsust (poisid ja tüdrukud võivad teha samu asju, ametitega seotud eelarvamuste murdmine jne.).
- Tuua naised nähtavale, ergutada tüdrukuid aktiivsemalt osalema, rääkida naiste rollist ajaloos.
- Võrdsus kodutööde tegemises.
- Õpetada mittevägivaldseid konfliktilahendamise oskusi.
- Harjutada segarühmades empaatiatunnet, rollimänge, koosõppimist.
- Ärge õigustage vägivalda. Õpetage oskust diskrimineerimist ära tunda.
- Ärge kasutage mänguasju või mängu, mis on ühe sugupoolega seotud. Kasutage selliseid mänguasju ja mängu, mis pole soorollidega seotud või kui neid kasutate, siis selleks, et nendega seotud eelarvamusi kummutada. Näiteks ärge seostage mänguautosid ja -klotse poistega ning nukukööke ja nukkusid tüdrukutega.
- Põimige võrdsus sisse kõikidesse teemadesse ja tegevustesse.

2. rühm: 13–16-aastased

- Võtke noorukitele mõeldud õppekavasse seksismi ja naistevastase vägivalda vastu võitlemise teemad. See võimaldab saavutada suhtumises seksismi nii kognitiivseid kui ka afektiivseid muudatusi; muuta naised õppekavas nähtavaks, vaadeldes nende rolli ajaloos ning nende võitlust õiguste eest; tuua välja soostereotüübid ja neid vastandada; teadvustada stereotüüpse suhtumisega seotud riske ja piiranguid (enesehinnang, emotsionaalne tasand, erialane areng).
- Ergutage noori kujundama iseendale ja iseendast positiivne kuvand. Enesehinnang.
- Võtke juhtroll poistele ja tüdrukutele mõeldud aruteludes seoses tundlike teemadega (väärkohtlemine, ahistamine jne.).
- Segarühmades arutelu ja üheskoos õppimine seoses noorte endi kogemustega (sugupoole, hoiakud ja teod).
- Avaram vaade soopõhise vägivalda vastasele võitlusele: inimõiguste kaitse, arusaamine, et need probleemid ei kahjusta mitte ainult konkreetselt nähtavaid ohvreid, vaid kogu ühiskonda. Inimõiguste mõiste mõistmine.
- Arusaamine soolise vägivalda olemusest (vägivalda ring, riskitegurid jne.).
- Alternatiivid vägivaldale inimestevaheliste suhete lahendamisel (konflikti lahendamisele suunatud kehtestav käitumine).
- Hõlmake oma tegevustesse kõik ühiskonna jaoks olulised teemad.

Lisaks viisid partnerid soolise vägivalda ennetamisega tegelnud ekspertide, näiteks psühholoogide, õpetajate, sotsiaaltöötajate, hulgas läbi küsitlusi ja uuringuid (kolm igast riigist), et valideerida siin kirjeldatud häid praktikaid ning kasutatud meetodikaid.

Tabelis, mis võtab kokku head praktikad, leiate meie põhjendused, miks üht või teist praktikat kasutada, kellele need enim sobivad ning kuidas neid peredes kasutamiseks kohandada. Kokkuvõtted on eesti keeles, kuid osad lisamaterjalid võivad olla teistes keeltes.

1 - HEAD PRAKTIKAD 8-12

Hea praktika	Miks võiks seda praktikat kasutada?	Kõige paremini saab seda kasutada...	Kuidas seda saab kasutada perekonnas?	
Cuentos para vivir, cuentos para pensar (Lood, mis	Seksistlike rollide ennetamiseks, mis tuleneb sõnumist, et poisid ja tüdrukud saavad teha samu asju.	Õpetaja, perekond	Lihtsalt kohandatav, tuleb lihtsalt lugu lugeda. Kui on soov tegeleda sügavuti, on olemas didaktiline juhend erinevate eesmärkide nimel	

aitavad elada ja panevad mõtlema)	Loo kasutamine teeb sõnumi edastamise tõhusamaks.		töötamiseks. Saab töötada individuaalselt.	
Eres una niña, eres un niño... (Sina oled tüdruk ja sina oled poiss)	Lastes kriitilise mõtlemise arendamiseks seoses soolise sotsiaalse ebavõrdsusega, teadmised üldistest õigustest , eristamata poisse ja tüdrukuid.	Õpetaja	Toimib paremini grupiga läbi viies ja ei ole seetõttu kohandatav. Vajab teadmisi sessiooni läbiviimiseks.	
Un cumpleaños de colores (Värviline sünnipäev)	Emotsioonide ja empaatia ning sellise väärtuse nagu võrdsus väljendamise harjutamiseks	Õpetaja, perekond	Tegemist on lihtsa materjaliga, mida saab kasutada individuaalselt ja pered saavad seda teha koos oma lastega.	
Depende de los dos (See sõltub meist mõlemast)	Kunstiainetes kaudu soorollide õpetamiseks põhikoolis.	Õpetaja, perekond	Pered saavad õppida laulu või materjalid alla laadida (näiteks kodus maalimiseks) kodus olevate rollide üle arutlemiseks.	
Marina vuelve a brillar. (Martina särab jälle)	Kasulik raamat, mille põhjal lastega vestlelda tervete suhete teemal ja aitata lastel väärkohtlemise märke tuvastada.	Õpetaja, perekond	Reading the book with the children and discussing about the relationship: what is a healthy relationship? how a relationship should be? how would we feel if we were Martina? have we seen these signals in our relationships or the relationships of our friends?	
(Ei virisejad ega ka	Kasulik näide terviklikust lähenemisviisist: õpetajate harimine soolise võrdõiguslikkuse teemadel ja meetodikatest ning keskkoolis täisprogrammi juhendamisklasside kaudu rakendamine	Õpetaja	Perekonnad peavad tegema koostööd koduülesannetega seotud tegevustes.	
Promoción del buen trato y prevención de violencia de género (Hea kohtlemise edendamine on soolise vägivalda ennetamine)	Kasulik, kuna töötoad abistavad lapsi (6.klass) ära tundma terveid suhteid.	Laps, õpetaja	Lapsevanemad saavad arutleda lastega samadel teemadel, mis töötoas ette antud.	
En busca del buen amor. (Kuidas leida head armastust? Kuidas vältida tapvat armastust?)	Noor saab keskenduda iseendale ja õpetaja abistab armastuse muutide ja ebatervete suhete tuvastamisel.	Laps, õpetaja	Vanemad saavad koos lastega vastata küsimustikule ja arutada tulemuste üle.	
Coeducación en la escuela, el aula y el laboratorio (Ühisharidus koolihoovis, klassiruumis ja laboris)	Töötab spetsiaalselt koos õppimise kaudu, kasutades lõimitud lähenemist erinevate ainete kaudu.	Õpetaja	See ei ole mõeldud lapsevanematele, aga tegevustest võib kodus rääkida, et eesmärgini jõuda.	
Brainstorming / Ajurünnak	Mõtete ja ideede väljatöötamine ja vahetamine on viis probleemi paremaks mõistmiseks erinevatest vaatenurkadest. See võib aidata lastel oma mõtteid avaldada, kartmata, et neid kritiseeritakse	Õpetaja, perekond	Pereliikmete vahelise "vaba väljendusmängu" vormis. Vanemad võivad eeskujul näidata. Vanemad peaksid olema väga ettevaatlikud, et mitte anda hinnanguid.	
Discussion-debate / diskussioon-arutelu	Arutelu kaudu õpivad lapsed kuulama ja austama teiste arvamusi. Samal ajal avaldavad nad argumentide abil oma arvamust. Konstruktivne dialoog	Õpetaja, perekond	Vanemad saavad kokku leppida aja ja vaikse koha perekoosoleku jaoks, kus kõik avaldavad oma arvamust. Iga kord saab pereliige olla koordinaator, veendudes, et kõiki	

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

	võib viia probleemide mõistmiseni erinevatest vaatenurkadest.		kõnelejad kuulatakse ja kõiki arvamusi austatakse.	
Improvisation (improvisatsioon)	Lapsed saavad teada, et vastutame oma tegude eest. Lastes neil improviseerida, lubame neil otsustada olukorra lahendamiseks parima võimaluse kasuks ja kuidas see tegutsemisvõimalus võib mõjutada teiste vaimset, füüsilist ja sentimentaalset seisundit.	Õpetaja	Vanematel ei ole alati lihtne olla järjekindel oma laste tegevusele rangete reeglite või piiride kehtestamisel. Sellegipoolest lastes lastel olla teadlik oma tegude tagajärgedest, on hea viis empaatia harjutamiseks ja mõtlemiseks enne, kui nad otsustavad mingil viisil tegutseda, eriti siis, kui on vaja kellelegi haiget teha. Seda saab teha karistamata ja vanemate ja laste vahelise arutelu kaudu.	
Sooline vägivald ja perevägivald. Käsiraamat põhikooli õpetajale.	Käsiraamatus on juhendid, kuidas tegeleda soolise vägivaldaga ja perevägivalda teemadega.	Õpetaja, perekond	Teoreetiline osa on kõikidele sihtgruppidele hariv.	
Soolise võrdõiglikkuse teemade käitlemine põhikooli ja gümnaasiumi ühiskonnaõpetuses	Detailsed teadmised soost ja praktilised näited, kuidas neid teemasid koolitundides käsitleda.	Õpetaja, perekond	Teoreetiline osa on kõigile ja praktilises osas on head teemad ja küsimused, mida lastega arutada.	
PARI-DISPARI IL GIOCO DEL RISPETTO (Paaris ja paaritu - austuse ja lugupidamise mäng)	Mängul põhinev lähenemine: mängu kaudu õppimine	Õpetaja, perekond	Väga lihtne kasutada, täiskasvaud peavad reegleid hoolikalt lugema.	
PARI lo impARI a scuola (Võrdsust õpitakse koolis)	Praktiline materjal soopõhistest teemadest õpetajatele ja perekondadele.	Õpetaja, perekond	Materjalid, sisu ja treening õpetajatele ja perekondadele.	
Friendship banks (sõpruse pangad)	Saab kasutada juba väga väikeste lastega ja on väga hõlpsasti ülekantav teistesse riikidesse	Õpetaja	Laspevanemad saavad õppida, kuidas oma lapsi paremini kuulata.	
Case management method (juhtumite lahendamise meetod)	Käsitletakse vägivalduhtumeid multidistsiplinaarse spetsialistide meeskonna kaudu	Laps, perekond		

2 - HEAD PRAKTIKAD 13-16

Hea praktika	Miks võiks seda praktikat kasutada?	Kõige paremini saab seda kasutada...	Kuidas seda saab kasutada perekonnas?	Language
La familia a través de Disney (Perekonna kuvand Disney filmides)	Väga atraktiivne veebisait lastega sooliste stereotüüpide uurimiseks Disney filmide kaudu. Sellel on väga hea õppematerjal, kaartide abil saab väga hästi töötada poistega.	Õpetaja, perekond	Iga filmi vahekaardid aitavad peredel töötada koos lastega filmi sisu soolisest aspektist.	
No te pierdas sin libertad no hay amor. (ära eksi ära, ilma vabaduseta pole armastust)	Noortele soolise vägivalda esimeste märkide tuvastamiseks. Didaktiline juhend väga huvitava sisuga töötamiseks on noorte vägivaldse käitumise ärahoidmiseks.	Õpetaja	Vajab väga konkreetset väljaõpet ja rühmatööd	

Guía de los buenos amores (Õige armastuse teejuht)	Hea materjal romantiliste armastuste müütiga töötamiseks, mis on noorte mürgiste ja vägivaldsete suhete alustala. Lükake ümber see müüt, et nad saaksid luua egalitaarseid ja tervislikke teostusi.	Õpetaja	Sisaldab juhendit vanematele kasulike mõistete kohta, samuti märksõnu, kuidas kogu ühiskond pööraks tähelepanu soopõhisele vägivallale.	
Guía para profesores para la prevención de violencia de género (Soolise vägivalda ennetamine. Juhised õpetajatele)	Pakub õpetajale juhiseid, kuidas tuvastada sooline vägivald klassis ja koolis.	Õpetaja	Pereliikmed saavad kasutada juhiseid, mille abil rääkida oma lapsega.	
Laboratorio	Terviklik kogu tegevustest mida läbi viia rühmades koos noortega erinevatel teemadel, sealhulgas enesehinnang, armastuse müüdid, soorollid	Õpetaja	Paljud tegevused põhinevad aruteludel, mida saab läbi viia ka kodus. Lihtne keel võimaldab kõigil inimestel seda juhendit ilma väljaõppeta kasutada.	
Andalucía corta la desigualdad (Andaluusia teeb ebavõrdsusele lõpu)	Keskendub noorte end tajumisele.	Õpetaja, noored	Perekonnad saavad noorte tehtud videoid arutada	
Programa De Prevención De La Violencia De Género Dirigido A La Comunidad Educativa: Pon Fin A La Violencia De Género (Lõpp soolise vägivallale)	Kasulik õpetajatele, et tuvastada soopõhist vägivalda igapäevases tegevuses, mõista mõistet laiemas tähenduses ja teada erinevaid meetodikaid, et pakkuda osalejatele praktilisi teadmisi.	Õpetaja, spetsialist, lapsevanem	Perekonnad saavad õppida rühmadünaamikast, mida rakendatakse, et luua järelemõtlemiseks ja kollektiivseteks teadmisteks ruum, mis võimaldaks ühendada osaleja isiklikke ja tööalaseid kogemusi. Nad saavad õppida ka teatripraktikast ja rollimängudest.	
150 canciones para trabajar Violencia de género en contextos educativos. (150 laulu abil soolise vägivalda teema käsitlemine õppetöös)	Praktika analüüsib laule, mis on meie ümber (raadiojaamad), pakkudes näiteid, kuidas soorollid muusikas kajastuvad.	Õpetaja, noored	Pered saavad valida perekonnas tuntud traditsioonilisi laule (vanaema, vanemate noorusaeg) ja pidada lastega arutelu poiste ja tüdrukute rolli üle lauludes.	
SPAZ- Stereotipi pari a zero (Nulltolerants stereotüüpide suhtes)	Noorelt-noorele õppimise meetodika	Õpetaja	Noortest saavad muutuste vahendajad ekspertide ja õpetajate juhendamisel.	
No alla violenza- Scelgo il Ripetto (Ei vägivallale, minu valik on respekt)	Töövahend ja juhendid noortele	Laps	Teave soopõhise vägivalda, suhete ja soo kohta	
Nei panni dell'altra (Teineteise kingades)	Töövahend ja juhendid treeningute loomiseks	Spetsialist	Soopõhiste teemade koolituskursused, mis on seotud soopõhise vägivallaga	
"Grains of Sand" "Liivaterakesed"	Õpetab lapsi ära tundma väärkohtlemise erinevaid vorme, samuti teadvustama ka omaenda emotsionaalseid kogemusi, avastama oma sisemisi ressursse	Laps, spetsialist, perekond	Vanemad saavad videot koos lastega vaadata ja seejärel selle üle arutleda.	

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

	ja arendama positiivseid suhteoskusi.			
Educators for social responsibility (Pedagoogid sotsiaalse vastutuse nimel)	Vanemate kui partnerite koostöö aitab neil teadvustada oma rolli olulisust laste hariduses	Laps, spetsialist, perekond		
Young people against violence” (Noored vägivalla vastu)	Koolituse, arutelu, sõnavabaduse, rollimängude, rühmatreeningute kasutamine, mis kõik on suunatud vägivalla vähendamisele ja agressiivse käitumise paremale jälgimisele koolides.	Laps, spetsialist		

Head praktikad

Vanus 8-12

Head praktikad

Hea praktika nr. 1. Lood, mis aitavad elada ja panevad mõtlema

NIMETUS: TALES TO LIVE, TALES TO THINK

Asutus: Junta de Andalucía

Autorid: Barbara Educació SCCL

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania

Elluviimise aasta ja kestus: 2016

Täiendav teave: <http://www.conectandomundos.org/es/presentacion>

- Projekti põhieesmärgid: oma identiteedi loomine ja arendamine: millised me oleme ja kuidas teised meid näevad.
- Arendada arusaamist teistsugususest: erinevuste ja teiste inimeste austamine.
- Soolise ebavõrdsuse visualiseerimiseks seostada see lähima keskkonnaga: töö, peredega.
- Töötada eesmärgiga saavutada egalitaarne ühiskond.
- Õppida emotsioonide juhtimist suhtlemisel teiste inimestega.
- Kultuuriliste soostereotüüpide visualiseerimine, tunnetamine ja detailne analüüs.

Mõju, saavutused, kasu:

- Rollide ja stereotüüpide väljaselgitamine eesmärgiga näidata võrdseid õigusi (reproduktiivne töö, elukutsete feminiseerumine, ruumi hõivamine).

Sugu kui sotsiaalne konstruktsioon läbi lugude: perekondade lood – mustrite väljatoomine

Sihtrühm: õpilased vanuses 8–10

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele): Kõik.

Füüsiline vägivald: löömine, tõukamine.

Seksuaalvägivald: väljapressimine, surve, seksuaalsuhteks, alastipiltide saatmine, privaatfotode saatmine.

Vaimne vägivald: väljapressimine, süstemaatiline psühholoogiline manipulatsioon (mille tagajärjel hakkab ohver oma tunnetes või faktides kahtlema).

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab).

- Formaalne koostamine / formaalharidus
- Koostamine suunatud... Projekti esimeses faasis – õpetajatele
- Kampania / avalikkuse teavitamise kampania
- Kasutatakse järgmisi vahendeid (veebisait, juhised, plakatid).
- Selle kampania rakendamiseks või läbiviimiseks: tuleb liituda projektiga.

Metoodika, teooriad:

Kultuuridevaheline haridus soolisest vaatevinklist. Mudeli looja: Luz Martínez Ten.

Soolist võrdõiguslikkust käsitletakse inimõiguste perspektiivist.

Innovatsioon:

Mõju kestlikkus:

- Terviklik lähenemine, töötame nii haridusasutustega, perekondadega, kui ka õppekava ainetega.
- Mõju on oluline, kuna see mõjutab alaealiste identiteedi arengut, seega on selle mõju väga pikaajaline.

Riskid:

- Väikesed

Soovitused ja õppetunnid:

- Võrdsete õiguste selgitamiseks tuleb selgitada rolle ja stereotüüpe (reproduktiivne töö, elukutsete feminiseerumine, ruumide hõive).

- Soolisus kui sotsiaalne konstruktsioon lugude jutustamise kaudu.
- Perede lood: leidke mustreid.

Ülekantavus:

- Ülekantavuse potentsiaal on suur, tänu koolitusjuhistele on kõigi tegevuste rakendamise kulud madalad.
- Väikesed rakenduskulud, puudub koolitusvajadus ja pole materiaalseid kulutusi.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

<https://youtu.be/bGkR-UF0mSo>

Hea praktika nr. 2. Sina oled tüdruk ja sina oled poiss

NIMETUS: ERES NIÑA, ERES NIÑO.

Asutus: Intermon Oxfarm

Autorid: Ester Casals

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania

Elluviimise aasta ja kestus: 2003

Täiendav teave: <http://www.kaidara.org/recursos/eres-nino-eres-nina/>

Projekti põhieesmärgid:

- Ühele teemale keskendunud dokumendid, mis tutvustavad õpilastele soopõhise käitumise elemente ja mustreid. Projekti soovituseks on seda teha 8 erineva tegevuse kaudu.
- Teemaatiliste soovituste järgi peaks projekti lõppfaasis tegevuste kokkuvõtteks kirjutama ühise kirja, kus nõutaks lahendusi soolise ebavõrdsuse lõpetamiseks. Töö on planeeritud 4. klassi õpilastele.

Mõju, saavutused, kasu:

- Mõju lähtub inimõiguste mudelist. Edendab muutusi väärtushinnangute süsteemis.
- Aktiivse osaluse mudel, soodustab muutusi tegevuste tulemusena

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

- Õpilased vanuses 6–8.

Järgnevate vägivalla vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele):

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne koolitus / formaalharidus

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

Innovatsioon:

- Mõju kestlikkus:

Mõju on pikaajaline tänu odavusele ja vähesele koolitusvajadusele.

Riskid:

- Väikesed

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

- Suur ülekantavuse potentsiaal, kuna seda saab kohandada eri vanuses teismeliste.
- Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

Head praktikad

Hea praktika nr. 3. Värviline sünnipäev

NIMETUS: UN CUMPLEAÑOS EN COLORES

Asutus: IntermonOxfarm

Autorid: Barbara Educació SCCL

Keel: hispaania, inglise

Riik/piirkond: Hispaania

Elluviimise aasta ja kestus: 2016

Täiendav teave: www.conectandomundos.org

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Oma identiteedi kujundamine, millised me oleme ja kuidas teised meid näevad.
- Emotsioonide äratundmine, nende väljendamine ja kaastunne teiste suhtes.
- Arendada arusaamist teistsugususest: erinevuste ja teiste isikute austamine.
- Soolise ebavõrdsuse visualiseerimiseks seostada see lähima keskkonnaga: töö peredega.
- Töötada eesmärgiga saavutada egalitaarne ühiskond.
- Edendada emotsioonide teemalisi koolitusi.
- Kultuuriliste soostereotüüpide visualiseerimine, tunnetamine ja detailne analüüs.

Mõju, saavutused, kasu:

- Väikesed muutused inimestes, et saavutada järgmisi eesmärke:
- Empaatia kasvatamine.
- Tunnete väljendamine sõltumata kultuurist ja soost.
- Teadlikkuse tõstmine: rollid ja stereotüübid kui ebavõrdsuse näide.

Teemad, millega töötatakse: 1. Tunded ja emotsioonid: kujutus, rõõm, frustratsioon ja empaatia; 2. Ülesannete jagamine perekonna tasandil; 3. Lähkus ja sõprus; 4. Perede lood, laulud ja populaarsed mängud; 5. Elukutsed

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

Kooliõpilased vanuses 6–8.

Järgnevate vägivalla vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele):

Füüsiline vägivald

Seksuaalvägivald

Vaimne vägivald

Majanduslik vägivald

(Need vägivallavormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

Formaalne koolitus / formaalharidus

Koolitatavad ... kooliõpilased vanuses 6–8 aastat

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

- Emotsionaalse intelligentsuse teooriale tuginedes tegeldakse laste emotsioonide äratundmise ja juhtimisega.

Innovatsioon: dünaamiline töö emotsioonidega läbi lugude jutustamise.

Mõju kestlikkus:

Riskid:

- Riskid on väikesed. Puuduvad osaluskulud või kulud spetsialistide koolitamisele.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

- Ülekantavuse potentsiaal on suur. Ülekantavust lihtsustab inglisekeelne versioon.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, videod)<http://www.kaidara.org/recursos/uncumpleanosdecolores/>

artiklid,

Head praktikad

kampaaniad,

Hea praktika nr. 4. See sõltub meist mõlemast

NIMETUS: Dependé de los 2

Asutus: CRA Alto Gállego – CEIP Puente Sardas

Autorid: Beatriz Serrano & Carlos Álvarez (muusikaõpetajad)

Keel: hispaania, prantsuse, araabia

Riik/piirkond: Hispaania – Aragóni piirkond – Huesca

Elluviimise aasta ja kestus: alates 2018. aasta jaanuarist

Täiendav teave: (veebileht) <https://sites.google.com/view/dependedelos2>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Töötatakse feminismi teemaga ja arutatakse koolihariduse üle segakoolides.
- Luua õppematerjale, et töötada erinevatel viisidel: kunstitunnid/joonistamine (madalamal õpiastmel), tants, muusika, keeletunnid (suuline eneseväljendus, laulutekstide analüüs, tõlkimine erinevatesse keeltesse).
- Videomaterjali loomine koos laste ja õpetajatega: segakoolidele suunatud koolitusmaterjal soorollide teemal (töö toimub erinevates gruppides, kus on eri soost lapsi).

Mõju, saavutused, kasu:

- Saanud mitmeid preemiaid soolise võrdõiguslikkuse konkurssidel. Projekt edendab materjalide edasist kasutamist teistes keeltes ja toetab muude algatuste levitamist internetis

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

Põhikooli õpilased.

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele): kõik

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivaldavormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne koolitus / formaalharidus
- Kampania / avalikkuse teavitamise kampania

Veebilehele on kokku kogutud erinevate keskuste praktikad.

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

Metoodika lähtub segakoolide vajadustest, mille tarvis luuakse materjale, mida saab kasutada erinevates ainetundides ja vanuserühmades sõltuvalt raskusastmest.

Kõigis materjalides rõhutatakse peamisi teemasid: soorollide eelarvamuste paljastamine, koostöö ja vastastikuse austuse rõhutamine.

Innovatsioon: muusika ja kunsti kasutamine põhielemendina. Võrgustikupõhine töö, kuna see soodustab laulude ülekandmist erinevatesse keeltesse ja osalust erinevatel veebilehtedel videote saatmise kaudu.

Mõju kestlikkus:

Projekti on korratud paljudes Hispaania koolides ja välismaal.

Materjalide kasutamise jälgimiseks on autorid koostanud küsimustiku:

<https://sites.google.com/view/dependedelos2/comparte?authuser=0>

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Kõik materjalid on internetis leitavad ja autorid propageerivad nende kasutamist teistes regioonides ja muudes keeltes (nüüdseks juba olemas prantsuse ja araabia keeles).

Ka kaasavad laulutekstid on kättesaadavad (piktogrammide abil).

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

Video <https://youtu.be/eiCAK4FkKRU>

Muu: põhikooli materjal <http://www.juntadeandalucia.es/educacion/portals/delegate/content/85226ad1-38ab-46ca-9e60-4305f3dbbd3f>

Hea praktika nr. 5. Martina särab jälle

NIMETUS: Contra la violencia de género: Martina vuelve a brillar

Soolise vägivalda vastu: Martina särab jälle.

Asutus: Gobierno de Canarias. Educación

Autorid: Sonia Saavedra

Riik/piirkond: Hispaania – Kanaari saared

Elluviimise aasta ja kestus: 2016–2017

Täiendav teave: (veebileht)

<http://www3.gobiernodecanarias.org/medusa/ecoescuela/sa/files/formidable/6/situacionaprendizaje-51.pdf> (Creative commons, lubatud kasutada, kui nimetatakse autorite nimesid.)

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Tegeleda soolise vägivalda erinevate aspektidega: armastusega seotud müüdid, riskitegurid, kuidas end kaitsta ärakasutamise eest, soolise vägivalda liigid.
- Sotsiaalsete oskuste ja emotsionaalse pädevuse arendamine.
- Heale kohtlemisele ja positiivsele sobivusele tuginevate tervete suhete loomine.
- Üldsusele suunatud hea kohtlemise kampaania väljatöötamine.

Mõju, saavutused, kasu:

- Rakendatakse põhikooli astmes (6. klassis) kui õppekava osa. Materjali kohandatakse ka gümnaasiumi 2. aasta õpilastele

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus jt.):

6. klassi õpilased, põhikool.

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele): kõik:

Füüsiline vägivald

Seksuaalvägivald

Vaimne vägivald

Majanduslik vägivald

(Need vägivaldavormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

Juhised

Tegevus sisaldab täielikku õppematerjali (*Learning Action*) 3 eri teema käsitlemiseks, kus on toodud eesmärgid, tegevused ja hindamiskriteeriumid.

Sotsiaalteadused

Sotsiaalsed väärtused ja kodakondsus

Keelelised küsimused

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

Tegevus koosneb raamatu lugemisest (*Martina vuelve a brillar*), kus on jutt tüdrukust, kes soolise vägivalda tõttu kannatab.

Haaravalt ja lihtsas keeles kirjutatud raamatu lugemise käigus leiab lugeja romantilise armastuse müüdid, indikaatorid toksilise suhte väljaselgitamiseks ning selgitusi, kuidas otsida abi ja kuidas luua koostöövõrgustikke.

Innovatsioon:

Mõju kestlikkus:

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Teise pealkirja all *Ni Ogros ni Princesas (Neither Ogres nor princesses)* on selle programmi kasutamine juba üle viidud keskkooli 2. aasta õppekavasse. See on ametlik programm ja seetõttu on selle osaks ka tulemusraportite koostamine.

<https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/fuentes1.asp?sec=24&subs=186&cod=1596&page=&v=2>

Tulemusraportid ja õppematerjalid <https://www.astursalud.es/noticias/-/noticias/yo-cuento-tu-pintas-ella-suma>

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

<https://escuelacanaria.com/2019/02/01/martina-vuelve-a-brillar-prevencion-de-la-violencia-de-genero-en-la-adolescencia-un-cuento-y-mucho-mas/>

<http://redined.mecd.gob.es/xmlui/handle/11162/137685> (siit saab alla laadida hispaaniakeelse raamatu)

Video, kus lapsed räägivad sellest raamatust <https://www.youtube.com/watch?v=odG-nF5zL98>

Hea praktika nr. 6. Mina arvutan, sina värvid ja tema annab ka oma panuse

NIMETUS:

I count, you paint, she adds up – Mina arvutan, sina värvid ja tema annab ka oma panuse

Asutus: Principado de Asturias

Autorid: Instituto Asturiano de la Mujer, la Consejería de Educación y Ciencia y la Consejería de Salud y Servicios Sanitarios del Principado de Asturias

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania – Asturia regionaalne omavalitsus (Principality of Asturias)

Elluviimise aasta ja kestus: 2012 kuni käesoleva ajani

Täiendav teave: (veebileht)

<https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/fuentes1.asp?sec=24&subs=186&cod=1596&page=6v=2>

(Copyleft)

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Välja töötada diagnostikavahend põhikooliastme segakoolidele, et selgitada, milline on hetkeolukord, koguda infot vajaduste, takistuste ja raskuste kohta, kuid ka olemasolevate õppematerjalide kohta.
- Koguda kokku ressursid ja head praktikad, mida koolides rakendada õppekavade osana ning välja selgitada, millised kogemused on spetsialistidel materjalide kasutamisel, mis oleks nii õpetajatele kui õpilastele kasutajasõbralikud, paindlikud ja kaasava iseloomuga, kuid mis lihtsustaks soolise võrdõiguslikkuse teema käsitlemist klassiruumis.

Mõju, saavutused, kasu:

- Rakendatakse põhikoolis.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus jt.):

- Põhikooli õpetajad ja õpilased.

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele): kõik

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist vaid võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused:

Juhised

See sekkumine sisaldab tegevusi, mis on jagatud õppekava ainetundide teemade vahel: keskkonnaõpe (loodusteadused ja ühiskonnateadused), kehaline kasvatus, hispaania keel ja kirjandus, matemaatika, eesmärkide seadmine, eri tasanditeks jagatud tegevused, lisamaterjalid, töölehed, muu õppematerjal jne.

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

Programm tugineb põhimõttele, et lapsi õpetatakse segakoolides

Innovatsioon:

Programmi uuenduslikkus seisneb selles, et arvestatakse ametliku õppekavaga. Teised programmid või õpperessursid on olnud väga spetsiifilised ega ole õppekavadega arvestanud.

Mõju kestlikkus:

Selles sisalduvad jälgimisraportid kuni aastateni 2015–2016

<https://www.astursalud.es/noticias/-/noticias/yo-cuento-tu-pintas-ella-suma>

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

See programm on juba üle viidud ka keskkooli 2. aasta õppesse nimetusega „*Ni ogros ni princesas*“ (*Neither ogres, nor princesses*)

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/imagenes/tablaContenidos03SubSec/Yocuento_Isuu_baja.pdf

Hea praktika nr. 7. Hea kohtlemise edendamine on soolise vägivalla ennetamine

NIMETUS: Promoting well-treatment is preventing gender-based violence / Hea kohtlemise edendamine on soolise vägivalla ennetamine

Asutus: Casa de las mujeres. Castrillón (Asturias)

Autorid: Ayuntamiento de Castrillón

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Ayuntamiento de Castrillón (kohalik omavalitsus)

Elluviimise aasta ja kestus: 6. klassi õpilased vanuses 11–12 aastat erinevate kohalike omavalitsuste koolides aastatel 2011–2016.

Täiendav teave: <https://igualandorealidades.wordpress.com/2015/11/13/tKõikeres-con-6o-primaria-promover-actitudes-de-buenos-tratos-es-prevenir-violencia-de-genero/>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Edendada heatahtlikku kohtlemist ja käitumist, mis kinnistaks tervete suhete loomist poiste ja tüdrukute vahel ning võrdsust ja üksteise austamist.
- Aruteluteema „Naise roll ühiskonnas“ ülekandmine koolihariduse konteksti.
- Naiste ja meeste sotsiaalseid rolle puudutavate müütide ja traditsiooniliste nägemuste lammutamine.
- Suurem teadlikkus ja pühendumus selle teema käsitlemiseks haridusasutustes.

Mõju, saavutused, kasu:

- Tegevusi korraldati aastatel 2011–2016 Castrilloni piirkonna koolides.
- Aastal 2013 võitis programm Tervishoiuministeeriumi ja Võrdõiguslikkuse Direktoraadi hea praktika auhinna.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

- Põhikooli poisid ja tüdrukud.

Järgnevate vägivalla vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele): pole detailselt määratletud, kuid nimetatakse psühholoogilise ja seksuaalvägivalla esinemissageduse suurenemist noorukite hulgas.

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist vaid võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

(Kõik)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

Töötuba

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

- Tegevus lähtub grupi dünaamikast. Lähtuvalt kaasavast metoodikast, on õpilastel ja nende panusel peamine roll, et vahetada mõtteid ja arusaamu.

Innovatsioon:

--

Mõju kestlikkus:

Soovitavalt peaks õpilased nende rollide elluviimist jätkama kuni järgmise kooliastmeni (keskkool), seega tuleb kaasata ka keskkoolis õppivad õpilased.

Andmed tegevuse jätkamisest pärast 2016. aastat puuduvad.

Riskid:

Omandatud suhtumine ja käitumine võib kodus keskkonnas uuesti meelest minna.

(Koolis toimuvateks tegevusteks on vaja vanemate luba.)

Soovitused ja õppetunnid:

Vajalik on pidev ülekordamine ja kinnistamine.

Ülekantavuse potentsiaal:

Võimalik üle kanda teistesse koolidesse või kasutamiseks teistes omavalitsustes.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/sensibilizacionConcienciacion/premios/premiosBuenasPracticas/ICnv/docs/BuenasPracticasPremiadas.pdf>

<https://igualandorealidades.wordpress.com/2015/11/13/tKõikeres-con-6o-primaria-promover-actitudes-de-buenos-tratos-es-prevenir-violencia-de-genero/>

Hea praktika nr. 8. Kuidas leida head armastust? Kuidas vältida tapvat armastust?

NIMETUS: En busca del buen amor. Evitando amores que matan (ES)

Looking for the good love. Avoiding love that kills / Kuidas leida head armastust? Kuidas vältida tapvat armastust?

Asutus: Cabildo de Canarias (Kanaari saarte Regionaalne Omavalitsus)

Autorid: Dirección General de Ordenación e Innovación Educativa de la Consejería de Educación, Universidades, Cultura y Deportes del Gobierno de Canarias, koostöös: Women Association „Mercedes Machado“

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania – Kanaari saared

Elluviimise aasta ja kestus: 2018

Täiendav teave: (veebileht)

<https://www3.gobiernodecanarias.org/medusa/edublog/cprofeslaspalmasdegrancanaria/2018/02/26/en-busca-del-buen-amor/>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Poiste ja tüdrukute omavaheliste ebatervete suhete ennetamine põhikooli viimastes klassides

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

Noorukid vanuses 10–12 aastat. Tegevused toimuvad klassiruumis õpetaja juhendamisel.

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivaldavormide määratlusele):

Vaimne vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist vaid võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Käsitletakse kõiki vägivalda vorme, et anda jõudu ja tõsta noorte teadlikkust inimestevaheliste suhete küsimustes.

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne haridus / formaalkoolitus
- Kampania / avalikkuse teavitamise kampania
- Kasutatakse järgmisi vahendeid (veebisait, juhised, plakatid)

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Millise teooria alusel?

Ühishariduse pedagoogika. Selle tegevuse lähtekohaks on loeng (lugu Arturost ja Clementinast) ning sellele järgnevad õppetunnid 6. klassi õpilastele.

Luuakse ka juhendmaterjal, kus kirjeldatakse, kuidas õppetunde läbi viia. Uuringud ja küsimustikud, arutelud, põhjalik süüvimine ja enesehinnangu koostamine nii poistele kui tüdrukutele.

Innovatsioon:

Puudub detailne lahtikirjutus.

Mõju kestlikkus:

Pole teada.

Riskid:

Pole teada.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavuse potentsiaal:

Võimalik üle võtta ükskõik millises noorema astme klassis.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaniad, videod)

Jutustus: http://carei.es/wp-content/uploads/arturo_clementinal.pdf

Töölehed: carei.es/wp-content/uploads/Buen_amor_Tutoria_Amores-Primaria.pdf

Märkus: materjalid on olnud kättesaadavad Carei süsteemis, mis on Aragoni kohaliku omavalitsuse haridusametuse keskkond. Praegusel ajal pole see enam Kanaari saartel ligipääsetav, kus projekt läbi viidi.

Samuti pole enam kättesaadav 14. teema ja poistele-tüdrukutele suunatud küsitlusandmediga õppematerjalid

Head praktikad

Hea praktika nr. 9. Ühisharidus koolihoovis, klassiruumis ja laboris.

NIMETUS: Coeducando en el patio, el aula y el laboratorio (Coeducating in the school yard, the classroom and the laboratory) – Ühisharidus koolihoovis, klassiruumis ja laboris.

Autorid: CEIP Gloria Fuertes (Córdoba)

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania – Andaluusia

Elluviimise aasta ja kestus: 2007–2009

Täiendav teave: (veebileht) <https://mydokument.com/queue/coeducando-desde-el-juego-y-desde-la-lectura-en-el-ceip-gloria-fuertes.html>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Soolise võrdõiguslikkuse edendamine, ühise elu, koostöö, tolerantsi ja vastastikuse toetuse edendamine, kasutades integreerivate vahenditena mängu ja mittekonventsionaalseid õppematerjale.

Mõju, saavutused, kasu:

- Projektile anti 2010. aastal Irene auhind (auhind on loodud 2006. aastal Hispaania Haridusministeeriumi poolt), mille eesmärgiks on võitlus soolise vägivalda vastu koolides.
- Omavahelise suhtluse paranemine oli samuti üks märgatavatest tulemustest

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

Põhikooli noorukid (peamiselt 6.klassi õpilased).

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele): kõik

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist vaid võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkmistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne haridus / formaalkoolitus
- Koolitatavad... põhikooli õpilased (integreeritult koolitegevustesse)

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

Koolitamisel lähtutakse ühishariduse mudelist. Koolitus hõlmab emotsioonide ja käitumise teemat, samuti räägitakse sellest, kuidas lapsed loovad üksteise austamisele tuginevaid suhteid.

(Roser Font)

Mängudel tuginev koolitus: Ruíz Repullo, C. (2007): *Nuevas formas de jugar. Campaña del juego y el juguete no sexista, no violento. Instituto Andaluz de la Mujer*. Sevilla.

-VV.AA (2009): *Competencia social y emocional en el aula. Técnicas de dinámica de grupos para docentes. Asociación Pedagógica Francesco Tonucci*. Granada.

Innovatsioon:

Tegevused olid selles kontekstis innovatiivsed, kuna omavahel kombineeriti erinevate teemade projekte (keeletundides: lugemisoskuse edendamine, raamatukogu ja raamatute kasutamine töövahendina, lugude väljamõtlemine gruppides; loodusteaduslikud õppeained: rollid looduses; kehaline kasvatus: uute mängude leiutamine ja muude tuntud mängude mängimine jalgpalli või teiste soolist diskrimineerimist rõhutavate mängude asemel).

Mõju kestlikkus:

Tegevusi hinnati küsimustike kaudu ja projekti kaasatud õpetajate tähelepanekute abil.

Kursuse käigus pandi tähele, et tüdrukud osalesid senisest enam mängudes, negatiivseid käitumisi ignoreeriti (nagu ka lapsi, kes jätkasid diskrimineerivat käitumist) ja kasutati positiivseid kinnitusi. Järgjärguline vastastikusel austusel põhineva hea suhtumise ülevõtmine. Tõsiasi, et lapsed ise leiutasid mängu ja mängude reegleid, muutis nad koostööaltimaks.

Riskid:

Kooli kontekstis: puudub koostöö peredega, kellest paljud on ühiskonnast väljajäämise piiril ja eiravad avalikult koolis õpetatavaid väärtusi.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavuse potentsiaal:

On võimalik üle kanda erinevatele klassidele ja vanuseastmetele.

Hea praktika nr. 10. Ajurünnak

NIMETUS: Brainstorming / Ajurünnak

Asutus: Haridusministeerium

Autorid: autoriõigused kuuluvad Haridusministeeriumile

Keel: kreeka

Riik/piirkond: Küpros

Elluviimise aasta ja kestus: igal aastal

Täiendav teave: <http://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/> (vaadatud oktoobris 2019)

Projekti põhieesmärgid:

- Eneseareng ja arenemine.
- Emotsionaalne haridus ja enesehinnang.
- Mitmekesisuse ja multikultuursuse aktsepteerimine ja juhtimine.
- Elu põhiväärtused.

Mõju, saavutused, kasu:

Peamine rõhuasetus on terve kodakondsuse arendamine multikultuurses kaasaegses ühiskonnas, teadlikkus rassismist ja sallimatusest, inimõiguste austamine, keskkonnakaitse ja kestlikkus.

Sihtrühm: algklassid.

Järgmise vägivalla vormide ennetamine: kõigi vägivallavormide ennetamine (millele keskendutakse vastavate tundide ajal).

Metoodika, teooriad: käesolev metoodika võimaldab õpetajal välja selgitada kõik, mida lapsed vastavast teemast teavad ja õpilased saavad teha omapoolseid ettepanekuid probleemide lahendamiseks. Lastele kirjeldatakse stsenaariumi järgi mingit intsidenti ja palutakse olukorrale mõelda ning välja pakkuda uued mittevägivaldsed lahendused. Teiseks võimaluseks oleks mingi kiire loova iseloomuga harjutus. Näiteks kui lastele kirjeldatakse mingit ilma lõputa lugu teatud stsenaariumi järgi, saavad nad ise välja pakkuda, kuidas lood lõppevad.

Innovatsioon: olukorda soovitakse parandada, kasutades äsja ümber tehtud uut õppekava, eriti teatud edukuse ja pädevuste indikaatorite kooskõlastamise osas, mis on nii planeerimise kui õpetamise vahendid, kuid aitavad ka õpitulemuste hindamisel ja otsuste langetamisel.

Mõju kestlikkus: teema on ajatu ja seda saab kasutada minimaalsete vahenditega, vajamata erilisi ressursse.

Riskid: riskid puuduvad.

Soovitused ja õppetunnid: paindlikud koolitusvõimalused klassiruumis ja õpetajatele suunatud stiimulid osalemiseks ja enesearendamiseks on selle programmi professionaalse arengu tugisambad, kuna õpetajate roll on igasuguse haridusliku ettevõtmise edukuse katalüsaatoriks.

Ülekantavuse potentsiaal: nagu „vaba väljenduse mäng“ perekonnaliikmete vahel. Vanemad võivad esimesena ette näidata. Vanemad peavad olema väga tähelepanelikud, et vältida hinnangulist suhtumist.

Ülekantavuse potentsiaal

Täiendav teave: Praktiliste tegevuste detailne kirjeldus on kättesaadav Haridusministeeriumi ametlikul kodulehel ainult kreeka keeles.

Head praktikad

Hea praktika nr. 11. Diskussioon – arutelu

NIMETUS: Discussion – Debate / Diskussioon – arutelu

Asutus: Haridusministeerium

Autorid: autoriõigused kuuluvad Haridusministeeriumile

Keel: kreeka

Riik/piirkond: Küpros

Elluviimise aasta ja kestus: igal aastal

Täiendav teave: <http://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/> (vaadatud oktoobris 2019)

Projekti põhieesmärgid:

- Eneseareng ja arenemine.
- Emotsionaalne haridus ja enesehinnang.
- Mitmekesisuse ja multikultuursuse aktsepteerimine ja juhtimine.
- Elu põhiväärtused.

Mõju, saavutused, kasu:

- Peamine rõhuasetus on terve kodakondsuse arendamine multikultuurses kaasaegses ühiskonnas, teadlikkus rassismist ja sallimatusest, inimõiguste austamine, keskkonnakaitse ja kestlikkus.

Sihtrühm: põhikooli lapsed.

Milliste vägivalda vormide ennetamine: kõigi vägivaldavormide ennetamine (millele keskendutakse vastavate ainetundide ajal).

Metoodika, teooriad: see on metoodika, kus lastel palutakse mingi teema osas seisukoht võtta ja oma seisukohta põhjendada. Nad väljendavad oma seisukohti dialoogi vahendusel ja demokraatliku mõtteviisi kaudu. Kui vastaspoole seisukohad neid ümber veenavad, võivad nad oma arvamust ka muuta. Klass jagatakse kaheks grupiks ja valitakse konkreetne teema või stsenaarium, mille kohta on esitatud kaks vastandlikku nägemust või valitakse osalema kaks vastandlikku tegelaskuju, näiteks tööandja-töövõtja. Üks klassipool esindab teema osas üht arvamust ja teine pool klassist vastupidist arvamust. Mõlemale meeskonnale antakse ühepalju aega oma argumentide väljatöötamiseks.

Innovatsioon: olukorda soovitakse parandada, kasutades äsja ümber tehtud uut õppekava, eriti teatud edukuse ja pädevuste indikaatorite kooskõlastamise osas, mis on nii planeerimise kui õpetamise vahendid, kuid aitavad ka õpitulemuste hindamisel ja otsuste langetamisel.

Mõju kestlikkus: teema on ajatu ja seda saab kasutada minimaalsete vahenditega, vajamata erilisi ressursse.

Riskid: riskid puuduvad

Soovitused ja õppetunnid: paindlikud koolitusvõimalused klassiruumis ja õpetajatele suunatud stiimulid programmis osalemiseks ja enesearendamiseks on selle programmi professionaalse arengu tugisambad, kuna õpetajate roll on igasuguse haridusliku ettevõtmise edukuse katalüsaatoriks.

Ülekantavuse potentsiaal: vanemad võivad kodus määrata aja ja valida vaiksema koha pere koosoleku läbiviimiseks, kus igaüks saab sõna oma arvamuse väljendamiseks. Alati valitakse üks pereliige koosoleku koordinaatoriks, kelle ülesanne on jälgida, et kõik osalejad sõna saaks ja kõigi arvamusi austataks.

Ülekantavuse potentsiaal

Täiendav teave: praktiliste tegevuste detailne kirjeldus on kättesaadav Haridusministeeriumi ametlikul kodulehel ainult kreeka keeles.

Head praktikad

Hea praktika nr. 12. Improvisatsioon

NIMETUS: Improvisation

Asutus: Haridusministeerium

Autorid: autoriõigused kuuluvad Haridusministeeriumile

Keel: kreeka

Riik/piirkond: Küpros

Elluviimise aasta ja kestus: igal aastal

Täiendav teave: <http://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/> (vaadatud oktoobris 2019)

Projekti põhieesmärgid:

- Eneseareng ja arenemine.
- Emotsionaalne haridus ja enesehinnang.
- Mitmekesisuse ja multikultuursuse aktsepteerimine ja juhtimine.
- Elu põhiväärtused.

Mõju, saavutused, kasu:

- Peamine rõhuasetus on terve kodakondsuse arendamine multikultuurses kaasaegses ühiskonnas, teadlikkus rassismist ja sallimatusest, inimõiguste austamine, keskkonnakaitse ja kestlikkus.

Sihtrühm: põhikooli õpilased

Milliste vägivalla vormide ennetamine: kõik vägivalla vormid (millele pööratakse tähelepanu erinevate tundide ajal).

Metoodika, teooriad: improvisatsioon on strateegia, mis arendab laste spontaansust. Improvisatsiooni kaudu nad kinnistavad oma käitumist ja ellusuhtumist. Sõltuvalt meeskonna tasemest saab kasutada erinevaid improvisatsiooni tüüpe nagu juhendatud improvisatsioon (jagatakse rollid), sõnaline improviseerimine (kasutades igapäeva elu teemasid), humoorikast reklaamist lähtuv improvisatsioon ja improviseerimine pilti kasutades. Meetodi parandamiseks ja kinnistamiseks oleks soovitatav seda kombineerida aruteludega.

Innovatsioon: olukorda soovitakse parandada kasutades äsja ümber tehtud uut õppekava, eriti teatud edukuse ja pädevuste indikaatorite kooskõlastamise osas, mis on nii planeerimise kui õpetamise vahendid, kuid aitavad ka õpitulemuste hindamisel ja otsuste langetamisel.

Mõju kestlikkus: teema on ajatu ja seda saab kasutada minimaalsete vahenditega, vajamata erilisi ressursse.

Riskid: riskid puuduvad.

Soovitused ja õppetunnid: paindlikud koolitusvõimalused klassiruumis ja õpetajatele suunatud stiimulid programmis osalemiseks ja enesearendamiseks on selle programmi professionaalse arengu tugisambad, kuna õpetajate roll on igasuguse haridusliku ettevõtmise edukuse katalüsaatoriks.

Ülekantavuse potentsiaal: paremini rakendatav kooli kontekstis.

Täiendav teave: praktiliste tegevuste detailne kirjeldus on kättesaadav Haridusministeeriumi ametlikul kodulehel ainult kreeka keeles.

Head praktikad

Hea praktika nr. 13. Käsiraamat põhikooli õpetajatele.

NIMETUS: Sooline vägivald ja perevägivald. Käsiraamat põhikooli õpetajale ja lasteaiaõpetajale.

Asutus: Eesti Naisteühenduste Ümarlaud

Autorid: Kadri Soo, Eha Reitelmann, Tiiu Laan (põhikool), Kadri Soo, Eha Reitelmann, Sirje Almann, Liili Pille, Helju Sillavee, Marge Põdra (lasteaed).

Keel: eesti

Riik/piirkond: Eesti

Elluviimise aasta ja kestus: 2012

Täiendav teave: (veebileht) <http://www.haridusjasugu.ee/wp-content/uploads/laan-reitelmann-soo-sooline-vagivald-ja-perevagivald.pdf>,
lasteaiaõpetajatele: <http://www.enu.ee/naistevastane-vagivald/index.php?keel=1&id=555>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Soolise vägivalla ja perevägivalla käsiraamat kõigile põhikooli õpetajatele (pdf-versioon) ja lasteaiaõpetajatele (veebiversioon).
- Teoreetilised seisukohad ja ettepanekud, milliseid teemasid erinevates vanuserühmades käsitleda (1.–9. klass).
- Viited, kust leiaks lisateavet ja kontaktandmed Eestis.
- Metoodilised juhendmaterjalid ja praktilised juhised (töölehed).
- Käsiraamatus pööratakse tähelepanu inimõiguste, soolise võrdõiguslikkuse, vägivalla äratundmisele ning sellele, milliseid väärarusaamu on ühiskonnas levinud vägivalla kohta. Samuti tutvustatakse seadusandlust ning ohvritele suunatud abisüsteemi Eestis.

Mõju, saavutused, kasu:

- Kooli- ja lasteaiavägivalla teemadega tegelemine on äärmiselt tähtis, kuna need on olulisemad kohad, kus lapsed õpivad sotsiaalset käitumist, isiklikku vastutust ja konfliktide lahendamise oskusi ning need asutused mängivad ka väga olulist rolli lapse isiksuse kujundajatenä.
- Nende laste jaoks, kelle kodus esineb perevägivalda, võib vägivalla ennetustöö koolis või lasteaias suhtumiste ja elustiili kujundajana olla määrava tähtsusega. Väga tähtis on ka see, kuidas õpetaja neid teemasid lahkab. Käsiraamatust leiab juhiseid, kuidas nende teemadega tegelda

Sihtrühm (õpilased, lasteaia, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

Põhikooli õpetajad, põhikooli õpilased vanuses 7–16 + lasteaiaõpetajad ja -lapsed.

Järgnevate vägivalla vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele):

Füüsiline vägivald

Seksuaalvägivald

Vaimne vägivald

Majanduslik vägivald

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist vaid võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused:

Juhised

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Millise teooria alusel?

Käsiraamat jaguneb kaheks peatükiks: sooline vägivald ja perevägivald. Mõlemas peatükis on toodud vägivalla definitsioonid ja vägivalla liikide kirjeldused, samuti kirjeldatakse vägivalla mõju ning seda, kuidas vägivalla toimepanijat ära tunda. Iga alapeatüki lõpus on kokkuvõtte ning tööleht õpilastele.

Innovatsioon:

Teoreetilised vägivalda puudutavad teadmised, samuti soopõhise vägivalla info on koondatud ühte käsiraamatusse. Samuti oli 2012. aastal lasteaiaõpetajate sihtrühm uus asi.

Mõju kestlikkus:

Teoreetilisi teadmisi tuleb juurde, seega – kui autorid lisavad infot uute uuringute tulemuste kohta, on töö kestliku mõjuga.

Riskid:

Kui õpilased on langenud vägivalda ohvriks, tuleks seda eelnevalt märgata ja nendega individuaalselt tegelda. Õpetaja peaks klassi tundma ja olema teadlik oma õpilaste kogemustest.

Oht on selles, et teoreetilist informatsiooni võidakse mitte kaasajastada nagu ka kontaktandmeid Eestis.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavuse potentsiaal:

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

Uus praktika nr 14 Soolise võrdõiguslikkuse teemad alg- ja põhikooli ühiskonnaõpetuse tundideks. Käsiraamat õpetajale.

NIMETUS: Soolise võrdõiguslikkuse teemad alg- ja põhikooli ühiskonnaõpetuse tundideks. Käsiraamat õpetajale.
Asutus: Eesti Naisteühenduste Ümarlaud
Autorid: Ülle-Marike Papp ja Riina Kütt
Keel: eesti

Riik/piirkond: Eesti

Elluviimise aasta ja kestus: 2013

Täiendav teave:

http://www.enu.ee/lisa/458_Soolise%20vordõiguslikkuse%20teemad%20yhiskonnaõpetuses_.pdf

Projekti põhieesmärgid:

- Käsiraamatu eesmärk on abistada õpetajaid soolise võrdõiguslikkuse teemade käsitlemisel alg- ja põhikoolis.

Mõju, saavutused, kasu:

- Käsiraamat aitab õpetajatel aru saada ja õpilastele õpetada soolisuse teemat ka muudest aspektidest lähtuvalt lisaks sotsiaal-demograafilisele kategooriale ja lahti rääkida, kuidas praegune soopõhine süsteem (soorollid, soostereotüübid, sooline ideoloogia, sugudevahelised suhted jne.) mõjutab ühiskonda ja põhjustab soolist ebavõrdsust majanduses, poliitikas, tervishoius jne.
- Kool on üks väheseid asutusi, kus saab teadlikult mõjutada ja kaasajastada suhtumist sugudesse ja soorollidesse, murda traditsioonilisi soostereotüüpe ja julgustada noori inimesi tegema õppimise ja tööelu kontekstis teadlikult otsuseid.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

Põhikooli õpilased, õpetajad, algkooli õpilased.

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, vaid võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Juhised

Metoodika, teooriad:

Käsiraamat on koostatud mitmete soosotsioloogia ja kaasaegsete soouuringute teooriate põhjal, mille järgi on soolised erinevused ja sooline ebavõrdsus sotsiaalsete praktikate, mitte aga bioloogiliste tegurite tagajärg. Soolise ebavõrdsuse teemad ei puuduta ainult naiste olukorda.

Käsiraamat annab:

metoodilisi soovitusi soolise võrdsuse/ebavõrdsuse ja sooga seotud teemadega tegelemiseks ning selleks, kuidas neid integreerida muude teemadega.

Kontseptuaalse raamistiku soolise võrdõiguslikkuse teemale ja lühikese ülevaate soostereotüüpidest ja soorollidest soouuringutes.

Praktilisi soovitusi soolise võrdõiguslikkuse teemadega ja/või tüdrukute ja poiste võrdse kohtlemise teemadega tegelemiseks algkoolis ja põhikooli ühiskonnaõpetuse tundides, tuues näiteid ja püstitades ülesandeid õpilastele. Materjal sisaldab soovitusi soolise võrdsuse teemade integreerimiseks teistesse õppeainetesse.

Eraldiseisvat lisamaterjali (lisa 3), milles on avaldatud eesti ajakirjanduses ilmunud artikleid ja teisi materjale, mida võib valikuliselt kasutada klassiruumis, tundideks ette valmistades või koolitustel.

Innovatsioon:

Enamasti on Eestis läbiviidud sotsiaaluuringutes ja statistilistes ülevaadetes käsitletud sugu kui sotsiaal-demograafilist kategooriat, analüüsivõime praeguse soolise süsteemi mõjusid (soorollid, soostereotüübid, sooline

ideoloogia, sugude omavahelised suhted jne.), mis tekitavad soolist ebavõrdsust majanduses, poliitikas, tervishoius jne.

Seega – selles käsiraamatus vaadeldakse sugu kui sotsiaalset konstruktsiooni.

Materjali koostamisel on lähtunud õpikute ja õppekavade analüüsist, millest selgus, et sotsiaalteaduste õpikutes ei keskenduta kas ja kuidas soolise ebavõrdsuse teemasid peaks käsitlema erinevate teemade lahkamisel, illustatsioonide analüüsimisel või küsimuste püstitamisel.

Mõju kestlikkus:

Riskid: õpetajad ei soovi kasutada ja uusi asju juurde õppida.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavuse potentsiaal: käsiraamat on eesti keeles, kuid vajadusel saaks selle tõlkida teistesse keeltesse.

Hea praktika nr. 15. Paaritu ja paaris. Austuse mäng.

NIMETUS: PARI-DISPARI IL GIOCO DEL RISPETTO (Paaritu ja paaris. Austuse mäng)

Asutus: Laby (assotsiatsioon), koostöös Trieste Ülikooli Friuli Venezia Giulia Regiooni psühholoogiateaduskonnaga, Trieste kohaliku omavalitsusega, GOAP – Against GBV Center, Italy

Autorid: Benedetta Gargiulo, Daniela Paci, Lucia Beltrami, Konstantina Mavroidakos

Keel: itaalia

Riik/piirkond: Itaalia / Friuli-Venezia Giulia / Trieste

Elluviimise aasta ja kestus: alates 2013. a.

Täiendav teave: <https://giocodelrispetto.org/>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Projekti eesmärk on sekkuda noores eas, kui esimesed kultuurilised arusaamad soolistest teemadest alles hakkavad tekkima.
- Projekti tegevused toimuvad memokaartide ja lauamängu abil, samuti rollimängude ja mitte-stereotüüpsete soorollide kaudu, vastastikuse austuse, konfliktide mittevägivaldse lahendamise harjutamise kaudu inimestevahelistes suhetes, samuti räägitakse soolisest vägivallast. Mängu tuleb kaasata täiskasvanu (mängu läbiviija või lapsevanem) kui mängujuht, kes saaks mängu sessioonide vahel olla vahendajaks ja mängijatele teavet jagada.

Mõju, saavutused, kasu

- Preventiivne lähenemine soolisele vägivallale.
- Kultuuriline mõju nii lastele kui kaasatud spetsialistidele.
- Mäng lähtub õppimise eesmärgist.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.)

Lapsed vanuses 3–8 aastat.

Järgnevate vägivalla vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele):

Füüsiline vägivald

Seksuaalvägivald

Vaimne vägivald

Majanduslik vägivald

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist, vaid võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

Formaalne haridus / formaalkoolitus

Kampaania / avalikkuse teavitamise kampaania

Ressursid:

Veebileht <https://giocodelrispetto.org/>

Juhised õpetajatele ja lastele

Mäng

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse. Millise teooria alusel?

Lähenemine on mängupõhine.

Kogemusele tuginev lähenemine ja õppimine tegevuse kaudu.

Tugineb psühholoogilisele lähenemisele ja P. Romito poolt läbi viidud soolise vägivalla uuringutele.

Mõju kestlikkus:

Koduväljaande jaoks suur (alates 2016. aastast ka müügil).

Kooliväljaande jaoks keskmine: mängu jagatakse koolidele ainult juhul, kui õpetaja tuleb eelkoolitusele. Mängu hinna sees on seepärast ka koolitajate töötasu või soopõhine õpetamine.

Riskid:

Keskmesed. Soovitame väga, et õpetajad või täiskasvanud läbiks eelneva koolituse. Kui nad seda ei tee, on oht, et täiskasvanu kannab alateadlikult oma stereotüüpe ja erapoolikuid arvamusi lastele üle.

Soovitused ja õppetunnid:

Soovitame väga, et õpetajad või täiskasvanud läbiks eelneva koolituse.

Õppetunnid:

Paljud õpetajad on koolitusel saanud teadlikuks oma eelarvamustest ja sellest, et nad on alateadlikult oma arusaamu edasi kandnud. Seepärast oli mängu mängimine enne õpetama asumist nende jaoks väga kasulik.

Ülekantavuse potentsiaal:

Lihtne kasutusele võtta Euroopa Liidus, kui mäng ära tõlgitaks.

Hea praktika nr. 16. Võrdsust õpitakse koolis

NIMETUS: PARI lo impARI a scuola

(Equality is learnt at School) (Võrdsust õpitakse koolis)

Asutus: lasteaiad, algkool, põhikool ja Seregno (Monza Brianza) keskkool; Monza Brianza soolise võrdõiguslikkuse nõunik; AFOL (Milaano)

Autorid: erinevad

Keel: itaalia

Riik/piirkond: Itaalia/Lombardia/Seregno (Monza Brianza)

Elluviimise aasta ja kestus: 2014 (1. väljaanne); 2016 (2. väljaanne)

Täiendav teave: www.impariascuola.it

Projekti põhieesmärgid:

Projekt on suunatud sooliste erisuste tundmaõppimisele, pöörates erilist tähelepanu meeste ja naiste võrdsetele võimalustele perekonnas, tööturul ja ühiskonnas.

Mõju, saavutused, kasu

Selle projekti raames kohtuvad õpetajad ja lapsevanemad ning projekti kaasatud õpilased täidavad erinevaid ülesandeid. Koolitusi viib läbi vastava koolituse saanud ekspert. Täiskasvanud on kaasatud, et tõsta teadlikkust võrdsetest võimalustest tööturul ja ka selleks, et vanemad ja õpetajad mõistaks, kui oluline on nende roll uue põlvkonna kujundamisel.

Esimesel kohtumisel õpilastega pannakse paika reeglid, kuidas suurendada teadlikkust võrdsetest võimalustest ja kuidas saaks õpilased omalt poolt panustada. Igaüks saab oma unikaalseid õpiteekondi ka teistega jagada.

Sihtrühm

Õpilased vanuses 6–10 / 11–13 / 14 ja rohkem

Vanemad

Õpetajad ja juhendajad

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

• Füüsiline vägivald

Vaimne vägivald

Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused:

Formaalne koolitus / formaalharidus: õppevahendid koolituse läbiviimiseks

Ressursid on olemas

Veebileht:

Juhised õpetajatele ja vanematele

Metoodika, teooriad:

>> **Õpetajate koolitamine:** 3 koolitust kestusega 2 tundi

Õpetajate kaasamine on strateegilise tähtsusega, kuna projekti lõppemisel tuleks mõelda selle kordamisele, et muuta koolitus süsteemseks õppekava osaks.

Kahe esimese kokkusaamise ajal valmistatakse õpetajad ette võrdsete võimaluste ja soostereotüüpide teema käsitlemiseks, tõstes nende teadlikkust ning toetades õpetajaid, et nad seostaks neid teemasid õppekava ainetega.

Kolmas kohtumine on pühendatud kursuse hindamisele ja ettepanekutele, kuidas programmi üle kanda ka õppeasutuste teistele astmetele.

>> **Vanematele suunatud koolitus:** planeeritakse 2 kohtumist alg- ja põhikooli laste vanematega, mis kestavad 2 tundi.

Esimese kohtumise eesmärgiks on tõsta lapsevanemate teadlikkust sellest, et koduseid töid tuleb jagada ning räägitakse mees- ja naisidentiteedi kontseptsioonist, pöörates erilist tähelepanu perekonna mudelite ja soorollide muutumisele kaasaegses ühiskonnas.

Teisel kohtumisel jagatakse ja võrreldakse omandatud teemasid ja antakse üldine hinnang senisele õpiteekonnale.

>> **Õpilastele suunatud koolitus:** õpilased vanuses 6–10 / 11–13 / 14 ja vanemad.

Koolitundide ajal toimub kaks 2-tunnist kohtumist.

Kohtumiste sisu pannakse paika koostöös õpetajaga, kes viis läbi ka õpetajate ja vanemate koolitust. Igal juhul on keskmes töö ja võrdsete võimaluste teemad.

Kohtumised on üles ehitatud aktiivsele didaktilisele meetodile, kaasates õpilasi ning andes neile võimaluse väljendada oma kogemusi ja mõelda endast määratluste vabalt ja soostereotüüpide väliselt.

Tegevused:

- Mäng ja eeldatavad rollid.
- Oma olukorra kirjeldamine (mis tööd teevad ema ja/või isa ning kuidas on jaotatud kodutööde koorem perekonnas).
- Konfrontatsioon või dialoog täiskasvanute või kaaslastega intervjuerimismängu vahendusel.
- Isiklikud mõtisklused (küsimustik).
- Terve grupi uuring.
- Võrdõiguslikkuse nõuniku avaldus.

Mõju kestlikkus:

- Suurendab õpilaste teadlikkust diskrimineerimisest ja soolisest ebavõrdsusest kohalikus ja globaalses perspektiivis;
- Oluliste täiskasvanute (õpetajate ja vanemate) aktiivne kaasamine;
- Stimuleerib soostereotüüpide kriitilist analüüsi kõigist vaatevinklitest: sotsiaalsest, tööturu vaatevinklist jne...;
- Edendab kultuuri muutumist ühiskonnas levinud arusaamade osas.

Riskid: Väikesed.

Soovitused ja õppetunnid:

//

Ülekantavuse potentsiaal:

- Kõrge potentsiaal üle kandmiseks Euroopa Liidu tasandile.
- Kõrge potentsiaal kohandamiseks vanuserühmale 6–11 a.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

<https://www.impariascuola.it/percorso/formazione>

Hea praktika nr. 17. Sõpruse pangad

NIMETUS: „Friendship banks“ (Sõpruse pangad).

Asutus: Save the Children, Dolj'i osakond

Autorid: Claudia Daniela Maciucă, kliiniline psühholoog

Keel: rumeenia

Riik/piirkond: Rumeenia, Dolj'i maakond, Craiova

Elluviimise aasta ja kestus: 2018, ühiskonnaõpetuse tundide raames

Täiendav teave: *(veebileht)*

Projekti põhieesmärgid:

- „Sõpruse panga“ tehnika on mõeldud potentsiaalselt vägivalda tekitavate konfliktiolukordade lahendamiseks kommunikatsiooni abil ning selleks, et tekiks usaldus oma jõuvarude suhtes.

Mõju, saavutused, kasu:

- Pangad toimivad kui hea kommunikatsiooni „saared“ või eneseusalduse „oaasid“ ning paigad, kuhu lapsed võivad keerulises olukorras pöörduda.
- Laps, kes on silmitsi probleemse olukorraga, läheb panka, kui ta on sattunud raskustesse või konflikti, millele tal pole lahendust. See on tegelikult määrava tähtsusega võtmemoment konflikti lahendamiseks või probleemi äratundmiseks, et vältida vägivaldset lahendust.

Sihtrühm: õpilased vanuses 8–11

Spetsialistid – õpetajad.

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine:

- Füüsiline vägivald
- Vaimne vägivald

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne haridus / formaalkoolitus
- Koolitatavad õpilased vanuses 8 – 11
- Kampania / avalikkuse teavitamise kampania
- Ressursid: juhendmaterjalid, plakatid
- Selle kampania rakendamiseks või läbiviimiseks: ...
- Juhised
- Äpp

Muu: klassiruumis asuvad pangad õpilastele.

Metoodika, teooriad:

„Sõpruse pangad“ avatakse klassiruumis ja dekoreeritakse võimalikult loominguliselt. Pangad toimivad kui hea kommunikatsiooni „saared“ või eneseusalduse „oaasid“ ning paigad, kuhu lapsed võivad keerulises olukorras pöörduda.

Laps, kes on silmitsi probleemse olukorraga, läheb panka, kui ta on sattunud raskustesse või konflikti, millele tal pole lahendust. See on tegelikult määrava tähtsusega võtmemoment konflikti lahendamiseks või probleemi äratundmiseks, et vältida vägivaldset lahendust.

Õpetaja julgustab õpilast rääkima oma probleemist ja oma tunnetest ning suhtlemise abil on võimalik õpilaste probleemidele ka lahendus leida selleks vägivalda kasutamata. Kui pangad on üles seatud, viiakse koolis läbi õpilastele ja õpetajatele suunatud koolitusprogramm (valikukriteeriumid on avaldus või soovitus või kes vabatahtlikult soovib soolise võrdõiguslikkuse põhimõtteid austada: poisid ja tüdrukud ja mitmekesisus; vähemused ja erivajadused jne.). Programmi kuuluvad konfliktide vahendamise teema, kommunikatsioonitehnikad, konfliktide lahendamine ja läbirääkimistehnikad, otsuste langetamine, emotsionaalne intelligentsus.

Innovatsioon:

Õpilasi julgustatakse juba väga väiksesena rääkima oma tunnetest, et nad saaks aru, mis põhjustab nende agressiivset käitumist. Nad õpivad mängima suhtlemise kaudu ja suudavad juba väga väiksesena arendada emotsionaalset intelligentsust.

Mõju kestlikkus:

Programmi läbinud inimesed muutuvad konfliktilahenduse ja -vahenduse olukorras vägivalda ja kiusamise lahendamise ressursiks. Programmi mõju on jälgitav, kui vaadelda vägivaldailmingute ja kiusamise sagedust, nendes osalenud inimeste arvu, rahulolu ja kasulikkust.

Riskid: väikesed.

Soovitused ja õppetunnid: meetodit saab kasutada kõigis koolides. **Ülekantavuse potentsiaal:** tehnikat on võimalik kergesti üle kanda ning seda saavad kasutada ka teiste riikide õpilased.

Täiendav teave: Craiova regioonis rakendati seda paljudes koolides ühe aasta jooksul ja õpetajad kasutasid seda tehnikat ühiskonnaõpetuse tundide raames

Hea praktika nr. 18. Juhtumite lahendamise meetod

NIMETUS: „Case management method“

Asutus: Save the Children, Dolj'i osakond

Autorid: Claudia Daniela Maciucă, kliiniline psühholoog

Keel: rumeenia

Riik/piirkond: Rumeenia, Dolj'i maakond, Craiova

Elluviimise aasta ja kestus: alates 2017. aastast kuni käesoleva ajani

Täiendav teave: (veebileht) – www.mmuncii.ro

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Vägivalla ohvrite väljaselgitamine, nendest teatamine, olukorra esialgne hindamine.
- Pervägivalla ohvrite, perede ja võimalike toimepanijate detailne hindamine, põhjalik ja mitmetahuline ülevaade olukorrast;
- Teenuste, abi ja muude sekkumiste planeerimine koduvägivalla ohvrite rehabiliteerimiseks ja abi pakkumiseks peredele.
- Teenuste ja abi pakkumine: perede toetamine, et nad pakutavaid vajalikke teenuseid kasutaks ja algataks asjakohase juriidilise menetluse.
- Edusammude, otsuste ja spetsialiseeritud sekkumiste jälgimine ja regulaarne hindamine.
- Teenuse või erisekkumise lõpetamine ja teenusejärgne jälgimine ning kaasuse lõpuleviimine.

Mõju, saavutused, kasu:

- Vägivallajuhtumitega tegelevad mitmete erialade spetsialistid.
- Personaalsed sekkumiskavad vastavalt igale konkreetsele juhtumile.
- Kohaliku omavalitsuse toel tegutsevate spetsialistide koostatud detailne hindamine.
- Juhtumikorraldaja jälgib sekkumiskavade elluviimist.
- Teenuseid ja rehabilitatsiooni pakutakse sekkumiskavade alusel.
- Juhtumikorraldaja võib protsessi jooksul sekkumiskava lapse huvides muuta

Sihtrühm: õpilased, lasteaialapsed, spetsialistid, vanemad.

Järgnevate vägivalla vormide ennetamine... (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele):

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ja üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne haridus / formaalkoolitus
- Koolitatavad õpilased, lastevanemad jne.
- Kampania / avalikkuse teavitamise kampania
- Kasutatakse järgmisi vahendeid (veebisait, juhised, plakatid)

Metoodika, teooriad:

Spetsialiseeritud teenuste pakkumisse on kaasatud multidistsiplinaarne meeskond, kes esindab mitmeid asutusi. Puuduvad tavapärased meeskonna eesmärgist lähtuvad reeglid – olgu selleks hindamine või sekkumine –, kuid kohustuslikus korras koosneb meeskond minimaalselt teatud spetsialistidest:

→ sotsiaaltöötaja, kes on tavaliselt ka juhtumikorraldaja (kui tal on vastav koolitus).

→ psühholoog (tavaliselt kas eriosakonnast või Sotsiaalabi Direktoraadi Lastekaitse osakonnast);

→ arst (kes tavaliselt töötab Sotsiaalabi Direktoraadi Lastekaitse osakonnas) või günekoloog, sünnitusabi arst, psühhiaater või muu.

→ politseinik. Sõltuvalt konkreetsest juhtumist võib ta esindada mõnd järgnevatest struktuuridest: kriminaaluurimine, avaliku korra kaitse, analüüsiosakond, ennetustöö ja uurimine, võitlus organiseeritud kuritegevusega – politseinik, kes on Lastekaitse Komisjoni liige.

→ jurist (tavaliselt Sotsiaalabi Direktoraadi Lastekaitse osakonnast).

- Lisaks meeskonna liikmetele on võimalik kaasata ka teisi spetsialiste (õpetajaid, kriminaliste, terapeute, kriminaalhooldajaid, juriste, kirikuõpetajaid).

Juhtumikorraldaja koostab detailse hindamisraporti põhjal koduvägivalla ohvri rehabilitatsiooniplaani või sotsiaalse reintegratsiooni plaani. Plaan töötatakse välja koostöös multidistsiplinaarse meeskonnaga. Plaanijärgseid teenuseid pakutakse nii koduvägivalla täiskasvanud ohvritele kui perele ja oletatavale toimepanijale.

Innovatsioon:

Juhtumi lahendamise meetod on esimene meetod, mida Rumeenia õigusraamistik pakub lapseas vägivalla ohvri abistamiseks.

Mõju kestlikkus:

Tänu multidistsiplinaarsele lähenemisele on Juhtumite lahendamise meetod kõige sagedamini kasutatav sekkumismeetod perevägivalla juhtumitesse.

Riskid: väikesed.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavuse potentsiaal: tehnika on lihtsalt ülekantav ja seda saab rakendada teistest riikidest pärit õpilaste aitamiseks.

Hea praktika nr. 19. Enesekindlus

PEALKIRI: „Enesekindlus“

Organisatsioon: Save the Children, Dolj'i osakond

Autorid: Claudia Daniela Maciucă, kliiniline psühholoog

Keel: rumeenia

Riik/piirkond: Rumeenia, Dolj'i maakond, Craiova

Elluviimise aasta ja kestus: 2019, 6 kuud

Täiendav teave: (veebiaadress)

Projekti põhieesmärgid: lühike ülevaade punktide kaupa

- Julgustada õpilasi vastutama oma elus ettetulevate konfliktide vägivaldset lahendamise eest.
- Õpilaste emotsionaalne areng, suhtlusoskuse arendamine
- Emotsioonide kontrollimisoskuse arendamine
- Vägivalda tagajärgedest arusaamine ja vägivalda kontrollimine

Mõju, tulemused, kasu:

- Õpilased saavad oma jõust teadlikumaks.
- Kasvab oskus oma negatiivseid emotsioone kontrollida.
- Paraneb suhtlemisoskus.
- Väheneb õpilaste agressiivne potentsiaal

Sihtrühm: 8–11-aastased õpilased, spetsialistid

Järgnevate vägivalda vormide ennetamine vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Füüsiline vägivald
- Seksuaalvägivald
- Psühholoogiline vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ja üksteist võimendada)

Tegevuse struktuur: (Palun tehke ristike, kui hea praktika vastab antud teemale)

- Formaalkoolitus / haridus
 - 8–11-aastaste õpilaste koolitus
- Kampaania / avalik hariduslik kampaania
 - Ressursid sisaldavad juhiseid, plakateid

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika detailne kirjeldus, näiteks kui selleks on koolitus, olge konkreetne – milliseid konkreetseid oskusi koolitatakse? Millise teooria alusel?

Potentsiaalse agressiooniga õpilased, kes on näidanud välja oma vägivaldset iseloomu, osalevad nende arengutasemele vastavatel interaktiivsetel konfliktide vahendamise kursustel. Kasutatakse järgmisi meetodeid:

- Rühmatreening, kus pööratakse tähelepanu enesetundmisele ja enesekindluse kasvatamisele (enesekindluse puudumine ja sotsiaalne marginaliseerumine võivad viia agressiivse käitumiseni ning vägivaldajuhtumiteni)

- Rollimäng emotsioonide väljajaelamiseks

- Esitlustehnikad – nende kaudu õpivad lapsed teistega suhestuma ja ennast paremini tundma

- Loomingulised kunstivõtted – agressiivse käitumise mahasurumine läbi kunsti –maalimise, joonistamise.

Kursustel osalevad 4–6-liikmelised samaaegsete poiste ja tüdrukute grupid.

Kursuseid juhendavad koolinõustajad ja potentsiaalselt agressiivsete lastega töötamiseks väljakoolitatud õpetajad.

Innovatsioon:

Rõhku pööratakse suhtlemisele ja arusaamisele, emotsionaalsete ja sotsiaalsete oskuste arendamisele nagu eneseteadlikkus, enesekehtestamine, emotsioonide äratundmine ja väljendamine, empaatia ja abistamine.

Mõju kestlikkus:

Sellistel isikuarengu meetodite kasutamisel on pikaajaline mõju. Nad suurendavad inimese enesekindlust ning vähendavad süstemaatiliselt agressiivsust. Õpilastel tekib agressiivne käitumine, sest nad on kindlad oma jõus ning neile tundub, et neid ei mõisteta.

Riskid: väikesed

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavuse potentsiaal:

Sellel tehnikal on suur ülekantavuse potentsiaal, seda võib kasutada ka teiste riikide õpilaste juures.

Täiendav teave: (tulemused, ülevaated, artiklid, kampaaniad, videod)

Save the Children on algatanud ning toetanud kampaaniat „Choose to stop bullying!“ (Lõpetage kiusamine!)

Kiusamisvastase kampaania materjalid on kättesaadavad:

www.scolifarabullying.ro ja YouTube channel *Save the Children Romania*

13-16 aastased

Head praktikad

Hea praktika nr. 1: perekonna kuvand Disney filmides

NIMETUS: LA IMAGEN DE LA FAMILIA A TRAVÉS DE DISNEY

Asutus: Junta de Andalucía

Autorid: Rafael Moreno Diaz

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania

Elluviimise aasta ja kestus: 2017

Täiendav

teave:

<http://www.juntadeandalucia.es/educacion/portalaverroes/contenidosdigitales/contenido/modelo-de-familia-a-traves-de-disney>

Projekti põhieesmärgid: lühikäsitluse peamistest teemadest

- Tuua välja nii meeste kui ka naistega seostatavad väärtused.
- Analüüsida isade ja emade ja laste vahel kujunevaid suhteid.
- Töötada välja ühine analüüsimudel filmide vaatamiseks.
- Uurida, millistena tajuvad õpilased peresuhteid ja soolist võrdõiguslikkust neis filmides ning kuidas nad neid oma arusaamade kohaselt hindavad.
- Näidata õpilastele, et filmides esitatakse soostereotüüpe.
- Töötada välja õppematerjalid, mida saaks kasutada kogu õppekava raames.

Mõju, saavutused, kasu:

- Võimaldab muuta hoiakuid ja väärtusi, mis on suunatud võrdsete suhete kujundamisele perekonnas. Käsitleda saab erinevad teemasid, näiteks:
- Pere- ja koduste suhete kuvand.
- Meediaharidus ja nende teemade hõlmamine võtmepädevuste hulka.
- Soostereotüübid filmides ja meie igapäevaelus.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

12–14-aastased õpilased

Järgmiste vägivalla vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele):

- **Seksuaalne vägivald**
- **Vaimne vägivald**

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne koolitus / formaalharidus
 - Koolitavad ...
- Kampania / avalikkuse teavitamise kampania
 - Kasutatakse järgmisi vahendeid (veebisait, juhised, plakatid):
- Muu: ___ haridusotstarbeline veebisait ___

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Tugineb tähendusliku õppimise mudelile ja aktiivsele harjutamisele.

Innovatsioon:

Uue tehnoloogia kasutamine (IKT).

Mõju kestlikkus:

Mõju on kestlik tänu vähesele koolitusvajadusele.

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

On kasutatav mistahes teises haridusasutuses.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

<https://mmtnezcastro.wixsite.com/lafamiliaendisney/alumnado>

Hea praktika nr. 2: ära eksi ära, ilma vabaduseta pole armastust

PEALKIRI: # NO TE PIERDAS SIN LIBERTAD NO HAY AMOR

Asutus: Instituto de la Mujer, Junta de Andalucía.

Autorid: Juan Ignacio Paz Rodríguez y Paola Fernández Zurbarán Psicóloga.

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania

Elluviimise aasta ja kestus:

Täiendav

teave:

(veebisait)

<https://www.juntadeandalucia.es/institutodelamujer/images/IMAGENES/COEDUCACION/20161111%20manual%20de%20uso%20en%20el%20laberinto...%20no%20te%20pierdas%20sin%20libertad%20no%20hay%20amor.pdf>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Põhieesmärk on õppida varakult märkama käitumismustreid, mis võivad osutada algavale soolisele vägivaldale, samuti töötada välja viise, mis abistavad tüdrukuid sellele reageerimisel ning aitavad ära hoida tüdrukute teisest ohvristamist; ning pakkuda toetust ja mõistmist ka süüdlasele.

Mõju, saavutused, kasu:

- Tugev mõju. Eesmärgiks on muuta teismeliste hoiakuid, uskumusi ja väärtushinnanguid, et saavutada suuremat võrdsust ning vähendada olulisel määral soolise vägivalda riski teismeliste vahelistes suhetes.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

12–16-aastased õpilased

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- **Kehaline vägivald**
- **Vaimne vägivald** (Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- **Muu:** _____ **äpp** _____

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Võrdse hariduse mudel rõhuga inimõigustel.

Innovatsioon

Mõju kestlikkus:

Tugev mõju, kuna kulud ei ole suured ja koolitusvajadus väike.

Riskid: madala riskiga

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Vahendeid on võimalik kasutada mis tahes haridusasutuses. Programm on jagatud eraldi õppesessioonideks ning seda on kerge kohaldada.

Head praktikad

Hea praktika nr. 3: kooseksisteerimise klubi

PEALKIRI: EL CLUB DE LA CONVIVENCIA

Asutus: Oxfam intermon

Autorid: Ignacio González-Garzón

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania

Elluviimise aasta ja kestus: 2016

Täiendav teave: <http://www.kaidara.org/recursos/uncumpleanosdecolores/>

Projekti põhieesmärgid: lühiväljaande peamistest teemadest

- Kooseksisteerimise klubi tekkis vajaduspõhiselt: parandada koolielu nõnda, et see ei oleks enam karistav ja toiminule tagantjärele reageeriv, vaid kaasav ja proaktiivne. Võtsime aluseks Madridi võrgustiku („*The Insumision Club*“) jaoks loodud õppimise ja teenimise (ApS) projekti ning asusime oma „Kooseksisteerimise plaani“ reformima ApS projekti eeskujul. Nimetatud projekt koosneb neljast klubist, kus kooli vilistlased tegelevad järgmiste teemadega: vastuvõtt, integratsioon, võrdsus ning ahistamise, küberkiusamise ja soolise vägivalda ennetamine:
- Vastuvõtuklubi: abilised, kes aitavad õpilasi „integreerida“ ning toetavad kaasamist, kooseksisteerimist ja head läbisaamist kõikide vahel.
- Pildiklubi: „küberabilised“, kes õpetavad õpilastele, kuidas digimeedias ja sotsiaalvõrgustikes ohutult käituda.
- Erinevuste klubi: abilised, kes õpetavad austama mitmekesisust ning tegelevad soolise vägivalda ennetamisega.
- Rahuklubi: „vahendajad“, kes aitavad edendada dialoogi ja koostööd ning lahendada konflikte rahumeelselt.

Mõju, saavutused, kasu:

- Õpilased on aktiivselt kaasatud muutuste protsessi.
- Omandatakse eluks vajalikke oskusi, mis igaühele edaspidi kasuks tulevad.
- Paraneb oskus lahendada probleeme ja väheneb võimalus vägivaldselt käituda.
- Õhkkond koolis paraneb, käitatakse väarikamalt ning sallivamalt

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

Keskastme õpilased (12–16-aastased)

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Muu: ___ Grupid

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

- ✓ Mõttega õppimise ja osalusõppe teooria. Õpi õppima.
- ✓ Võrdne haridus rõhuga inimõigustel.

Innovatsioon

Mõju kestlikkus:

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Vajalik on noorte koolitamine ja õpetajate kaasamine

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

- <http://www.juntadeandalucia.es/educacion/webportal/web/convivenciaescolar/recursos>
- <https://convivencia.wordpress.com/>
- <http://www.kaidara.org/es/conviviendoenlaigualdad>
- <http://www.kaidara.org/es/tenemoschicanuevaenclase>
- <http://www.kaidara.org/es/Tutoriaentreiguales>
- <http://convivesenlaescuela.blogspot.com.es>

<http://www.copmadrid.org/webcopm/recursos/CiberbullyingB.pdf>

Hea praktika nr. 4: Õige armastuse teejuht

PEALKIRI: GUÍA DE LOS BUENOS AMORES

Asutus: Consejo Juventud de Navarra

Autorid: Javier Garcia Torralba / David Girao

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania

Elluviimise aasta ja kestus:

Täiendav teave:

<http://www.joaquimmontaner.net/Saco/guiadelosbuenosamores.pdf>

Gli obiettivi principali del progetto: *breve panoramica punti principali*

- **L'obiettivo è quello di imparare e insegnare come identificare la violenza di genere e come differenziarla dall'amore. Se riusciamo a discernere l'amore e la violenza, impareremo come prevenire gli abusi e come migliorare i rapporti di coppia, più sani per entrambi i membri.**

Impatto, risultati, benefici:

Adolescenti e genitori acquisiscono conoscenze per identificare la violenza di genere

Projekti põhieesmärgid: *lühilevaade peamistest teemadest*

Eesmärgiks on õpetada ja õppida soolise vägivalda äratundmist ja selle eristamist armastusest. Kui me suudame teha vahet armastusel ja vägivaldal, siis õpime vältima kuritarvitusi ja parandame paarisuhteid, mis on tervendavad mõlemale osapooltele.

- Mõju, saavutused, kasu:

Teismelised ja nende vanemad omandavad teadmisi, mis aitavad neil ära tunda soolist vägivalda.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

12–16-aastased õpilased

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- **Kehaline vägivald**
- **Vaimne vägivald**

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- **ühised**

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

- Projekt tugineb Lenore Walkeri vägivaldaringi teooria kolmele faasile, milleks on pinge kogunemine, plahvatus (füüsiline vägivald) ja „mesinädalad“ ehk leppimine. Sellise tsükli aluseks on süüdlasepoolne domineerimine ja manipuleerimine, mistõttu naised ei julge lahkuda ega soolisest vägivaldast teatada. Vaadeldav hea praktika aitab vägivaldaringi ära tunda ning sellest välja murda.

Innovatsioon

Mõju kestlikkus:

Aitab muuta hoiakuid ja väärtushinnanguid ning ära hoida teisest ohvristamist.

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Head ülekantavuse võimalused, kuna kõnetab eri kultuuride noori

Head praktikad

Hea praktika nr. 5: soolise vägivalla ennetamine. Juhised õpetajatele

PEALKIRI: Soolise vägivalla ennetamine. Juhised õpetajatele

Asutus: Casa de la Mujer, Zaragoza (Hispaania)

Autorid: Ayuntamiento de Zaragoza

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania, Aragon, Zaragoza (kohalik haldusüksus)

Elluviimise aasta ja kestus:

Ei kohaldu. Tegemist on seadusandluse ülevaatega ja üldiste teemadega.

Täiendav teave: <http://www.zaragoza.es/contenidos/sectores/mujer/pre-violencia-genero-Profesorado.pdf>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Anda juhiseid koolidele ja teistele haridusasutustele ning õpetajatele soolise vägivalla teema käsitlemiseks.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

Õpetajad, spetsialistid, lapsevanemad ja avalikkus

Järgmiste vägivalla vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele): Ei käsitleta üksikasjalikult, kuid osutatakse kasvavale vaimsele ja seksuaalsele vägivallale noorukite hulgas.

- **Kehaline vägivald**
- **Vaimne vägivald**

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

(all)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- **Juhised**

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Metoodika on üles ehitatud kehtiva haridusseaduse rakendamisele haridusasutustes ning vaatlleb soolist vägivalda inimõiguste rikkumisena.

Juhend on jagatud eri osadeks selle järgi, milline peaks olema õpetaja roll soolise vägivalla ennetamisel: olemasolevatele probleemidele osutamine, erinevad käitumismallid sõltuvalt sugupoolest jne.).

Innovatsioon

Dokumendis esitatakse varasematest uuringutest pärit statistilisi andmeid soolise vägivalla kohta teismeliste hulgas ning õpetatakse, kuidas kummutada mõningaid täiskasvanute/õpetajate hulgas levinud selleteemalisi eksiarvamusi (selles vanuses ei esine soolist vägivalda, need on romantilised müüdid jne.).

Mõju kestlikkus:

Kuna materjal sisaldab juhiseid erinevatele sihtrühmadele (poisid, tüdrukud, õpetajad), siis on selle mõju kestlikum võrreldes sellega, kui see oleks suunatud vaid ühele rühmale.

Riskid: Kui lapsevanemad ei ole teadlikud neist asjaoludest ning neid ei teavitata neist juhistest, siis ei ole mõju piisavalt kestlik.

Head praktikad

Hea praktika nr. 6: laboramorio

PEALKIRI: Laboramorio

Asutus: Navarra valitsus

Autorid: Juan Lillo Simón

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania – Navarra autonoomne piirkond

Elluviimise aasta ja kestus:

Täiendav teave: (veebisait) <https://www.navarra.es/NR/rdonlyres/8346E44F-1C60-4850-AAC8-7934034AB5C6/307347/laboramorioweb.pdf>

Mõju, saavutused, kasu:

- Dokumendis on kokkuvõte Navarra valitsuse läbiviidud tegevuste hindamisest (sisaldab kõiki noorte kaasamise plaani raames läbiviidud tegevusi, mis hõlmab ka käesolevat teemat) http://www.gobiernoabierto.navarra.es/sites/default/files/gobernanza/evaluacion_i_plan_integral_juventud_ano_2013.pdf

Sugupoolte temaatikaga seoses osutavad hindajad raha- ja ajapuudusest tulenevatele raskustele. Tegevustes osales kokku 71 kohalikku omavalitsust

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

12–16-aastased noored. Tegevused viidi läbi kohalike omavalitsuste poolt seminaride vormis.

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Hõlmatud olid kõik vägivalda vormid, lisaks käsitleti teadlikkuse suurendamist suhete kohta ja võimestamist.

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Juhised

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Ühisharidus. See projekt näitab, kuidas oluline on soolise vägivaldaga seotud uuringutesse ning tegevustesse kaasata noored (segarühmadena). Noored (poisid ja tüdrukud) osalevad aktiivselt uuringute ja küsitluste koostamises, saavad seda tehes vastuseid oma küsimustele, tõhustavad oma sotsiaalseid ja emotsionaalseid oskusi dialoogi pidamiseks, kujundavad oma enesehinnangut läbi kriitika, lepituse ja empaatia.

Innovatsioon

Pole välja toodud.

Mõju kestlikkus:

Ei kohaldu.

Riskid:

Osalejate/koolitajate väljalangemine (kohalikes omavalitsustes). Kohalikes omavalitsustes pole raha ega aega projekti rakendamiseks.

Soovitused ja õppetunnid:

Hindajad soovitasid jätkutegevusteks ette näha suurema eelarve ning rohkem aega.

Järgmine noorte kaasamise plaan aastateks 2017–2019 nägi ette nimetatud jätkutegevusi.

Ülekantavus:

On võimalik üle kanda teistesse piirkondadesse ning kasutada näiteks haridusasutustes või vabaõppe vormis

Head praktikad

Hea praktika nr. 7: detectamor

PEALKIRI: Detectamor

Asutus: Hispaania – Andaluusia autonoomse piirkonna valitsus

Autorid: Instituto Andaluz de la Mujer

Keel: hispaania

Paese/regione: Spagna- Online (App da scaricare)

Anno di attuazione e durata: App sviluppata nel 2014

Ulteriori informazioni sono disponibili sul sito: (sito web)
<http://www.juntadeandalucia.es/institutodelamujer/index.php/coeducacion/app-detectamor>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

Kasutada mängustamist soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks, sellest teadlikkuse tõstmiseks ning soolise vägivalda ennetamiseks.

Tegevus hõlmab äppi, mis sobib nii Androidile kui ka iPhone'ile, ning lähtub noortele meelepärastest mängustamise põhimõttest.

Mõju, saavutused, kasu:

Google Play's on äpile antud hindeks 3,8.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiaid, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

12–18-aastased noored

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele): kõik

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Äpp

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Mängustamine. Äpis on erinevad mängud (kokku 10) armastuse müütide ja suhete kohta. Äpp on välja töötatud projekti „Detecta“ ajakohaste ja põhjalike uuringute alusel (vt täiendavat teavet), mis käsitlevad ühiskonnas juurdunud seksismi, romantilise armastuse müüte, väärkohtlemise tajumist ja soolise vägivalda riski, ühendades teooria ja praktika. Selle eesmärgiga on mängud jagatud neljaks teemaks (armastus, paarid, vägivalda äratundmine ja flirtimine) ning neid saab mängida nii üksi kui ka teistega koos. Keelekasutus on noortepärane. Äpiga on kaasas juhend, mis sisaldab materjale ja juhiseid selle kasutamiseks koolitundides.

Innovatsioon

Äpp, mida saab kasutada nutitelefoni ja mängimiseks: noortele sobiv lähenemine.

Mõju kestlikkus:

Hetkel ei ole *GooglePlay's* saadaval.

Demoversioon: <http://www.juntadeandalucia.es/iamindex.php/areas-tematicas-coeducacion/app-detectamor/simulador-app-detectamor>

Riskid:

Loobujate hulk.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Kasutatav omaette ja koos teistega, ka koolitundides.

Äpil on eri vanuserühmade jaoks eri mängutasemed.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)
<http://adolescentesinviolenciadegenero.com/download/adolescentes/Manual-de-uso-detectamor.pdf>

Äpp on välja töötatud projekti DETECTA alusel.

<http://www.juntadeandalucia.es/iamindex.php/areas-tematicas-coeducacion/campana/proyecto-detecta>

Hea praktika nr. 8: Andaluusia teeb ebavõrdsusele lõpu

PEALKIRI: Andalucía corta con la desigualdad (Andaluusia teeb ebavõrdsusele lõpu)

Asutus: Andaluusia keskkoolid

Autorid: Fundación Mujeres

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania – Andaluusia

Elluviimise aasta ja kestus: 2013

Täiendav teave: (veebisait)

Facebooki fännileht <https://www.facebook.com/Andaluc%C3%ADa-Corta-Con-Las-Desigualdades-540121512687915/>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Ühishariduse põhimõtteid järgiv loovprojekt, mis hõlmab võrdsuse ja ühise vastutuse teemadele pühendatud seminare ning lühifilmide valmistamist koos Córdoba, Sevilla ja Málaga keskkoolide õpilastega.
- Eesmärgiks on suurendada noorte teadlikkust soolisest ebavõrdsusest tööl ja kodus ning õpetada neid seda vältima.
- Samuti propageerida ühist vastutust ning töö/kohustuste võrdset jagamist igas eluvaldkonnas.

Mõju, saavutused, kasu:

- Projekt viidi ellu kuues Andaluusia keskkoolis

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

Keskkooliõpilased

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Peamiselt majandusliku vägivalda ennetamine, kummutades arusaama, et mehed teenivad leiba ja naised tegutsegu kodus.

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Seminar

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Ühishariduslikud loovseminarid teadlikkuse tõstmiseks, koos seminaridega, kus noored ise valmistavad lühifilme, mille käigus nad (poisid/tüdrukud) jagavad õpitu teemadel kaamera ees oma mõtteid.

Valminud lühifilme näidatakse noortele ja ka avalikkusele mõeldud üritustel, et nende mõju nõnda mitmekordistada. Olemas on ka juhend, kuidas filme koolitustel õppematerjalina kasutada.

Innovatsioon

Teadlikkuse tõstmine, mis on ühendatud loovtegevusega (filmide valmistamine).

Mõju kestlikkus:

Lühifilme levitatakse ning kasutatakse õppematerjalina.

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Facebooki fännilehe kaudu saab projekti laiemalt levitada ning mujal kasutada.

Sama metoodikat saab kasutada ka teiste sõnumite edastamiseks (näiteks seksuaalse vägivalda, majandusliku vägivalda, vaimse vägivalda ennetamiseks).

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

- Lühifilmid:
- <https://youtu.be/obF8p7bJWkQ>

- <https://youtu.be/GKFJbuqhTOM>
 - https://youtu.be/xx0xCfMI_Ko
 - <https://youtu.be/f9I2zGtCNGk>
 - <https://youtu.be/XiWO88XwVlk>
 - <https://youtu.be/8xeZCpdzsEo>
-

Hea praktika nr. 9: 150 laulu abil soolise vägivalla teema käsitlemine õppetöös

PEALKIRI: 150 laulu abil soolise vägivalla teema käsitlemine õppetöös

Asutus: Ayuntamiento de Valencia

Autorid: Ana Llorens Mellado

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania – Valencia autonoomne piirkond

Elluviimise aasta ja kestus: 2013

Täiendav teave: (veebisait)

<http://carei.es/wp-content/uploads/150-canciones-para-trabajar-la-prevenci%C3%B3n-de-la-violencia-de-g%C3%A9nero-en-el-marco-educativo-AYUNTAMIENTO-DE-VALENCIA.pdf>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Tõsta õpilaste teadlikkust soolise vägivalla ja selle tagajärgede osas.
- Paljastada kultuurilisi stereotüüpe ja seksismi ilminguid suhetes, tegevustes, keelekasutuses, kommunikatsioonis ja töökohtadel.
- Propageerida võrdsuse põhimõtteid suhetes.

Mõju, saavutused, kasu:

- Ei kohaldu.

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Aktiivõppe/ühishariduse põhimõtteid järgiv metoodika: analüüsida eri stiilides ja eri vanuserühmadele (lapsed, teismelised, täiskasvanud) mõeldud laule.

Kuulatakse laule ja analüüsitakse laulude (viiside/sõnade) tekitatud emotsioone.

Innovatsioon

Mõju kestlikkus:

Riskid:

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Mitmekesine laulude valik võimaldab projekti kasutamist algklassidest kuni keskkoolini

Head praktikad

Hea praktika nr. 10: lõpp soolisele vägivallele

Fin A La Violencia De Género“

Haridussektorile suunatud soolise vägivalle ennetusprogramm: „Lõpp soolisele vägivallele“

Asutus: Ayuntamiento de Alcobendas

Autorid: Patronato de Familia y Protección Social, Promoción de la Igualdad, Casa de la Mujer, Coordinadora de la Casa de la Mujer

Keel: hispaania

Riik/piirkond: Hispaania, Madrid, Alcobendas (kohalik omavalitsus)

Elluviimise aasta ja kestus: 2005

Täiendav teave: (veebisait)

https://www.alcobendas.org/recursos/doc/Tu_ayuntamiento/Calidad_en_la_gestion/467102750_2352019113535.pdf

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Tõsta haridussektoris teadlikkust soolise vägivalle kohta.
- Pöörata tähelepanu soolisele vägivalle igapäevaelus ning õppida seda ära tundma.
- Mõista, mis on ebavõrdsus suhetes.
- Pöörata tähelepanu tüdrukute ja poiste identiteediga seotud soostereotüüpidele ja sellega kaasnevatele piirangutele nende elus.
- Pöörata tähelepanu kooseluse esinevatele rollidele, käitumismustritele ja väärkohtlemisele.
- Propageerida märgulise keskkonna kaudu võrdsust ning elutermeid suhteid.

Mõju, saavutused, kasu:

- Hispaania Kohalike Omavalitsuste Föderatsiooni auhind parima projekti eest soolise vägivalle vastu võitlemisel, 2016.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

Õpetajad, spetsialistid, lapsevanemad

Järgmiste vägivalle vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalle vormide määratlusele): kõik

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalle vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

Kampaania / avalikkuse teavitamise kampaania

- Kasutatakse järgmisi vahendeid (veebisait, juhised, plakatid): Juhised, kus kirjeldatakse elluviidud tegevusi

Seminar

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Aktiivõppe ja osalusõppe põhimõtteid järgiv metoodika, et anda osalejatele praktilisi teadmisi. Võttes aluseks osalejate kogemused ja teadmised, tekitatakse grupidünaamika toel arutelu, mille tulemiks on isiklikke ja ametialaseid kogemusi koondav kollektiivne teadmiste kogum.

Kasutatakse teatrit ja rollimänge.

Kasutatakse (analüüsitakse) muusikat ja laule.

Innovatsioon:

Mõju kestlikkus:

Õpilased osalevad aktiivsemalt järgnevatel kampaaniatel.

Suurem õpilaste ja õpetajate kaasatus: päev, mille teemaks on „Lõpp soolisele vägivallale“ ja toimuvad tantsu- ja teatrietendused, tehakse grafitit.

Eraõppeasutuste kaasamine.

Parem koordineerimine asjaomaste asutuste vahel ja konkreetsete juhtumite suunamine selleks spetsialiseerunud asutustesse.

Parem informeeritus olemasolevatest võimalustest.

Riskid:

Rohkem loobujaid vanemate õpilaste hulgas.

Soovitused ja õppetunnid:

Ülekantavus:

Meie kogemus näitab, et programm on ülekantav teistesse asutustesse või paikadesse, ning tegevusi saab muuta vastavalt õpilaste huvidele (näiteks mitte ainult teater, vaid ka muud loovtegevused, näiteks muusika või kujutav kunst).

Hea praktika nr. 11: nulltolerants stereotüüpide suhtes

PEALKIRI: SPAZ – Stereotipi pari a zero (nulltolerants stereotüüpide suhtes)

Asutus: Centro Vocedonna Onlus

Autorid: Vocedonna, IRES FVG

Keel: itaalia

Riik/piirkond: Itaalia / Friuli-Venezia Giulia / Pordenone

Elluviimise aasta ja kestus: 2017 – 1 aasta

Täiendav teave: <http://www.vocedonnappn.it>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Projekti eesmärk on kujundada keskkooliõpilaste (14-aastased ja vanemad) hulgas teadlikku ja proaktiivset suhtumist soostereotüüpide ja -eelarvamuste suhtes nii koolis, tööl, ühiskonnas, perekonnas kui ka oma eakaaslaste seltskonnas. Hariduslik eesmärk on tugevdada noorte oskusi ära tunda, hinnata ning austada soolisi erinevusi. Kavas on kasutada meetodikaid ja vahendeid, mis aitavad mõista teiste mittetunnustamise põhjusi ja tagajärgi ning seeläbi edendada dialoogi ja omavahelist suhtlust (sh. sotsiaalmeedias) nii eakaaslaste (NB! eakaaslastel on oluline roll!) kui ka täiskasvanutega ning kasvatada austust võrdsete võimaluste põhimõtete suhtes.

Mõju, saavutused, kasu:

- Õpetajad, aga ka teised asjassepuutuvad isikud (spetsialistid, ajakirjanikud, võrdsete võimaluste eksperdid) omandavad uusi oskusi uuenduslike koolitusmeetodite kasutamisel (eakaaslaste õpetamine; meediaharidus) (kontrollimeetod: küsimustik).
- Eakaaslastest tuutorite rühma kokkupanemine, kes on ülejäänutele eeskujuks ja suudavad oma kogemusi teistele õpilastele edasi anda (et tugevdada noorte kesket rolli).

Õpilaste käitumise muutmine sugupooli puudutavates küsimustes (nii isikutevahelises suhtluses kui ka seoses valikutega koolis/tööl), loobudes stereotüüpidest, mis on meie noorsookultuuri sügavalt juurdunud ja aluseks paljudele vägivaldsetele olukordadele ja rohkem või vähem ilmsetele sotsiaalsetele tõbedele; muutudes vastutustundlikumaks, kriitilisemaks ning lähtudes võrdsete võimaluste põhimõttest (kontrollimeetod: küsimustik).

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

14–16-aastased õpilased

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

Kehaline vägivald

Seksuaalne vägivald

Vaimne vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

Formaalne koolitus / formaalharidus

60 õpilast said koolitust

Seminar

Muu: uurimus stereotüüpide levimise kohta õpilaste hulgas

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Metoodikad:

Eakaaslaste õpetamine see on põhimõtteline lähenemine, tegelemaks soostereotüüpidest lähtuva negatiivse käitumisega, mis kõige tõsisematel juhtudel võib viia nii vaimse kui ka füüsilise vägivalalani. Selliseid teemasid, nagu soostereotüübid, seksism ja erinevad vägivaldavormid, mida saab seletada pigem tugeva seotusega kultuuritaustaga, mitte aga teoreetiliste selgituste abil, tuleks käsitleda läbi tegevuste, mis võimaldavad õpilastel lähtuda omaenese empiirilistest kogemustest ning neid teistele selgitada.

Seminarid klassiruumis: ergutatakse rühmaarutelusid ja isegi konfrontatsiooni, sotsiaalsete ja kultuuriliste eeskujude tunnustamist, emotsioonide väljaelamist, tervete suhete ülesehitamist ning konflikti, kui hetke, mil

käivitada positiivseid muutusi. Videote valmistamine ja tekstide koostamine eakaaslastest tuutorite poolt, et neid veebis ja sotsiaalmeedias levitada: see suurendab tuutori tegevuse efektiivsust ja kommunikatsiooni tõhusust. Kasutatakse noortepärast keelt ja noorte hulgas populaarseid kanaleid, ning noored mõistavad, kui võimsad on taolised vahendid (ning arendavad seeläbi ka oma kriitilist teadlikkust).

Teooriad

Projekt lähtub eakaaslaste õpetamise põhimõttest, mida kasutatakse kutseõppe ja üldharidussüsteemis (ISMU, *Gli attrezzi del mestiere Strumenti di prevenzione della dispersione scolastica*, Milano, 2018).

Innovatsioon

Eakaaslaste õpetamise meetodika rakendamine soolise vägivalda temaatika puhul.

Mõju kestlikkus:

Projekti SPAZ kaasrahastasid *Regione Friuli Venezia Giulia* (90%) ja *Circolo della Stampa* (10%).

Madalad kulud.

Riskid:

Riskid on väikesed.

Peamine risk on seotud sellega, et noori ning õpetajaid on raske kaasata.

Projekti rakendati sellistes koolides, kus oldi sellest temaatikast juba teadlikud ning direktorid ja õpetajad olid valmis oma aega seda laadi algatustele pühendama.

Kui valmidus ja teadlikkus on veel madal või olematu, on tarvis esmalt tegelda ettevalmistava teavitamise ja teadlikkuse tõstmisega ning õpetajate kaasamisega.

Soovitused ja õppetunnid:

- Eakaaslaste õpetamine omab sõltumata teemast väga positiivset mõju nii tuutorile kui ka õpilasele, tõstes mõlema enesehinnangut, kasvatades usaldust, eneseväärikust ja algatusvõimet, õpetades kognitiivseid ja sotsiaalseid oskusi; meediaharidus omakorda tugevdab horisontaalset kommunikatsiooni noorte vahel, aitab kujundada kriitilist suhtumist meediasse, kasvatab rühmaidentiteeti läbi ühiste kogemuste videote plaanimisel ja valmistamisel.

Ülekantavus:

Tänu eakaaslaste õpetamise põhimõttele ja veebi ning sotsiaalmeedia kasutamisele on see projekt kergesti kohandatav noortele ka mujal kui koolikeskkonnas (näiteks noorteühendused jms.).

Kuid oluline on ka meetmete seire ja eelnev ning järgnev hindamine, et mõõta nende mõju ning anda noortele tagasisidet.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

http://m.iresfvg.org/news.php?id_news=244&desc=SPAZ-stereotipi%20Pari%20A%20Zero:%20convegno%20finale

Hea praktika nr. 12: ei vägivallale, minu valik on respekt

PEALKIRI: NO ALLA VIOLENZA – SCELGO IL RISPETTO (ei vägivallale, minu valik on respekt)

Asutus: Dipartimento Di Psicologia, Università Degli Studi Di Trieste, Itaalia

(endise Trieste provintsi (Itaalia) ja Valencia autonoomse piirkonna (Hispaania) vaheline partnerprojekt)

Autorid: Patrizia Romito, Laura Pomicino, Daniela Paci, Lucia Beltramini

Keel: itaalia

Riik/piirkond: Itaalia/Friuli-Venezia Giulia/Trieste

Elluviimise aasta ja kestus: alates aastast 2011

Täiendav teave: <http://www2.units.it/noallaviolenza/index.html>

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Põhieesmärk on pakkuda poistele ja tüdrukutele (noorukitele) veebipõhist teavet vägivalla kui nähtuse kohta ning selle vastu võitlemiseks loodud institutsioonide, võrgustike, soolise vägivalla vastaste organisatsioonide ning spetsialistide kohta.
- Lisaks on õpetajatele koostatud juhised, kus selgitatakse vägivallaga seonduvat ning seda, mida õpetaja saab/peab tegema ning mida vältima.

Mõju, saavutused, kasu:

- **Mõju:** laiaulatuslik teadlikkuse tõstmise programm, eriti keskkoolides.
- **Saavutused:** kogumik, mis sisaldab paarisuhtes soolist vägivalda kogenud tüdrukute lugusid ja juhtumikirjeldusi.
- **Kasu:** lihtne viis paljude hulgas, eriti keskkoolides, teadlikkust tõsta

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

12–18-aastased õpilased

Järgmiste vägivalla vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalla vormide määratlusele):

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalla vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

Formaalne koolitus / formaalharidus

- Kampaania / avalikkuse teavitamise kampaania
- Juhised

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Veebisait on koostatud Trieste Ülikooli psühholoogiateaduskonna aastatepikkuste uuringute ja teadustööde tulemuste ning erialakirjanduse põhjal. Selle eesmärgiks on teadvustada noorukitele vägivalda, mis võib olemas olla ka juba noorte inimeste vahelistes suhetes.

Veebisaidi loomisele eelnesid uuringud Friuli Venezia Giulia koolides ning seda on jälgitud pikka aega, et hinnata saidi mõju ja tõhusust.

Innovatsioon

Projekti innovatiivsed elemendid on järgmised:

- Kogutud juhtumikirjeldused.
- Keelekasutus, millega paremini noorte tähelepanu köita.
- Saidi kujundus.

Mõju kestlikkus:

- Veebisaidiga seotud kulud on väikesed.

- Teadusuuringute ja hindamiste kulud.

Riskid:

Puuduvad.

Soovitused ja õppetunnid:

Tänu Trieste Ülikoolile on veebisait endiselt käigus. Psühholoogiateaduskond jälgib seda, ajakohastab teavet ja lisab uusi juhtumikirjeldusi.

Ülekantavus:

EL-is kergesti ka mujal kasutatav, vajalik vaid tõlge.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

Romito P., Beltramini L., Escribà-Agüir V., *Intimate Partner Violence and Mental Health Among Italian Adolescents: Gender Similarities and Differences*, 2013: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1077801212475339>

Hea praktika nr. 13: teineteise kingades

PEALKIRI: NEI PANNI DELL'ALTRA (teineteise kingades)

Asutus: ActionAid Italy Onlus

Autorid: Rossana Scaricabarozzi (koordinaator ja sisulooja);

Metoodika: Margherita Brasca, Maria Sole Piccioli, Cinzia Penati

Riik/piirkond: Itaalia/Lombardia/Milano

Elluviimise aasta ja kestus: 2014 (I versioon); 2016 (II versioon)

Täiendav teave: <http://scuole.actionaid.it/percorsi-didattici/nei-panni-dellaaltra/>

Keel: itaalia

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- „Teaneteise kingades“ on ActionAid'i soostereotüüpide vastane projekt, mis esitab seda teemat interaktiivsel ja stimuleerival moel. Eesmärgiks on aktiivselt eksperimenteerida ning heita kriitiline pilk rollidele, mida tavaliselt peetakse ühe või teise sugupoole pärusmaaks. Nii saavad poisid ja tüdrukud vaadata neid teemasid, mis tulevad ette igapäevastes olukordades, teise sugupoole silmade läbi, samas ka oma seisukohtadele mõeldes.
- Taoline metoodika annab häid ideid õppetöö läbiviimiseks ning mõtteainet ka selle kohta, kuidas toimida nende mehhanismide suhtes, mis võivad viia soolise vägivalvani (isegei eakaaslaste suhtes), ning kuidas tagada mitmekesisuse aktsepteerimist ja kaasamist.

Mõju, saavutused, kasu:

- Ennetav lähenemisviis soolisele vägivallele, rõhuasetusega soolisele mitmekesisusele.
- Kultuuriline mõju nii noortele kui ka osalenud spetsialistidele.

Sihtrühm (õpilased, lasteaiad, spetsialistid, avalikkus, lapsevanemad jt.):

Peamine sihtrühm: 11-15-aastased noored ehk peamiselt põhikooli õpilased. Kuid see materjal sobib suurepäraselt ka väljaspool kooli korraldatavatel seminaridel kasutamiseks, näiteks sellele teemale pühendunud organisatsioonides, kultuurikeskustes, raamatukogudes, temaatilistel üritustel, suvelaagrites jne.

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne koolitus / formaalharidus: õppevahend

Kampaania / avalikkuse teavitamise kampaania

- Kasutatakse järgmisi vahendeid

Veebisait: <http://scuole.actionaid.it/percorsi-didattici/nei-panni-dellaaltra/>

- Juhised õpetajatele ja lapsevanematele

Metoodika, teooriad: konkreetse metoodika üksikasjalik kirjeldus, näiteks koolituse puhul märkida täpselt, milliseid oskusi harjutatakse? Missuguse teooria alusel?

Metoodiliste võtetena kasutatakse rollimängu, kollektiivset ja eneserefleksiooni, lühikesi õpetaja poolt läbiviidud harjutusi ja kursuse lõpus tehakse loovtöö.

Peamised vahendid on mäng ja loovus, kuna neid peetakse koolituse sihtrühma vanuses parimaks eneseväljenduse arendajaks ning õppimise soodustajaks. Kursus on jagatud kolmeks mooduliks ning lõpuharjutuseks, kus õpilased oma tööd esitlevad.

Mõju kestlikkus:

- Õpilased teadvustavad diskrimineerimise ja soolise ebavõrdsuse olemasolu nii enda ümber kui ka üldiselt.
- Stimuleeritakse soostereotüüpide kriitilist analüüsi, eriti majanduse valdkonnas.

- Ergutatakse ühiskonna tajumise kultuuri muutumist.

Riskid:

Väikesed.

Soovitused ja õppetunnid:

//

Ülekantavus:

Väga suur potentsiaal levitamiseks mujal EL-is.

Väga suur potentsiaal kohandada projekt sobivaks 6–11-aastastele lastele.

Täiendav teave: (tulemused, uuringud, artiklid, kampaaniad, videod)

Õppevahendit muudeti ja uuendati 2016. aastal projekti „TIFA PER TE. Lo sport contro l'esclusione sociale“ raames, seda koordineeris *ActionAid Italia Onlus*, *Fondazione Cariplo* ja Lombardia maakonna toel ja abil

Hea praktika nr. 14: liivaterakesed

PEALKIRI: „Liivaterakesed“

Asutus: Save the Children, Dolj'i osakond

Autorid: Claudia Daniela Maciucu, kliiniline psühholoog

Keel: rumeenia

Riik/piirkond: Rumeenia, Dolj'i maakond, Craiova

Elluviimise aasta ja kestus: 2019, 6 kuud

Täiendav teave: (veebisait)

Projekti põhieesmärgid:

- Selle ennetusprogrammi **kõige tähtsam eesmärk** on aidata noortel kujundada selliseid hoiakuid, mis kaitsevad neid mitmesuguste vägivalda vormide eest, nõnda et nad teaksid, kuidas võidakse eri olukordades reageerida ja milliseid võtteid raskuste ületamiseks kasutada ning kelle poole abi saamiseks pöörduda.
- Seda tehnikat erinevate teemade lahkamiseks on kasutanud õpetajad laste väärkohtlemise ennetamist käsitlevates ühiskonnaõpetuse tundides ja juhtimiskoolitustel, aga ka sotsiaaltöötajad kaitset vajavate noorukite puhul ning noored ise. Kuid ka lapsevanemad saavad sama tehnikat kasutada.
- Eesmärgiks on ka:
 - Ergutada noorukeid mõtisklema omaenese isiku ja kogemuste üle.
 - Aidata teismelistel ära tunda erinevaid vägivalda vorme ja nende ilminguid.
 - Tekitada paik, kus mõtiskleda, kujundada seisukohti ja avaldada arvamusi vägivalda eri aspektide üle õhkkonnas, kus valitseb usaldus ja turvalisus.
 - Aidata lastel/noortel leida nii sisemisi kui ka väliseid vahendeid elus ette tulevate raskete olukordadega toime tulemiseks, eriti nendega, mis seotud vägivaldaga.
 - Anda noorukitele teada, kes täiskasvanutest vastutavad nende kogukonnas laste ja noorte kaitsmise eest, kellele saab teada anda väärkohtlemisest ja kellelt abi paluda.

Mõju, saavutused, kasu:

- Programm käsitleb laste ja noorte vastu suunatud vägivalda kui mitmetahulist nähtust. Programmi raames loodud videofilmides jutustatakse laste ja noortega juhtunud lugusid, kuid ei näidata ainult noorte poolt kogetud vägivalda vorme, vaid ka mitmesuguseid väärkohtlemisega seotud riskitegureid (näiteks grupisurve, vähene usk iseendasse, tugevate tunnetega toimetulek, peresuhtluse puudumine, puberteedia muutused, lapsevanemate töötamine välisriigis jne.).
- Kui noored vaatavad filmi, kus näidatakse eakaaslaste poolt kogetud, pealtnähtud või toimepandud vägivaldseid tegusid, siis paneb see neid mõtlema vägivalda eri aspektidele ja aitab näha laiemat pilti olukordade keerulisusest ning ära tunda tegureid, mis konkreetse, potentsiaalselt vägivaldse olukorrani viivad ja mida oleks võimalik mõjutada selleks, et olukorra tekkimist ära hoida või seda lahendada. Nad saavad iga probleemse juhtumi puhul analüüsida, milliste tegelaste käitumine on konstruktiivne ja pakkuda alternatiive neile tegelastele, kes oma tegevuse tõttu on raskesse olukorda sattunud.
- Kuigi programmi põhirõhk on lastel ja noortel ning nende kogemusel, on kaasa haaratud ka täiskasvanud.
- Filmides näidatakse lapsevanemaid, spetsialiste ja teisi kogukonna liikmeid, kellel on kas seadusest tulenev kohustus ohustatud lapsi kaitsta või kes vabatahtlikena saavad pakkuda emotsionaalset tuge või vajalikku teavet. Noori vaatajaid tuleks suunata oma kogukonnast need isikud üles otsima, et nad teaksid kelle käest väärkohtlemise korral abi otsida.
- Suurem teadlikkus vägivaldast kui nähtusest: perevägivald ei ole enam tabuteema.
- Suurem solidaarsus perevägivalda ohvritega.
- Suurem ühtekuuluvustunne: mitmesuguste tegevuste kaudu tunnetati, et ollakse nende teemade suhtes ühes paadis ning paranes sotsiaalne sidusus kogukonna sees.
- Hinnang kasutatud tehnikale on näidanud, et see on andnud lastele ja noortele terve rea oskusi, mis aitavad kaasa nende turvalisusele.

→ Nad tunnevad ära erinevad väärkohtlemise viisid, on saanud teadlikumaks omaenese emotsionaalsetest kogemustest, avastanud oma sisemised jõuvarud ning arendanud suhete jaoks vajalikke oskusi.

→ Kui arutada lastega nende suhtumist vägivalda kui nähtusesse, aitab see kaasa nende väärtushinnangute muutumisele, õpetab austama teiste väärtushinnanguid ning tundma teiste suhtes empaatiat.

Sihtrühm: 12–16-aastased õpilased

Spetsialistid

Lapsevanemad

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine:

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

Seksumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne koostamine / formaalharidus
 - 12–16-aastaste õpilaste koostamine

Muu: ruum, mis on piisavalt suur, et sinna mahuksid filmivaatajad, aga mitte liiga suur, kus filmis nähtav ja kuuldav mõjule ei pääse; ruumis peaks saama moodustada ka toolidest ringi või poolkaare arutelude pidamiseks.

Tehniline tugi filmi valmistamiseks, koos eelneva pädevuse kontrollimisega.

Vajalikud on laud, suured paberilehed või tahvel koos kirjutusvahenditega, et üles kirjutada noorte poolt esitatud küsimusi ja tehtud järeldusi ning kokkuvõtteid.

Metoodika, teooriad:

Arutelu grupis, mida viib läbi täiskasvanu, võttes aluseks **videofilmides** nähtu.

Tegevus toimub kahes etapis:

1. **Filmide vaatamine:** filme vaadatakse ükshaaval ja igale vaatamisele järgneb arutelu. Filmivaatamisega luuakse sobiv õhkkond, rõhk on aga järgneval arutelul. Filmides jutustatakse noorte elust sellisena, nagu see päriselt on: stseenid kodu- ja koolielust, noortekampadest jne. Filmides esinevad noored on ühel või teisel ajahetkel oma elus olnud kas vägivalda toimepanijaks, tunnistajaks või ohvriks ning noored vaatavad saavad esitatud lugude läbi kergemini sõnastada raskeid küsimusi, dilemmasid ning arutleda, millised ootamatud olukorrad ühe või teise sündmuseni viisid. Noored samastavad end filmides kujutatud tegelastega või on olnud samasugustes olukordades ning see meetod soodustab refleksiooni, teadlikkuse kasvu, diskussiooni ning kogemuste vahetust.

2. Järelduste ja õppetundide sõnastamine.

Kasutatav metoodika on proaktiivne, tugineb teatud olukordade ja tegevustega seotud riskide äratundmisele, kaitset pakkuvate käitumismallide väljatoomisele ning raskuste puhul konstruktiivsete lahenduste leidmisele. Programmi kaudu on võimalik teada saada, missugused on laste kogemused ja kuidas nad neid ise tajuvad, näha, missuguseid suhteid nad loovad teistega ning õpetada neile oskusi erinevate riskisituatsioonidega toime tulemiseks.

Metoodika rakendamiseks tuleb täita **rida eeltingimusi**:

- Täiskasvanust jutujuht, kes omab väljaõpet järgmistes valdkondades:
 - oskab rühma kaasa töötama panna ning noortevahelisi arutelusid juhtida, võttes arvesse delikaatsete teemadega seotud eetilisi aspekte; suhtub aupaklikult igaühe isiklikesse kogemustesse ning on valmis probleemidele lahendusi otsima.
 - omab teadmisi laste- ja noortevastase vägivalda vormidest, väärkohtlemisele osutavatest märkidest, olukordadest, mis võivad väärkohtlemisele viia ning laste väärkohtlemise kahtlusest vastavatele ametkondadele teatamise korrrast.
- Ruum, mis on piisavalt suur, et sinna mahuksid filmivaatajad, aga mitte liiga suur, kus filmis nähtav ja kuuldav mõjule ei pääse; ruumis peaks saama moodustada ka toolidest ringi või poolkaare arutelude pidamiseks.
- Tehniline tugi filmi valmistamiseks, koos eelneva pädevuse kontrollimisega.
- Vajalikud on laud, suured paberilehed või tahvel koos kirjutusvahenditega, et üles kirjutada noorte poolt esitatud küsimusi ja tehtud järeldusi ning kokkuvõtteid.

Innovatsioon

Kasutatav metoodika on proaktiivne, tugineb teatud olukordade ja tegevustega seotud riskide äratundmisele, kaitset pakkuvate käitumismallide väljatoomisele ning raskuste puhul konstruktiivsete lahenduste leidmisele. Programmi kaudu on võimalik teada saada, missugused on laste kogemused ja kuidas nad neid ise tajuvad, näha, missuguseid suhteid nad loovad teistega ning õpetada neile oskusi erinevate riskisituatsioonidega toime tulemiseks.

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

Õpilased tunnevad ära erinevad väärkohtlemise viisid, on saanud teadlikumaks omaenese emotsionaalsetest kogemustest, avastanud oma sisemised jõuvarud ning arendanud suhete jaoks vajalikke oskusi.

Kui arutada lastega nende suhtumist vägivalda kui nähtussesse, aitab see kaasa nende väärtushinnangute muutumisele, õpetab austama teiste väärtushinnanguid ning tundma teiste suhtes empaatiat.

Mõju kestlikkus:

„Liivaterakeste“ programm on mõeldud 12–18-aastastele noortele ning lähtub ideest, et igas olukorras, mis võib viia vägivallani, olgu see seotud meie endi või kellegi teisega meie hulgast, võib igaüks meist olla (või saada) selleks liivaterakeseks, millel on võim peatada väärkohtlemiseni viiv käitumine.

Kuigi tegemist on suhteliselt lihtsa ja meeldiva meetodiga (videofilmi vaatamine), võib see teismelistele just eeskuju kaudu suurt mõju avaldada.

Noortele korda minevad filmid ja arutelud võivad pikas perspektiivis nende hoiakuid muuta.

Riskid:

Kui arutelud filmis nähtu üle noori ei kõneta, siis võivad nad kujundada endale valed arusaamad ning need võivad leida väljenduse ka agressiivses käitumises.

Selleks, et meetod ka kestlikult edukas oleks, on vaja väga head jutujuhti.

Soovitused ja õppetunnid: seda meetodit on võimalik kasutada kõikides koolides, et hakata vastu igasugusele vägivallale.

Ülekantavus: meetod sobib väga hästi ka teiste riikide õpilaste puhul kasutamiseks.

Täiendav teave: Craiovas rakendati programmi kuue kuu jooksul paljudes põhi- ja keskkoolides. Vabatahtlike spetsialistidena osalesid psühholoog ja sotsiaaltöötajad

Head praktikad

Hea praktika nr. 15: pedagoogid sotsiaalse vastutuse nimel

PEALKIRI: „Pedagoogid sotsiaalse vastutuse nimel“

Asutus: Save the Children, Dolj'i osakond

Autorid: Claudia Daniela Maciuca, kliiniline psühholoog

Keel: rumeenia

Riik/piirkond: Rumeenia, Dolj'i maakond, Craiova

Elluviimise aasta ja kestus: 2018, 6 kuud

Täiendav teave: (veebisait) – www.edu.ro

Projekti põhieesmärgid:

- **Projekti peaeesmärk:** parandada koolis valitsevat õhkkonda, tehes lõpu või vähendades õpilaste ja ka nende vanemate poolt toime pandud vägivaldsete.

Projekti alaeesmärgid:

- Kaasates eri osapooli, leida lahendusi õpilaste ja nende vanemate poolt toime pandud vägivaldsetele intsidentidele.
- Tõsta kooliõpilaste teadlikkust eri osapoolte ühisest tegevusest tõusva kasu suhtes.
- Kaasata kõiki õpetajaid aktiivsemalt vägivaldsete olukordade lahendamisse.
- Tõsta lapsevanemate teadlikkust nende rolli tähtsuse kohta laste hariduses ning koolis toime pandavate vägivaldsete ärahoidmises või vähendamises.
- Kaasata õpilasi konfliktsete olukordade / vägivaldsete lahendamisse.
- Kasvatada õpilastes vastutustundlikkust, osutades neile, missugused on nende poolt provotseeritavate vägivaldsete tagajärjed.
- Võimaldada õpilastele kogemusi probleemide lahendamisel ning näidata neile, milline on elu ilma konfliktide ja vägivaldta – elu, millist enamus neid oma kodudes kogeda ei saa.

Mõju, saavutused, kasu:

→ Tulemused

- Projekt on endiselt algusfaasis, tulemused on just hakanud ilmema. Kuid juba on selge, et see tasub ära.
- Allpool on toodud mõned positiivsed tulemused, mis on juba selgunud:
- Tänu vägivalda ja konfliktsete olukordade vähenemisele on õhkkond koolis paranenud.
- Õpetajad, nii nooremad kui ka kogenumad, ei pea enam nii aktiivselt osalema.
- Liidrid ja õpetajad on hakanud õpilasgruppe tõhusamalt juhtima.
- Lapsevanemate huvi koolis toimuva ja nende laste suhtlusringkonna vastu on kasvanud.
- Konfliktsete olukordi on hakatud lahendama rahulikumalt ja kannatlikumalt, vähenenud on ähvardused ja vägivald, mida mõned lapsevanemad tavatsesid kasutada.
- Vähenenud on õpilaste poolt toime pandud vägivaldsete arv.

→ Positiivsed aspektid:

- Kooli tasandil on kõik osalejate kategooriad näidanud üles valmidust projektis osaleda ning avaldanud sellele toetust.
- Üldine õhkkond koolis on paranenud.
- Õpilaste käitumine on paranenud.
- Teatud asjaosaliste käitumine on paranenud.
- Projektiga seotud õpet on võimalik läbi viia ning vä mis koosnevad õpetajatest, lapsevanematest ja õpilastest.

→ Negatiivsed aspektid:

- Mõnede õpetajate osalemise aktiivsus on vähenenud ja mõned loobunud.

- Mõnede lapsevanemate osalemise aktiivsus on vähenenud ja mõned loobunud

Sihtrühm: 12–16-aastased õpilased, spetsialistid, lapsevanemad

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne koolitus / formaalharidus
 - Koolitus õpilastele, lapsevanematele, spetsialistidele.
- Kampaania / avalikkuse teavitamise kampaania
 - Kasutatakse järgmisi vahendeid:

Projekti spetsiifika ei nõua erilisi materiaalseid ega rahalisi vahendeid. Tähtsaim on inimressurs. Tähtsaimad on täiskasvanute – õpetajate ja lapsevanemate – avatud meel, heasoovlikkus ja tõeline soov midagi paremaks muuta: seda nii õpilaste, aga miks ka mitte õpetajate, hoiakutes ja käitumises. Selle kampaania rakendamiseks või läbiviimiseks: ...

Metoodika, teooriad:

- Projekt on suunatud nii õpetajatele kui ka õpilastele eesmärgiga saavutada süsteemne lähenemine.
- Tõhus suhtlus, mis toimub õpetaja-õpilase, õpetaja-lapsevanema ja eriti õpilase-õpilase vahel.
- Projekti jaoks loodi meeskond, kuhu kuulub kooli juhtkond, õpetajad ja direktor, kooli psühholoog, kümme lapsevanemat ja igast klassist kaks õpilast, kooli valvur ja piirkonnapolitseinik. Meeskonnaga võivad liituda ka teised kooli kogukonda kuuluvad isikud. Liikmete ülesandeks on lahendada rahumeelselt koolielus ettetulevaid intsidente ja vajadusel anda nõu. Iga koolielus toimunud häiriva olukorra lahendamisse peaks kaasatama vähemalt neli meeskonnaliiget.

Koolis läbi viidud tegevuste kirjeldus:

- Projektis osaleda soovivate õpetajate, lapsevanemate ja õpilaste väljaselgitamine.
- Õpilaste, aga ka lapsevanemate poolt toime pandud vägivaldsete intsidentide puhul kasutatavate lahenduste väljatöötamine ja dokumenteerimine.
- Konfliktide lahendamist käsitlevate materjalide soetamine.
- Projekti ja selle raames koolis läbiviidavate tegevuste tutvustamine.
- Konfliktide lahendamist toetavate ürituste organiseerimine ja läbiviimine.
- Kooli kogukonnas teabe levitamine.
- Konfliktide/vägivaldaaktide lahendamise ja ennetamisega seotud tegevuste seire.

Innovatsioon

Projekt sündis vajadusest luua koolis rahulik ja meeldiv õhkkond, mille teket takistas mõningate lapsevanemate vaenulik suhtumine. Nende lastega toimunud intsidentidest (mida needsamad lapsed ise provotseerisid) edastatud väärinfo tõttu tulid lapsevanemad kooli ja püüdsid oma seisukohti vägivalda abil maksma panna.

Lisaks oli projekti vaja ka järgmistel põhjustel:

- Õpilastel oli vaja mõista oma tegude tagajärgi (ning vanematele esitatud väärinfo pärast vabandada), aga ka vägivalda aktide tagajärgi üldisemalt.
- Vajadus aktiivsemalt kaasata õpetajaid selliste intsidentide lahendamisse (seni oli kogemuste puudumine ning hirm taoliste projektide ees olnud õpetajate osalemisel takistuseks).

Projekti peaesmärgi saavutamiseks ning ülalootletud vajaduste rahuldamiseks osutus eri osapooltest koosneva meeskonna loomine kasulikuks ja tõhusaks ning juba on saavutatud ka positiivseid tulemusi.

Eraldi tuleks nimetada lapsevanemate kaasamist, sest koolipoolsed positiivsed algatused õnnestuvad paremini, kui neid jätkatakse ja täiendatakse õpilaste perekondades. Lapsevanemate kaasamine partneritena on tõstnud ka nende teadlikkust omaenese rolli olulisusest laste hariduse jaoks.

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

Mõju kestlikkus:

Projekt on andnud positiivseid tulemusi ja sellel on olnud positiivne mõju, seetõttu on tema mõju ajas kestev.

Riskid: Spetsialistide ja lapsevanemate vähene kaasatus projekti tegevustesse.

Soovitused ja õppetunnid:

Seda projekti võib läbi viia igas Rumeenia koolis.

Ülekantavus:

Projekt on väga kergesti ülekantav teiste riikide koolidesse.

Head praktikad

Hea praktika nr. 16: noored vägivalda vastu

PEALKIRI: „Noored vägivalda vastu”

Asutus: Save the Children, Dolj'i osakond

Autorid: Claudia Daniela Makioka, kliiniline psühholoog

Keel: rumeenia

Riik/piirkond: Rumeenia, Dolj'i maakond, Craiova

Elluviimise aasta ja kestus: 2011, 6 kuud

Täiendav teave: (veebisait) – www.edu.ro

Projekti põhieesmärgid: lühiülevaade peamistest teemadest

- Projekti üldine eesmärk on töötada välja teabe-, koolituse, seire ja kommunikatsiooni mehhanismid kohalikul, piirkondlikul ja üleriigilisel tasandil, et ennetada vägivalda ja võidelda vägivalda vastu koolides; arendades selleks valdkonna asjaomaste struktuuride institutsionaalset võimekust ning haridustegelaste pädevust.
- Töötada välja tõhus süsteem vägivalda kui nähtuse seireks koolides, luues kõikide maakondade jaoks ühise metoodilise raamistiku.
- Organiseerida üritusi ja tegevusi koolivägivalda probleemi osas teadlikkuse tõstmiseks kõigi koolikogukonna liikmete hulgas ning kujundada selles osas ka avalikku arvamust.
- Toetada nende struktuuride institutsionaalset arendamist, kes vastutavad riiklikul, maakondlikul ja kohalikul tasandil koolivägivalda vastase võitluse koordineerimise eest.
- Luua koolitajate võrgustik isikutest, kellel on pädevused eri otsustustasanditel koolivägivalda ennetamise ja vägivalda vastu võitlemise valdkonnas.
- Suurendada maakondade koolituskeskuste institutsionaalset võimekust pakkuda kvaliteetsemat ja mitmekesisemat koolitust koolivägivalda vastu võitlemise alal; kaasata õpilasi aktiivselt nii õppetöö ajal kui ka kooliväliselt sellistesse tegevustesse, mis on suunatud koolivägivalda ennetamisele ja selle vastu võitlemisele.

Mõju, saavutused, kasu:

- Süsteemi loomine vägivalda kui nähtuse seireks koolides.
- Toetus institutsionaalsele arengule.
- Koolivägivalda ennetamisele ja selle vastu võitlemisele suunatud koolitused.
- Konfliktide ohjamise ja mittevägivaldse kommunikatsiooni/suhtluse programmides osalevate õpilaste koolitamine

Sihtrühm: 12–16-aastased õpilased, spetsialistid

Järgmiste vägivalda vormide ennetamine (vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) vägivalda vormide määratlusele):

- Kehaline vägivald
- Seksuaalne vägivald
- Vaimne vägivald
- Majanduslik vägivald

(Need vägivalda vormid ei välista üksteist, nad võivad esineda korraga ning üksteist võimendada.)

Sekkumistegevused: (märkige ristikesega, milliseid tegevusi hea praktika hõlmab)

- Formaalne koolitus / formaalharidus
 - 12–16-aastaste õpilaste koolitus

Metoodika, teooriad:

Tegevused:

- **Meie lugu:** ettekanne/esitlus vägivaldast kui nähtusest meie koolis.
- **Minu lugu:** grupidöö, mille raames räägitakse osalejate olulisematest kogemustest, mis on seotud vägivalga ennetamise ja kontrollimisega koolis.
- Grupitöö käigus etteantud raamistiku järgi teostatud analüüsi esitlemine.
- **Juhtumikirjelduse** analüüs ja lahenduste otsimine.
- **Rollimäng**, kus osalejateks on õpetajad, õpilased, lapsevanemad, kogukonna esindajad.
- **Profiili loomine** ohvrist ja vägivaldajast, võttes aluseks analüüsitud juhtumikirjelduse ning arvestades teiste õpilaste, õpetajate, direktori, lapsevanemate ja teiste koolikogukonna liikmete rolle.
- **Akadeemiline vaidlus** teemal: „Vägivald koolis on võimalik“ (töö rühmades – pooldajad, vastased, kohtunikud).
- Mitmekultuuriline mõõde ja vägivald koolis:

Aruteluteemad:

- mitmekesisus / vägivald
- mitmekultuuriline kool / ühiskond
- stereotüübid, eelarvamused, diskrimineerimine
- rassism ja selle psühholoogiline mõju
- kuidas parandada hoiakuid ja kultuuridevahelisi suhteid koolis
- tegevuspõhimõtted
 - Arutelude tulemuste esitlemine.
 - Paaritöö: õpilased jagavad teineteisega oma häid kogemusi koolivägivalga ennetamisel ja vägivalga vastu võitlemisel.
 - Positiivsete tulemuste esitlemine.
 - Hindamine ja osalejate tagasiside.

Innovatsioon

Projekti töömetoodika – auditoorne õpe, väitlus, võimalus vabalt oma mõtteid avaldada, rollimängud, grupitöö – kõik suunatud vägivalga vähendamisele ja agressiivse käitumise tõhusamale seirele koolides.

Mõju kestlikkus:

Vägivald koolikeskkonnas on üsna mitmetahuline nähtus, mis ilmneb paljudes eri vormides, mille iseloomustamiseks kasutatakse täpset erialaterminoloogiat. Seega on kool paik, kus ilmnevad laste vahelised, aga ka täiskasvanute vahelised konfliktid. Selle nähtuse mõistmiseks on oluline tunda jõuvahekordi ning vorme, mida ründav käitumine võib võtta (sõnaline, füüsiline, isegi sümbolne).

Sellest vaatevinklist on projektil olnud noortele positiivne mõju, sest nüüd nad mõistavad paremini, mis on vägivald kõigis oma väljendusvormides.

Riskid:

Riskid on väikesed.

Soovitused ja õppetunnid:

Seda projekti võib läbi viia igas Rumeenia koolis.

Ülekantavus:

Projekt on väga kergesti ülekantav teiste riikide koolidesse

Lisa: kasutatud allikad

Lisa

Viited

Central Intelligence Agency. (2019). *Europe: Cyprus–The World Factbook*.
https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/print_cy.html

Istanbul Convention, (2011). <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/home?>

Delegación del Gobierno para la Violencia de Género. (2017). *Boletín Estadístico Anual*. Ministerio de Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad.
http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/boletines/boletinAnual/docs/B_E_Anuual_2017_1.pdf

CEDAW, Naciones Unidas (1979). *Convención sobre la Eliminación de todas las formas de Violencia contra la Mujer*.www.ohchr.org

Díaz-Aguado Jalón, M. J. (2009). Prevenir la violencia de género desde la escuela. *Revista de Estudios de Juventud*, 86, 31-46.

Díaz-Aguado Jalón, M. J., Martínez Arias, R., & Martínez Babarro, J. (2014). *La evolución de la adolescencia española sobre la igualdad y la prevención de la violencia de género*. Delegación del Gobierno Contra la Violencia de Género.
http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/coleccion/pdf/Libro_19_Evoluc_Adolescencia_Igualdad.pdf

EIGE. (2016). *Combating violence against women: Estonia*. European Institute for Gender Equality.
<https://eige.europa.eu/publications/combating-violence-against-women-estonia>

EIGE. (2018). *Data collection on intimate partner violence by the police and justice sectors: Estonia*. European Institute for Gender Equality. <https://eige.europa.eu/publications/data-collection-intimate-partner-violence-police-and-justice-sectors-estonia>

EIGE. (2018). *Data collection on intimate partner violence by the police and justice sectors: Cyprus*. European Institute for Gender Equality EIGE. <https://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/data-collection-intimate-partner-violence-police-and-justice-sectors-cyprus>

EIGE. (2019). *Gender Equality Index*. European Institute for Gender Equality.
<https://eige.europa.eu/gender-equality-index>

Estonian Institute. (2000). *Estonica.org–Government and executive power*.
http://www.estonica.org/en/State/Government_and_executive_power/

Fianco, B. C. B. & A. (2015). *Cose da uomini*. Cose da uomini. <http://www.cosedauomini.eu>

Istituto Nazionale di Statistica. (2018). *Istat.it–Violenza sulle donne*. <https://www.istat.it/it/violenza-sulle-donne/il-fenomeno/violenza-dentro-e-fuori-la-famiglia>

Kauffman, J., & Zigler, E. (1989). The intergenerational transmission of child abuse. En D. Cichetti & V. Carlson (Eds.), *Child maltreatment*. (Cambridge University Press).

- Ministerio del Interior. (2007). *Sistema VioGén. Servicios al Ciudadano*.
<http://www.interior.gob.es/web/servicios-al-ciudadano/violencia-contra-la-mujer/sistema-viogen>
- Ministry of Equality. (2019). *Sensibilización y concienciación: La sociedad actúa—Delegación del Gobierno contra la Violencia de Género*.
<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/sensibilizacionConcienciacion/home.htm>
- Presidenza del Consiglio dei Ministri. (2017). *Piano Strategico nazionale sulla violenza maschile contro le donne*.
<http://www.pariopportunita.gov.it/wp-content/uploads/2018/03/testo-piano-diramato-conferenza.pdf>
- Presidenza del Consiglio di Ministri. (2015). *Piano d'azione contro la violenza sessuale e di genere 2015-2017*.
<http://www.pariopportunita.gov.it/wp-content/uploads/2018/01/Piano-violenza-2015-2017.pdf>
- Republic of Cyprus. (2019). *National Report on the Twenty-fifth anniversary of the Fourth World Conference on Women and adoption of the Beijing Declaration and Platform for Action (1995)-Beijing+25*.
https://www.unecce.org/fileadmin/DAM/RCM_Website/Cyprus.pdf
- Victim Support Act – Riigi Teataja, n.º RT I 2004, 2, 3 (2003).
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/504022019007/consolide>
- Gender Equality Act – Riigi Teataja, RT I 2004, 27, 181 (2004).
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/516012019002/consolide>
- Equal Treatment Act – Riigi Teataja*, (2008) (testimony of Riigikogu).
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/503052017002/consolide/current>
- Riigikogu. (2015). *Strategy for preventing violence for 2015-2020*.
https://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/strategy_for_preventing_violence_for_2015-2020.pdf
- Russo, N. F., & Pirlott, A. (2006). Gender-Based Violence: Concepts, Methods, and Findings. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1087(1), 178-205. <https://doi.org/10.1196/annals.1385.024>
- Saíz, E., & Álvarez, P. (2019, febrero 22). Women's rights: Spain's far-right Vox requests names of gender-violence workers in Andalusia. *EL País*.
https://english.elpais.com/elpais/2019/02/22/inenglish/1550852190_868783.html
- Siseministeerium. (2019). *Memorandum Valitsuskabineti Nõupidamisele*.
https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/lahisuhtevagivalla_ennetamise_tegevuskava_2019-2023_memorandum_1.pdf
- Sotsialministeerium. (2016). *Welfare development plan 2016-2023*.
https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/welfare_development_plan_2016-2023.pdf

Toolkit on prevention of gender-based violence for teenagers

UN Women. (2016). *Global Database on Violence against Women: Cyprus*. <https://evaw-global-database.unwomen.org/en/countries/asia/cyprus>

United Nations Development Programme. (2018). *Gender Inequality Index (GII) | Human Development Reports*. <http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii>

Vygotsky, L. (1978). *Mind in society* (M. Cole, V. J. Steiner, S. Scribner, & E. Souberman, Eds.). Harvard University Press.

World Economic Forum. (2018). *The global gender gap report 2018*. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2018.pdf

TOOL 4 GENDER

